

పీఠిక.

శ్రీసచ్చిదానంద రహితసద్గురు కేవలాత్మ సేవము.

శ్రీమదభింద. కావేదినదీ తీరంబున నుండు తిరుచునాపల్లి పట్టణానవా నుండు ను తమ్రాయపుహమ్ముపి గోత్రోద్భవుండునునగు తిరుచునాపల్లి వెంకటాచలంపెట్టి యార్ లుగ్గో అనేవారికి ద్వితీయపుత్రుండగు రంగస్వామికెట్టి యనేవ్యవహారనా మముగల నేనుకృష్ణస్థానికి సమీపముననుండు కారెంపూడియను గ్రామమునకు వైద్యాధికారముగా వచ్చి, మోక్షపేక్ష గలవాడనై గొన్నిదినంబులు మనంబునం గుండుచుండగా నాపూర్వజన్మ నుకృతంబున మహాయోగ పురుషుండును అచలపరిపూర్ణుండు నునగు పులహరిశీరోజీ గారను సద్గురుస్వాముల వారువిజయముదేసి రన్న వార్తనువిని, ఆమహత్తుని సన్నిధికింబోయి వారినిందోడ్పొని వచ్చియుచితాస సంబునంగూర్చుండలేట్టి, అద్వైతాద్యాది విధులచేతం బూజించి-స్వామి ? సద్గురువర్యా? మానవులు జననమరణ ప్రవాహములనుండి దొలంగి జన్మరాహిత్యమును పరమపదము నెలలబొందుదురో, అట్టిహృద్గమును నాకుంబోధించినను గృతార్థునిగా జేయుడని ప్రార్థించిన, నామహత్తుండు చిలునగవుతో నున్నుంగాంచి, బిడ్డా? నీవుఅవాజ్ఞానస గోచరంబైన పరమపదమునే గోరిలివి - సాలోక్యము, సామూఖ్యము - సామీత్యము సాయాజ్యము - సాష్టికత్వము - మోక్షములనెవరు ఆరుపదవులను- గడచినదే జన్మరాహిత్యమైన పరమపదము. అట్టిపరమపదమును యెంతటివారికిం బోధించుటకును నేనుశక్తుండనుగాను - విసమమద్గురు పరంపరను జేర్చొనివినుతింతు, వినుము. శ్రీసదాశివులవారిని, వసిష్ఠమహాబుషిని, జనకమహారాజును. శుకబ్రహ్మమును - సాందీపమహాబుషిని, శ్రీకృష్ణభగవానులను - ఉద్ధవార్జునులను - శ్రీధరస్వాములను - శ్రీశివరామదీక్షతుల వారిని - వల్లూరి-రామకృష్ణయ్య గారిని - రంగాచార్యుల వారిని - లక్ష్మణాచార్యుల వారినిమనంబునం జేర్చొని,జమలి కేవగురుని పాదపద్మములనుహృదయకమలమందు నిల్పుకొనినీకు పరమపదమార్గమును బోధింతును - నీవునిశ్చలమనంబుతోదెలియుమని భక్తియోగ-జ్ఞాన-అచలభావములను బోధించినను జననమరణ ప్రవాహములనుండి తప్పించివరమ పదమును బొందించిరి. నేనుసద్గురు బోధను మనంబుననిల్పుకొని నాకుంగలసంకయ ములను పెద్దలగోష్ఠివల్లమున్న గ్రంథపరిశీలనఃవల్లమున్న రహితమరుచుకుంటూవచ్చినందుకు-ఆసంగతులనుగ్రంథరూపకముగావ్రాయవలశినదని మద్గురుపత్నియగు-పులహరి వీరాబాయమ్మగారు ప్రేరేపించుటవల్ల గురుశిష్యసంవాద రూపంబగు ముక్తిప్రదాయనియను నీగ్రంథమును-ఆంధ్రంబున వచనకావ్యముగా రచియించి-అచలగురుండగు పోకల-కేషుచలావ్యాయునిచేత దిద్దుబాటు చేయించి-అచ్చుకూర్చింపఁజడియె. అచలస్వరూపులగు పెద్దలు యిందలితప్పొప్పుల నంగీకరించి మన్నింతురని ప్రాధికాంచుచున్నాడను.

విషయ సూచిక

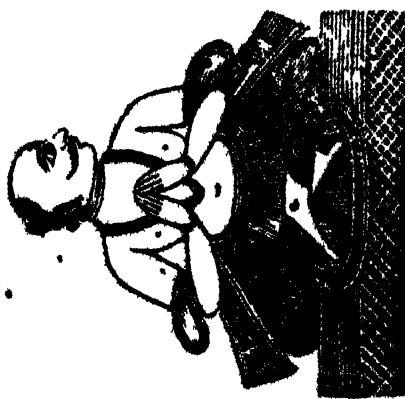

పుటసంఖ్య.

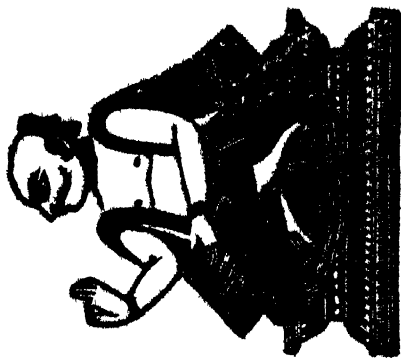
౧.	భక్తిమార్గము	...	౧.
౨.	యోగమార్గము	...	౨.
౩.	జ్ఞానమార్గము	...	౩.
౪.	అచలమార్గము	...	౪.
౫.	నక్షత్రమాలిక	...	౫.
౬.	భక్తిమార్గకీర్తనలు	...	౬.
౭.	జ్ఞానభావకీర్తనలు	...	౭.
౮.	అచలభావకీర్తనలు	...	౮.
౯.	మంగళహారతి	...	౯.
౧౦.	మంగళశం-సురట	...	౧౦.
౧౧.	ప్రకటన	...	౧౧.

ఈ గ్రంథము, భక్తులును, యోగులును, జ్ఞానులును, అచలులును, జదివియును, వినియును, ఆనందించుట కొఱకై ననేక దృష్టాంతములను బ్రయోగించితిని. ఇందుప్రమాద దోషంబులేమైన నుండిన యెడల పెద్దలు నవరించి మన్నింతురని కోరుచున్నాడను.

గ్రంథకర్త-టి. వి. రంగస్వామిసెట్టి.

శిష్యుడు-టి-వి-రంగస్వామిసాస్త్రి.

ఫీరోజీ - గురుకుడు.

శ్రీగురుభ్యోనమః.

ముక్తిప్రదాయనియను-గురుశిష్య సంవాదము

హరిఃఓమ్

శ్లో॥ గురుస్సత్త్వం గురువిష్ణు స్థురు గ్రేహౌ మపేక్ష్యః॥
గురుసాహిత్యరంబ్రహ్మ తస్మై శ్రీగురవేనమః॥

భక్తి మార్గము.

ప్రశ్న. స్వామీ! లోకమునందు పురుషార్థములు-ఎన్ని విధములు?

ఉత్త. శిష్య! పురుషార్థమని, పరమపురుషార్థమని రెండు విధములు.

ప్రశ్న. పురుషార్థములనగా-ఎవ్వ?

ఉత్త. ధర్మాధికామముల మూటిని-పురుషార్థములుగా జెప్పుదురు.

ప్రశ్న. పరమపురుషార్థమనగా-ఏది?

ఉత్త. మోక్షమని చెప్పబడును.

ప్రశ్న. అయితే ధర్మాధికామ మోక్షములనే - ఈనాలుగు పురుషార్థములు సకలజీవకోటులకు-ఆచరింపఁదగిన వేనా?

ఉత్త. ధర్మాధికామములనే మూడు మాత్రమే - సకల ప్రాణికోటిచే. ఆచరింపఁదగినవేకాని, మోక్షము మాత్రం మనుష్యులచే-ఆచరింపఁదగినది. కాబట్టి మానవ జన్మమెత్తినందుకు ఫలమేమనగా-జ్ఞానము గలిగి మోక్షము సాధించుటయే-ఫలము. అట్టి జ్ఞానము లేని మానవులు పశుప్రాయులని యెన్నబడుదురు. ఇందుకు సమ్యతము.

శ్లో॥ ఆహారనిద్రాభయమైఘనాని|నమానమేతత్పశుభిర్నరాణాం|జ్ఞానం
నిరాణామధికంవిశేషో|జ్ఞానేనహీనఃపశుభిస్సమానః॥అనియన్నది.

ప్రశ్న. మోక్షపదవులు యెన్నివిధములు ?

ఉత్త. సాలోక్య, సామీప్య, సారూప్య, సాయుజ్య, సాష్టికత్వ, విదేహాక్షేపల్యమనెడి మోక్షమును పదవులు-ఆరు విధములు.

ప్రశ్న. అట్టిపదవులు ప్రాప్తించుటకు సాధనాంతరము లెయ్యవి ?

ఉత్త. భక్తి-వైరాగ్య-యోగ-జ్ఞానములని-నాలుగు విధములు.

ప్రశ్న. భక్తి వైరాగ్యములవల్ల పొందదగినవి యెయ్యవి?

ఉత్త. సాలోక్య, సామీప్య, సారూప్య, సాయుజ్యంబులనే-నాల్గున్నవి.
భక్తి వైరాగ్యములవల్ల పొందతగినవి.

ప్రశ్న. సాలోక్యమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. శ్రీహరి లోకమందుండుట.

ప్రశ్న. సామీప్య మనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. శ్రీహరి సాన్నిధ్యమును బొందుట.

ప్రశ్న. సారూప్యమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. శ్రీహరివలె చతుర్భుజాది చిహ్నములు కలవాడై యుండుట.

ప్రశ్న. సాయుజ్యమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. శ్రీహరి యందై క్యమగుట.

ప్రశ్న. అయితే భక్తి యెన్నివిధములు?

ఉత్త. బాహ్యభక్తి, అనన్యభక్తి, ఏకాంతభక్తి-అని మూడువిధములు

ప్రశ్న. బాహ్యభక్తి-అనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. శ్రవణము, కీర్తనము, స్మరణము, పాదసేవనము, అర్చనము, వందనము, దాస్యము, సఖ్యము, ఆత్మనివేదనము. అనెడి-తొమ్మిది విధములయిన భక్తిచే శ్రీమహావిష్ణువును ధ్యానించుట.

ప్రశ్న. ఈ శ్రవణాది నవవిధ భక్తి మార్గములు వివరముగాఁ జెప్పుడు?

ఉత్త. శ్రవణము, అనగా-శ్రీమహావిష్ణు చరిత్రంబుల ప్రేమచే వినుట.
కీర్తనము, అనగా-శ్రీహరి లీలావినోద చరిత్రములను అత్యాసక్తితో పాడుట.

స్తరణము-అనగా-శ్రీమహావిష్ణువుయొక్క, అనంతనామములు అత్యంతభక్తిచే స్మరించుట.

పాదసేవనము, అనగా-శ్రీమన్నారాయణుని దివ్యపాదపద్మములు హృదయమందు నిలుపుట.

అర్చనము, అనగా-శ్రీరమాధవుని మానస పూజ చేయుట.

వందనము, అనగా-శ్రీగోవిందునియొక్క సర్వావయవములను, వేర్వేరుగా భాసముచేసి మనోవందనంబులు చేయుట.

దాస్యము, అనగా-శ్రీజనార్దనుని సర్వకాల సర్వాసస్థలందును మరుపక భాసము సేయుట.

స్థఖ్యము, అనగా-శ్రీపద్మనాభునియొక్క భాస పరాయణుండై అనన్యవృత్తితోనుండుట.

ఆత్మనివేదనము, అనగా-అట్టి పురుషోత్తమునియందు నిశ్చల హృదయమును సమర్పించుట.

ప్రశ్న. అయితే, అనన్యభక్తియనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. సకల ప్రపంచము విష్ణుమయమనియును, విష్ణువు సర్వమయుండనియును, విష్ణుమయముగాని వస్తువు లేకమైనను లేదని తలంచుచు నిశ్చయాత్మకుండై యుండుట.

ప్రశ్న. ఏకాంతభక్తి, అనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. పరబ్రహ్మమై, పరమాత్మ స్వరూపుండై, సకల జీవకోటులకు వెలుపల, లోపల, ముందు, వెనుక, ఇరు పార్శ్వములను నిండి నిబిడీకృతమై, సకలకారకుండై యుండెడి విష్ణువునందు (సముద్రమునందు వాయువశముచేత తరంగములు పుట్టిన విధముగా) మాయాప్రపంచము కలిగినదని సందేహము లేక, సర్వసాక్షి భూతుండై యుండెడి శ్రీహరినిజ్యోతిరూపముగా తలంచి తదేక నిష్ఠాపరుండై యుండుట, స్వాశ్రమవిహితకర్తృచేయకుండా కేవల భక్తి వృద్ధిపొందదు.

ముక్తిప్రదాయనియను-గురుశిష్యసంవాదము

ప్రశ్న. అయితే, బాహ్యభక్తిగలవాడు యేయేకర్తలాచరించును?

ఉత్త. తన-అశ్రమోచితములగు కర్తలు-అచరించుడు ఫలకాంక్షియై యుండును.

ప్రశ్న. అనన్యభక్తిగలవాడు యేయేకర్తలాచరించును?

ఉత్త. తన-అశ్రమోచిత కర్తంబులు ఫలత్యాగియైభగవన్నియ్యామ కంబులని నేయుచుండును.

ప్రశ్న. ఏకాంతభక్తి గలవాడు యేయేకర్తలాచరించును?

ఉత్త. కర్త-ఈశ్వరాజ్ఞ గావున కర్తవ్యతిరిక్తమయిన భక్తిచే ఈశ్వరుడు సంతోషించడని తలంచి ఫలకాంక్షిగాక, యథావిహిత కర్తములను - ఈశ్వరార్పణములుగా నేయుచుండున్న కనుక బాహ్యభక్తి-అనన్యభక్తికిన్ని, అనన్యభక్తి-ఏకాంతభక్తికిన్ని, సాధనములై యుండును.

ప్రశ్న. ఈత్రివిధములైన భక్తిమార్గములలో యేభక్తి యేపదంబు సంగును?

ఉత్త. బాహ్యభక్తి సాలోక్యంబునిచ్చు, ఈ భక్తి ధృఢముగా నుండిన యెడల సామీప్యంబును, ఇచ్చును.

అనన్యభక్తి సాయుజ్యంబు నేచ్చును.

ఏకాంతభక్తి సాయుజ్యంబు నిచ్చును.

ప్రశ్న. కర్తవినాభక్తి పృథ్విపొందదని చెప్పితిరిగదా, కర్తప్రచారంబెటువంటిది?

ఉత్త. కర్తలు లోకీకమనిన్ని, వైదీకమనిన్ని, రెండువిధములు.

ప్రశ్న. లోకీక కర్తయనగా ఎటువంటిది.

ఉత్త. లోక వ్యవహారకార్యములన్నియులోకీకకర్తలని చెప్పబడును.

ప్రశ్న. వైదీకకర్తయనగా - ఎటువంటిది?

ఉత్త. నిత్యమనిన్ని, నైమిత్తికమనిన్ని. కామ్యమనిన్ని, నిష్కామమనిన్ని, ప్రాయశ్చిత్తమనిన్ని, అయిదు విధములుగా గలది,

భక్తి మార్గము,

[ప్రశ్న. నిత్యకర్తయనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. స్నాన, సంధ్యాపందన, జప, తప, హోమ, దేవతార్చన, వైశ్య దేవ, అతిథిపూజ, మొదలగునవి.

[ప్రశ్న. నైమిత్తిక కర్తయనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. ఒకనిమి త్రమును అనుసరించి చేయునది, అనగా సంక్రాంతి - ఉత్తరాయణ, దక్షిణాయణ, ఆర్ధోదయ, మహాదయములు మొదలగు పర్య దినములయందు కాలముతప్పకుండా స్నాన జపాదులు చేయునది.

[ప్రశ్న. కామ్య కర్తయనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. అశ్వమేధ, రాజసూయ, పాండరీక, సోమము మొదలగు యజ్ఞ ములనుజేయుట.

[ప్రశ్న. నిషిద్ధకర్తయనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. శాస్త్రములయందు నిషేధించ బడ్డది, అనగా - పరద్రవ్యాప హార. పరనింద, పరదారగమన, పరహింస, మధ్యపాన,చోర, అన్యతాదులు.

[ప్రశ్న. ప్రాయశ్చిత్త కర్తయనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. శాస్త్రనిషిద్ధకర్త లాచరించి నందువలన వచ్చిన దోషములను పరిహరించుటకై చేయుకర్త లనగా - అర్ఘ్యవాసము, జల భక్షణ, వాయుభక్షణ, పర్ణభక్షణ, తీర్థయాత్ర - చాన్ద్రాయణ, పంచకవ్యాధికర్తములు చేయుట.

[ప్రశ్న. ఇట్టికర్త లాచరించినందువలన గల్గు ఫలమేమి?

ఉత్త. నిత్యనైమిత్తిక కర్తలు యావజ్జీవపర్యంతము చేసినట్టులయితే ప్రారబ్ధము నశించును. కామ్యకర్త వల్ల, స్వర్గాదిభోగములు కలుగుగాని విదేహకై వల్యము కలుగదు. తిరిగి జననమరణము లు గల్గును. ఇందుకు సప్తతము.

శ్లో॥ జ్యోతిష్టోమోన్మర్తకామాయజేతః॥ శేషుశ్యేమ ర్త్యలోకేవికన్తి॥

అని స్మృతి ప్రమాణము వున్నది. నిషిద్ధకర్త చేసినట్టులయితే, సరక్కపాత్రికలుగును.

ప్రాయశ్చిత్తకర్త లాచరించినట్లైతే, నిషిద్ధకర్తలవల్లవచ్చే ప్రత్యవాయమును బోగొట్టి పురుషునికి తిరిగి కర్తాధికారమును గలుగజేయును. ఈ అయిదు కర్తలలో కావ్య నిషిద్ధప్రాయశ్చిత్తములనే మూడు కర్తలు జ్ఞానసాధనములుకావు, పైన చెప్పబడిన నిత్యనైమిత్తికములనే రెండు కర్తలుసాత్విక, రాజస, తామసములని మూడువిధములయ్యె, ఈమూడింటిలో రాజస, తామసములనే రెండ్రకర్తలు జననమరణ వృద్ధి కారణములే గాని, జ్ఞానమునకు కారణములుకావు. సాత్వికకర్త ఫలకాంక్షిగాక, ఈశ్వరార్పణగా చేసినట్టాయనా, చిత్తశుద్ధిగలుగును. కర్త అజ్ఞానమునకు విరోధికాదు గనుక కర్తవల్ల అజ్ఞానము నశించదు, చీకటిమేఘావరణముచేత వృద్ధిబొందునటుల నధికమవును, కర్తకర్తృత్వము గలుగజేయునది గనుక, అజ్ఞానమునుదొలగజేయజాలదు. అది యేలాగంటే, తనకు అర్థము తెలియని ఒక శ్లోకముయొక్క అర్థము, గంగాస్నానము చేసినప్పటికిన్ని, లక్షగాయత్రీజపము చేసినప్పటికిన్ని తెలియదు. దాని అర్థము తెలిసినవారిని అడిగి తెలుసుకొనవలెను. దినశుద్ధితెలియగలందులకు పంచాంగముద్వారా తెలియవలెను గాని, ఇతరసాధనములవల్ల తెలియదు, కాబట్టి కర్తవల్ల జ్ఞానంరానేరదు. చిత్తశుద్ధివలన సద్గురులారాభమున్ను, సద్గురులారాభము వలన శ్రవణమున్ను, శ్రవణము వలన జ్ఞానమున్ను గలుగును, కాబట్టి సత్వగుణాధిష్ఠితమైన కర్త చిత్తశుద్ధికి కారణమవును. మోక్షమునకు సాక్షాత్సాధనముకాదు. ఇందుకు సమ్యక్ము.

శ్లో॥ జ్ఞానకర్త పదాధౌద్వై । భాస్యభాసకలక్షణౌ । జ్ఞానాన్తోత్తోనకర్తభ్యాః । ఇతి వేదాంతడిండిమః ॥ అనియున్నది.

ప్రశ్న. అయితే కర్తయు క్తమయిన భక్తివల్ల, లింగదేహముతో పాండగ
ల, స్వర్గాదిభోగములు గలుగునని నామనంబునకు స్పష్టమైనది. స్వా
మీ! ఇంక యోగమార్గముయెటువంటిదో సెలవియ్యవలయును?

యోగ మార్గము.

ఉత్త. యోగమనగా - అభ్యాస యోగమనియును, జ్ఞానయోగమని
యును రేండు విధములుగా గలది.

ప్రశ్న. అభ్యాస యోగమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. అభ్యాసయోగమును మంత్రయోగమనియును, లయయోగమ
నియును, హఠయోగమనియును మూడుమార్గములుగా గలది.

ప్రశ్న. మంత్ర యోగమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్తర. ఏకాక్షరం, ద్విక్షరం, షడాక్షరం, అష్టాక్షరం. ఇవి అజపా
మంత్రములలో సంతర్భూతములు, వీటిలో ఏకాక్షర మయిన
ప్రణవమే ముఖ్యమైనదియును, బ్రహ్మస్వరూపమును గనుక, ము
ముక్షువునకు-ఈ ప్రణవమే ముఖ్యముగా జపముచేయతగినది.
ఇదియే-అతిరహస్యంబైన తారకంబనందగు. అజపమంత్రైక్య
మధ్యంబైన బ్రహ్మవాచకంబు వహ్ని సూర్య చంద్ర రూపకం
బైన మండలత్రయస్థానంబైన యుండును. ప్రణవ తేజస్సువినా, తేజ
స్సు లోకంబున లేదు. గనుక ప్రణవమే పరంజ్యోతిర్మయంబై
న బ్రహ్మస్వరూపంబు. ప్రణవమే నాదబిందుకళాత్మికము. ఇట్టి
ప్రణవస్వరూపంబు దెలిసి, కొంతదడవు జపంబుచేయవలయును.
ఈ తెలింగున అనాహతంబైన స్వరయుక్తముగా చిత్తంబున
స్మరియించుచు, అంతట ఉచ్చాస్వన నిశ్వాసంబుల కొంచపర
చుచు, ప్రణవంబు చిత్తంబున నిల్పి తలంచుచు, ప్రణవార్థహా
పంబైన మండలత్రయంబు యేకీభావంబైన తేజంబుగా భావిం
పుచు సహజంబుగా నుండుట, ఇందుకు సమ్యక్తము. ఓ బ్రహ్మయని

శృతిన్ని, ఓం ఇత్యేకాక్షరం బ్రహ్మయని భగవద్వాక్యమున్ను.
శ్లో॥ సప్తకోటిమహామంత్రా చిత్తవిభ్రమకారకాః । ఏకయోషహో
మంత్రౌ గురురిత్యక్షరద్వయం ॥

అనీ పరమ శివుని వాక్యమున్ను గలిగి యున్నది.

ప్రశ్న. లయయోగమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. ఈలయ యోగము అనర్గళప్రవాహమైనది గనుక, వివరింప
నశక్యము. అయినను ముఖ్యతార్పర్యము, ఏమనగా - పంచ.
వాయువులను బంధించి హంసనుదళములకు నెక్కించి నిశ్శబ్ద
ముగా నుండుట.

ప్రశ్న. హఠయోగమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. ఏలాగంటే, యమ నియమాదులగు అష్టాంగముల చేతనైనను
కేవల కుంభకముచేతనైనను, దళవిధవాయువులను. ఇంద్రి
యంబులను వశముచేసుకొనుట.

ప్రశ్న. అష్టాంగములనగా-ఎటువంటివి?

ఉత్త. యమ, నియమ, ఆసన, ప్రాణాయామ, ప్రత్యాయోగ, ధ్యాన,
ధారణ, సమాధులనియెడు యీ యెనిమిది - అష్టాంగములని
జెప్పబడును.

ప్రశ్న. యమమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. అహింసాపగులై బాహ్యేంద్రియ వృత్తులను వదలి, విషయ
ములను మానియుండుట.

ప్రశ్న. నియమము అనగా - ఎట్టిది?

ఉత్త. గృహస్థాశ్రమమును వదలి, ఏకాంతముగా శుచిప్రదేశమందై
నను - మఠాంతరంబునందైనను నివశించి, ఔరాభ్యాంజనం
బులుమాని, ఇతరభాషణంబులా కర్ణింపక, యోగాభ్యాసా
నక్రికలిగియుండుట,

ప్రశ్న. ఆసనమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. వ్యాఘ్రచర్తము, దర్భలు, కృష్ణాజినము, మొదలయిన పరిశుద్ధ వస్తువులచేతకల్పింపఁబడిన, ఆసనముగలవాడై, అరువదిన్నాలు విధములయిన ఆసనములయందును అభ్యాసముకల్పవాడై వాటిలో, ఉత్తమమయిన సిద్ధాసనంబునఁ గూర్చుండుట.

ప్రశ్న. ప్రాణాయామమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. ఇడా, మార్గంబునవాయువునుబీల్చి, కుంభకంబుననిల్చి, పింగళ మార్గంబున నదలుటయును, తిరుగ పింగళమార్గంబున వాయువును పూరించి కుంభకముననిల్చి, ఇడామార్గంబున శేచకంబు సేయుటయును, ఇటుల సవ్యాపసవ్య మార్గంబులయందు శేచక పూరకకుంభకములొనర్చునట్టిసామర్థ్యముగలవాడై ప్రణవ స్మరణ సేయుచు, పూరకంబు సేయునంతకు యిబ్బడిగా కుంభకంబున నిల్చి, అష్టాంగుళములు పూరకంబును ద్వాదశాంగుళములు శేచకంబునుగా, ప్రాణాయామంబు సేయుట.

ప్రశ్న. ప్రత్యాహారమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. పండ్రసముల భుజించుటనుమాని, వాటిలోతియ్యసిపదార్థంబైన శరీర, పాలు, నెయ్యి, ఉదకం, అన్నం, మొదలగునవి తగు మాత్రం భుజింపుచు, మత్తుగలుగకుండా, ఆహారనియమము గలిగి, ప్రాణాయామము సేయుచువాయువును స్వాధీనముచేసుకొనుట.

ప్రశ్న. ధ్యానమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. మూలాధార - స్వాధిష్ఠాన - మణిపూరక. అనాహత - విశుద్ధ - ఆజ్ఞేయంబులను పట్చక్రములనున్న, వాటిబీజాక్షర మంత్రములనున్న, వాటికి అధిదేవతలైన గణేశ - బ్రహ్మ-విష్ణు - రుద్ర - జీవ - పరమాత్మకంబైన పృథివ్యాపస్తేజోవాయురాకాశాత్మకంబైన ఆరుతత్వంబులను, మణిపూరకంబుననుండు అగ్నిమండలమునున్న, అనాహతంబుననుండు సూర్యమండల

౧౦ ముక్తిప్రదాతునియను-గురుశిష్యసంవాదము

మునున్ను, ఆ గ్రీయప్రదేశముననుండుచంద్రమండలిమునున్ను,
ఇవియున్నియు ప్రత్యేకముగా ధ్యానముసేయుట.

ప్రశ్న. ధారణాయనగా - ఎటువంటిది?

ఉత్త. షడాధారములవల్లను వాయువును వశముగాజేసుకొని, మూ
లాధారము మొదలుకొని ఆరుచక్రములను దాటి, అచక్షుము
లయందుండెడి అపాన - సమాన- ప్రాణ-ఉదాన-వ్యానముల
నెడి పంచవాయువులను - ఏకీభూతముగా, త్రికూట స్థానమం
దు జేర్చుకొని, పొగలేనిమంటవలె చలింపక వెలిగెడిదీపంబు
మాడ్కి ప్రజ్వరిల్లుచు, ఆప్రదేశమందు - ఏకాగ్రచిత్తుడై
నిష్ఠతోనుండుట.

ప్రశ్న. సమాధి యనగా - ఎటువంటిది?

ఉత్త. ధారణ నిష్ఠయందుయంతతడవు ఉండినను అంతవరకుసమాధి
యనంబడు. ఈ సమాధియే, రాజయోగమనిచెప్పంబడును, ఈ
రాజయోగమును సాధించుటకై యిరువదినాలుగు సంవత్సర
ములు పట్టును, ఇందుకై వాయు భక్షణ, జలభక్షణాది నియ
తాహారుడై జడలు ధరియించి నారచీరలుగట్టి భూశయ్యగల
వాడై శరీరమును మిక్కిలిక్షీణింపజేసి, అధికాయాసమునుజెంది
నప్పుటికిన్ని - ఈ యోగమువల్ల-అణిమాదిసిద్ధులున్న సాక్షిత్వ
సంపదయున్న గలుగునేకాని విదేహకై వల్యముప్రాప్తించదు.
ఇందుకు సమ్యక్తము.

శ్లో! యోగిణోరాగితైచైవ భోగినస్త్యాగినస్తథా | బ్రహ్మజ్ఞానంవి
నామోక్షః ఇతి వేదాంత డిట్టమః || అనియున్నది.

తురీయయోగమందు-అష్టాంగములు వేరువిధముగా నున్నవి.

ప్రశ్న. స్వామీ! అవియెద్వి యోగినగోరెద?

ఉత్త. తురీయ యోగమందు యమము, అనగా-ఆహారనిద్రేంద్రియా
విజయమును నిశ్చలశాంతియుంగలిగినదే-యమంబు.

ప్రశ్న. నియమము-అనగా నెట్టిది?

ఉత్త. వికల్ప దోషరహితంబై, అసంశయంబగు గునుభక్తియు, యదేచ్ఛాల్పాభసంతుష్టియు, విరక్తి భావంబును, కరణ నిగ్రహంబునుం గలిగినదే-నియమం బనంబడు.

ప్రశ్న. ఆసనంబు-అనగా నెట్టిది?

ఉత్త. సర్వోడాసీన (సర్వస్థలములయందును గూర్చుండి) మనంబాత్మ యందాసన్నంబగుటయే - ఆసనం బనందగు.

ప్రశ్న. ప్రాణాయామంబు-అనగానెట్టిది?

ఉత్త. రేచక పూరక సూచకంబై యుభయ విరహితంబైన, ఆవిరుద్ధ క్షేపల కుంభకంబున ప్రాణంబుతీరంబుచేర్చి జగంబుమిథ్యయని తలంచుటయే-ప్రాణాయామంబు.

ప్రశ్న. ప్రత్యాహారంబు - అనగా నెట్టిది?

ఉత్త. అమలంబై, అంతర్ముఖంబైన-మనంబు బహిర్ద్విషయసంగంబు మాని, ఆత్మప్రత్యయంబులుసంహృతంబులగుట వలన, మనంబు విక్షేపసూన్యంబై నిర్వాపారంబుగానిలుచుటయే-ప్రత్యాహారంబనంబడును.

ప్రశ్న. ధ్యానంబు - అనగా నెట్టిది?

ఉత్త. అద్యయంబైన, ఆత్మానుభవంబున సర్వంబును ఆత్మగానెఱుఁగుచు, సకలభౌత సమత్వంబును, నిత్య తృప్తియు కలుగుటయే-ధ్యానంబు.

ప్రశ్న. ధారణ - అనగా నెట్టిది?

ఉత్త. బాహ్యభ్యంతరములయందేకంబుగా - స్వతేజో మయంబని పరతత్వంబుగాంచి, తదీయ ధారణ గాంచుటే = ధారణాయనం బడును.

ప్రశ్న. సమాధి- అనగా నెట్టిది?

ఉత్త. నిర్ద్వికారుడై నిందాస్తుతుల నొక్కచందంబునవినుటయొక్కతే

ష్టములనొక్కగతి స్పృశించుటయు, సుందరీజనంబులను, నిర్జీవ ముత్తైనపాడక శ్రలను, నిర్వికారుడై. యొకరీతిగాజూచుటయు, పద్రసముల నొక్క పగిదిచవిగొనుటయు, సుగంధ దుర్గంధములనొక్కమాడ్కి గ్రహించుటయు, ద్వంద్వనిర్ముక్తమైన నిశ్చల- ఏకాంతభావము సిద్ధించుటయు, మహనీయవగుస్వరూ ధియనంబడు. మఱియు వృత్తియే కాగ్రమగుచు-ఎఱుగుటకేమి యునులేక, భావాభావశూన్యమైయెద్దినిండియున్నదో, అదియే అమనస్కనిర్వికల్పనమాధి-అనంబడును.

ప్రశ్న. ఈయోగములు సాధించుటకు యింకాయితరములైన సాధన ములుగలవా?

ఉత్త. నాదానంద ప్రభావమువలననున్న, పంచముద్రల-అనుభవము వల్లనున్న, అవి సాధింపవచ్చును.

ప్రశ్న. నాదానందప్రభావమనగా-ఎఱువంటిది?

ఉత్త. నాదానందమనగా-రెండువిధములుగలది. ఆనందమనియును, కే వలానందమనియును జెప్పబడును. ఆనందమార్గమునువినుము, సద్గురుకటాక్షంబున నాదబిందుకళల నెఱింగి, అంగుళద్వయం బునకర్ణరంధ్ర ద్వయంబునుమూసి, దశవిధనాదములనువినుటే- ఆనందము. కేవలానందమార్గమునువినుము? సద్గురుముఖంబున, నాదబిందుకళల నెఱింగి హంస సంచారత్రోవలను కనిపెట్టి యాయితాపింగళ నాడులయందు హంసనుసంచ రింపజేయుచు, చిట్టునరేచించి-సూర్యుని చంద్రనాడియందును, చంద్రుని సూ ర్యనాడియందును గతులుతప్పించి నడిపించుచు, చంద్రభాస్కరులను జీకాకుపరచి, సర్పమునకు కాకపుట్టించి దశవిధనాద ములను బయటతీసి శ్రోత్రములను మూయకనే సదావినుపిం చుట, బ్రహ్మానందమనియును, కేవలానందమనియును జెప్పబ డును. ఈ మార్గముచేత అహంకార మమకారంబులును,

కామాది శత్రువర్గంబునునశించును. నాదముల వివరము-జలధి
ఘోష నాదంబును, చిణీనాదంబును, ఖేరీనాదంబును, మృదం
గనాదంబును, కాహళనాదంబును, వేణునాదంబును, భ్రమర
నాదంబును. తాళ నాదంబును, శంఖా నాదంబును, ఘంటా
నాదంబును, ఈ దశవిధ నాదంబులు - అనిచెప్పబడును.

ప్రశ్న. పంచ ముద్రలనగా-ఎటువంటివి?

ఉత్త. భూచరియనియు, ఖేచరియనియు, మధ్యమయనియు, వజ్రాఖి
యనియు, శాంభవి యనియు-అయిదు విధములు.

ప్రశ్న. భూచరియనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. గురువువలన పంచాక్షరీ మంత్రమునున్ను, ఆమంత్రార్థముల
నున్ను తెలుసుకొని, ఆసనాధిష్ఠుడై నేత్రములను దెరచి నాసిక
కొనయందు దృష్టినిల్పి చూచి నదియే భూచరీ ముద్రయనం
బడును.

ప్రశ్న. ఖేచరియనగా-ఎటువంటిది?

గురువువలన పంచాక్షరీ మంత్రమునున్ను, ఆమంత్రమూలము
నున్ను, ఆమంత్రార్థమునున్ను, ఆమంత్రాధి దేవతలైన పరశి
వాలోకననున్ను తెలుసుకొని, పద్మాసనమందు కూర్చుండినడు
మునిక్కి-ముఖమెత్తి-నేత్రములను మూసికొని, త్రికూటస్థాన
మందుదృష్టినిలిపిన-అది-అంతఃఖేచరియనియును, నేత్రములను
దెరచి యీవిధముగానే చూచినట్టాయెనా బహిః ఖేచరియని
యును జెప్పబడును.

ప్రశ్న. మధ్యమముద్రయనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. సద్గుహాక్ష ప్రకారముగా కూర్చుండి అర్ధోస్తీలితలోచనం
డై, నాసిక మధ్యభాగమందు దృష్టినిల్పి నిటలమును జూచి
నట్టాయెనా-అదిమధ్యమ ముద్రయని చెప్పబడును.

ప్రశ్న. వజ్రాఖియనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. సప్తదూత ప్రకారముగా నియమముతో కూర్చుండి శ్రవణ ద్వయమును, నేత్రద్వయమును, నాసికాద్వయమును, వడం గుళముల ధేమూసి, త్రివేణి సంగమమున దృష్టినిల్పిచూచి-ఆ నందించుట యేదిగలదో, అదియే-వజ్రఖ యనబడును.

[పశ్చ. శాంభవీ ముద్రయనగా-ఎయివంటిది?

ఉత్త. ఎడనుకాలి మడిమను గుదస్థానమునందుచేర్చి, కుడికాలిమడి మను తొడపిక్క సందులో నుంచుకొని, తొడలయందు చేతులు బూన్చుకొని, నడుమును జక్కగానిక్కి, ప్రాణాపానము లను యొకటిగాజేర్చి, హంసను త్రికూటస్థానమందుచిక్కబట్టి చూచి-ఆనందించుటే-శాంభవీముద్ర యనబడును.

[పశ్చ. అయితే యాయోగ ముద్రలను సాధించినందున ఫలమేమి?

ఉత్త. ఇంతప్రయాసజెంది యాయోగములను సాధించినందున, చంచల యుక్తమయిన మనస్సును నిశ్చలపఱచుటకున్ను, గుఱ్ఱముల వలె పరుగెత్తెడు యింద్రియములను స్వాధీనపఱచు కొనుటకున్ను సాధనమయ్యెను. అవియెటువలెనంటే ||సప్తతం|| నాగస్వరము పాడిపామును బట్టినట్టున్ను, మచ్చలుమేపి పక్షులను బట్టినట్టున్ను, మాంసము కనుపరచి జేగనుబట్టినట్టున్ను, ఎఱ్ఱనుగను పరచి చేపను బట్టినట్టున్ను, మనస్సునున్ను యింద్రియములనున్ను జయించుటకు తగినసాధనములేగాని మోక్షప్రధములు గావు. ఇట్టియోగముసాధించుకొంటే వాయుభక్షణ, జలభక్షణాది నియతాహారుడై జడలు ధరియించి, నారచీరలుగట్టి భూశయ్యగలవాడై శరీరమును దుక్కిలి క్షీణింపఁజేసి, అధికాయాసముజెంది సాధించినప్పటికి యాయోగమువల్ల అనిమాదిసిద్ధులున్ను సాక్షాత్పదవియును గలుగునుగాని, విదేహకై వల్యముపొందింపదు । ఇందుకు సప్తతం.

శ్లో॥ యోగినో రాగితైః పభోగినస్తాగినస్తథా బ్రహ్మజ్ఞానం వినా

మోక్షం ఇతివేదాంత దిద్దెము: 1 అనియున్నది.

ప్రశ్న. అయితేస్వామి! ఇంతశ్రమజెంది యోగోద్యమనభ్యసించినందున లోకరంజనమైన, అణిమాదిసిద్ధులున్ను: పునర్జన్మ రాహిత్యముగలుగని-సాక్షిత్వపదవియే-ప్రాప్తించునని సెల్లబ్బితిరిగి దా-వాటివల్ల నేమి ప్రయోజనము. శనుక జన్మరాహిత్య కారియై నజ్ఞానమార్గము నుపదేశించి కృతార్థునిగా, జేయవలయును, అనిప్రాధికంచగా సద్గురుం డానతిచ్చుచున్నాడు?

ఉత్త. బిడ్డా! జ్ఞానము లభించుటకు గాను ఆత్మనాత్మ విచారణ సేయవలయును.

జ్ఞాన మార్గము.

ప్రశ్న. స్వామి! ఆత్మనాత్మ విచారణ సేయవలయునని- ఆజ్ఞయిచ్చితిరిగిదా? దానినిబోధించినన్ను కృతార్థునిగా, జేయగోరెదను?

ఉత్త. బిడ్డా! ఆత్మనాత్మ విచారణ సేయటకు సాధన చతుష్టయ సంపత్తికలవాడె-అధికారి.

ప్రశ్న. సాధనచతుష్టయ సంపత్తియనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. నిత్యానిత్యవస్తు వివేకము-ఇహామూత్రార్థ ఫలభోగవిరాగము, శమాధిష్ఠక్తుమ సంపత్తియు - ముముక్షుత్వము, అనినాలుగు విధములు.

ప్రశ్న. నిత్యానిత్యవస్తు వివేకమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. బ్రహ్మము సత్యమనియును, నామరూపా త్రికమైన యీప్రపంచము-అసత్యమనియును నద్గురువువలనం దెలుసుకోవడమే నిత్యానిత్యవస్తువివేకము.

ప్రశ్న. ఇహ మూత్రార్థ ఫలభోగ విరాగమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. ఈప్రపంచమందు వనితాది భోగములతో గూడుకొని గృహకుటుంబ ధనధాన్య వస్తువుల యందును, స్వర్గ లోకమందలి-

అనిత్యములైన రంభాసంభోగాదుల యందును, గోరికలు లేక
వమనమైనయన్నమునందును, మూత్రపురీ షాదులయందును
మొట్టలయిష్టముకలుగదో-అటువలెనే గోరికలులేక యుండుట.

ప్రశ్న. శమాదిష్క్రమ సరిఫ త్తియనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. శమమనియు, దమమనియు, ఉపరతియనియు, తిలీక్షయనియు,
సమాధానమనియు, శ్రద్ధయనియు, ఆరువిధములుగాగలది.

ప్రశ్న. శమమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. మనస్సువేదాంత శ్రవణ వ్యతిరిక్తమైన విషయాదుల యందు
పోవుచుండినను-అట్టిమనస్సును వాటినుండి మల్లించి, వేదాంత
శ్రవణాదులయందు నిలుపడమే-శమమని జెప్పబడును.

ప్రశ్న. దమమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. జ్ఞానేంద్రియములు, కర్తేంద్రియములు, వేదాంత శ్రవణవ్యతి
రిక్తమైన విషయాదులకు పోవుచుండిన వాటిని మల్లించి, శ్రవ
ణాదులయందు నిలుపడమే-దమమని జెప్పబడును.

ప్రశ్న. ఉపరతియనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. సకల పాపకర్తములను-మాని, సకల పుణ్యకర్తములను కర్తృ
త్వాభిమాన ఫలకాంక్షిగాక, ఈశ్వరార్పణజేయుటయే. ఉపరతి
యనబడును.

ప్రశ్న. తిలీక్షయనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. ప్రారబ్ధముచేత-ఏకాలమునకు-ఏమిసంభవించునో అది-అనుభ
వింపక తీరదని నిశ్చయించుకొని, సమస్తము పోయినప్పుడు
వ్యసనమున్ను, సకలము వచ్చినప్పుడు సంతోషమున్ను లేక,
సమబుద్ధితోనుండుటయే-తిలీక్షయనబడును.

ప్రశ్న. సమాధానమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. పెద్దలవద్దజేరి వేదాంత శ్రవణము చేయుకాలంబున మనస్సు
నున్ను, ఇంద్రియములనున్ను, పూర్వవాసనలచే-వేదాంతశ్రవణ

వ్యతిరిక్తములయిన విషయాదులకు పోవుచుండిన వాటిని త్రిప్పి వేదాంత శ్రవణమందు నిలుపుటయే-సమాధానము.

ప్రశ్న. శ్రద్ధయనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. వేదాంతవాక్యముల యందును, ఆచార్యస్వాములవారియందును, ఈశ్వరుని యందును, అధిక విశ్వాసముతో కూడియుండుటే-శ్రద్ధయనంబడును.

ప్రశ్న. ముముక్షుత్వమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. మోక్షమును దెలుసుకొని, దానిని పొందవలెననే మనస్సుతో గూడుకొనియుండుటే-మోక్షేచ్ఛయనంబడును.

ప్రశ్న. మోక్షేచ్ఛ-ఎన్నివిధములు?

ఉత్త. మందమోక్షేచ్ఛ యనియును, తీవ్రమోక్షేచ్ఛ యనియును రెండు విధములుగా గలవు.

ప్రశ్న. మందమోక్షేచ్ఛయనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. మోక్షమునకు కావలసిన, సాధనములను సంపాదించకనే, మోక్షముకావలెనని కోరుటే-మందమోక్షేచ్ఛ.

ప్రశ్న. తీవ్రమోక్షేచ్ఛయనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. ఇల్లు చుట్టును గాలు నట్టినమయములో, ఇంట్లోవుండె వాడు వెళ్లిపోవలెనని ప్రయత్నంచేసినట్టున్ను, అడవిలో త్రోవ దప్పిన వాడు మార్గమును కనుగొనవలయునని ప్రయత్నంచేసినట్టున్ను, పెద్దపులి తరిమినప్పుడు దానిచేత కరవబడకుండా తప్పించుకొనవలయునని ప్రయత్నము చేసినట్టున్ను, మార్గములో కృష్ణ సర్పము కరవవచ్చినదానిని తప్పించుకొనవలయునని ప్రయత్నం చేసినట్టున్ను, దొంగలుతలుముక వచ్చినయెడల తనధనమువాండ్లకు చిక్కకుండునటుల ప్రయత్నం చేసినట్టున్ను, తీవ్రమోక్షేచ్ఛగలవాడు అతి తీవ్రమనుస్సుతో మోక్షసాధనలను త్వరలో సంపాదించును. లోకమందు పైన చెప్పబడ్డ యుపద్రవ

ములన్నియు నొక టాకటిగా లోకులకు సంప్రాప్తించునే గాని, తీవ్రమోక్షేచ్ఛగలవానికి మాత్రము ఇట్టి యుపద్రవములన్నియును ఏక కాలమందే సంభవించును.

ప్రశ్న. ఈయుపద్రవము లన్నియు తీవ్రమోక్షేచ్ఛగలవానికి యేక కాలమందు యేతీరుగా సంభవించును?

ఉత్త. ఇల్లుకాలడమనగా - దేహమనేయిల్లును, తాపత్రయములనే - అగ్ని తగిలి తపించడమే - ఇల్లు కాలడము, అడవిలో త్రోవ తప్పడమనగా - అత్త స్వరూపము తానని తెలియక, దేహేంద్రియాదులు నేను - అని - అను కోవడమే - దారితప్పడము, పెద్దపులితరుముక రావడమనగా - దుర్విషయములను సంకల్పించే మనస్సే పులికరవగావడము, కృష్ణసర్పముకరవరావడమనగా విషయములయందు అత్యాశతో గూడియుండుటే - సర్పముకరవరావడము. దొంగలు తఱుముక రావడమనగా - అరిషడ్వర్గమనే చోరులు, తనవివేకమనేధనమును - ఆషహరింపవలయునని యుండుటయే - దొంగలుతఱుముక రావడము, ఇట్లు ఉపద్రవములన్ని యేక కాలమందు సంభవించగా - ఈయుపద్రవములను బోగొట్టేడు సద్గురుడు - ఎచ్చటనున్నాడో - ఇందుకు - ఏమేమి సాధనములు కావలయునో యని చింతించెడు వాని మనోవ్యాపారమునకు తీవ్రమోక్షేచ్ఛయని పేరు. ఈ నాలుగు సాధనములు కలవాడే - ఆత్మనాత్మ విచారణకు అధికారిగాని, అన్యుడుకాడు.

ప్రశ్న. అయితే - ఆత్మనాత్మ విచారణ సేయుటకు సాధన చతుష్టయములలో నిత్యానిత్య వస్తు వివేకము మాత్రమే చాలునా - లేక నాల్గు సాధనములు కావలెనా?

ఉత్త. ఒకసాధనము చాలదు, నాలుగు సాధనములు కావలెను, ఎందువల్లననగా - ఈలోకమునందు శాస్త్రవేత్తలు నిత్యానిత్య వస్తు వివేకముగలవారై యుండియును, జననమరణ హేతువులైన

కామ్యకర్తము లాచరించుచు, విషయానక్తులయి యుండుదురగాన, వారలకు-అధికారము చాలదు.

[ప్రశ్న. అయితే-అధికారికి రెండు సాధనములుండిన చాలునా?

ఉత్త. చాలవు-ఎందువల్లననగా-కొందఱు-ఋషీశ్వరులు రెండుసాధనములు గలవారై యుండిన్ని, కోపలాపాధికులై యితరులను శపియించుచు, శమములేనందున వారికి-అధికారము చాలదు.

[ప్రశ్న. అయితేమీమాడు సాధనములుండిన-చాలునా?

ఉత్త. చాలదు. ఏలాగంటే-లోకమునందు కొందఱు సంసారమును వదలి జడలు ధరియించి కృష్ణాజనంబులంబూని, మిక్కిలిశాంతులై యొకరినియాచించక యోగులనే నామమును వహించిన పెద్దలు, నిత్యానిత్య వస్తువివేకమున్ను, ఇహమూత్రాధఃఫలభోగవిరాగమున్ను, శమాదిషట్క-సంపత్తియున్ను, ఈమూడు సాధనములు గలవారలై యుండియును, వేదాంతశ్రవణప్రదేశమందు నిలువదు గనుక, వారికిన్ని-అధికారము చాలదు. కాబట్టి నాల్గుసాధనములు కలవారై - అధికారులు. ఈ సాధనచతుష్టయములు శరీరములవల్లనున్ను, వాక్కువల్లనున్ను, ఆచరింపఁదగినవి కావు. అవి మనోవాస్యపారములు గనుక విషయాసక్తిలేనివారికి సులభముగా సిద్ధించును.

[ప్రశ్న. శ్రవణమునకు ముందు సాధన చతుష్టయము లేనివారికి యేమి గతికలుగును?

ఉత్త. శ్రవణము-ఆకాలమందైనను గురువువల్ల సాధనచతుష్టయ సంపత్తితోకూడ పొందవలయును, అట్లా పొందని వారికి - అధికారము చాలదు.

[ప్రశ్న. తాపత్రయములనగా-ఎటువంటివి?

ఉత్త. అధ్యాత్మిక మనిన్ని, అధిభౌతిక మనిన్ని, అధిదైవిక మనిన్ని, మూడువిధములుగా గలవు.

ప్రశ్న. అధ్యాత్మిక తాపమనగా - ఎటువంటిది?

ఉత్త. ఆ తృప్తి అధిష్టించు కొనివచ్చే-చెవిపోటు, కండ్లకలక, కీతజ్వరాదులు మొదలయిన యుపద్రవములకు-అధ్యాత్మికమనిపేరు.

ప్రశ్న. అధిభౌతికమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. ఇతరభూతముల వల్లననగా-దొంగల వల్లనున్న, క్రూరజంతువుల వల్లననగా-పులి మొదలయినవాట్ల వల్లనున్న, పాముల వల్లనున్న, తేల్లవల్లనున్న వచ్చే-ఉపద్రవములకు-అధిభౌతిక. తాపమనిపేరు.

ప్రశ్న. అధిదైవిక తాపమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. అధిదేవతలైన సూర్య, వాయు, వర్ష, అగ్ని మొదలగు వాటి వల్ల-అనగా-వర్షము వల్లనున్న-వాయువు వల్లనున్న. పిడుగుల వల్లనున్న - ఎండల వల్లనున్న వచ్చే ఉపద్రవములకు. అధిదైవిక తాపమని పేరు.

ప్రశ్న. అతిషడ్వర్గములనగా-ఎటువంటివి.

ఉత్త. కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద, మత్సరములని- ఆరువిధములుగా గలవు.

ప్రశ్న. కామమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. గృహ, గ్రామ, క్షేత్ర, ధన, ధాన్యములు, మిక్కిలిగా సంపాదించవలెననే, మనోవ్యాపారమునకు-కామమనబడును.

ప్రశ్న. క్రోధమనగా- ఎట్టిది.

ఉత్త. స్వార్థితధనాపహరణము, ఎవరిచేత చేయ బడునో-నానియందు ఆగ్రహము గలిగెడి, మనోవ్యాపారమునకు - క్రోధమని పేరు.

ప్రశ్న. లోభమనగా-ఎట్టిది?

ఉత్త. తాను సంపాదించిన ధనములో నొకకాసు-అయినను, ఇతరులకు యివ్వసేనడు మనోవ్యాపారమునకు. లోభమనిపేరు.

ప్రశ్న. మోహమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. స్వార్థిత వస్తువాహనాదులను మిక్కిలి ప్రేమచేత పారబాటు లేకుండా కాపాడునట్టి మనోవ్యాపారమునకు . మోహమని చెప్పబడును.

[ప్రశ్న. మదమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. సకలసంపదల వలనగర్వించి మంచిచెడుగు తెలియకయుండెడి, మనోవ్యాపారము-మదమనంబడును.

[ప్రశ్న. మాత్సర్యమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. ఇతరలుతనకంటె గొప్పగానుండిన యెడల వారిని జూచినహించ లేని, మనోవ్యాపారమును-మాత్సర్యమని చెప్పబడును.

[ప్రశ్న. స్వామీ! ఆత్మానాత్మ విచారణ సేయవలయునని నెలవిచ్చితిరి గదా-ఆత్మయనగా నెట్టిది, అనాత్మయనగానెట్టిది?

ఉత్త. ఆత్మయనగా-శరీరత్రయ విలక్షణుడు, అవస్థాత్రయసాక్షి, పంచకోశవ్యతిరిక్తుడు, చతుర్వింశతి తత్వాతీతుడు, సచ్చిదానంద స్వరూపుడు, నిత్యుడు, సత్కుడు, నిర్వికారుడు, నిర్వికల్పుడు, నిర్గుణుడు, శుద్ధుడు, నిత్యము క్షుడైన వాని . ఆత్మయని చెప్పబడును.

[ప్రశ్న. స్వామీ! శరీరత్రయమనగా-ఎటువంటివి?

ఉత్త. శిష్యా! స్థూలమనియును, సూక్ష్మమనియును, కారణమనియును మూడువిధములుగా జెప్పబడినవి.

[ప్రశ్న. స్థూలశరీరమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. త్వక్కు, చర్మ, మాంస-రుధిర, మేధ, మజ్జ, అస్థి, అనే సప్త ధాతువులతో కూడియుండి నదియును, మాతాపితృల యొక్క శుక్లశోణితముల వలన పుట్టినదియును, కరచరణాద్యవ యవములతో గూడుకొని స్తంభమువలె గనుపడుతూ నుండునదే-స్థూలశరీరము, ఇది పంచవింశతి తత్వములతో గూడినది.

[ప్రశ్న. అయితే-స్థూల శరీరము, శుక్లశోణితములవల్ల పుట్టినదని చెప్పి

తిరిగిచూ, ఆశ్వుక్షకోశితములు దేనివలనం బుట్టినవి?

ఉత్త. శిష్యా! ఆన్నమువలనం బుట్టినవి.

ప్రశ్న. స్వామీ! అన్నము దేనివలనం బుట్టినది?

ఉత్త. ఓషధులవలనం బుట్టినది.

ప్రశ్న. ఓషధులుదేని వలనంబుట్టినవి?

ఉత్త. పృథివివలనం బుట్టినవి.

ప్రశ్న. పృథివిదేనివలనం బుట్టినది?

ఉత్త. జలమువందలి గంధతన్మాత్రంబుల వలనం బుట్టినది.

ప్రశ్న. జలముదేనివలనం బుట్టినది?

ఉత్త. అగ్నియందలి రసతన్మాత్రంబుల వలనంబుట్టినది.

ప్రశ్న. వాయువుదేనియందు బుట్టినది?

ఉత్త. ఆకాశమునందలి స్పృశతన్మాత్రంబుల వలనంబుట్టినది.

ప్రశ్న. ఆకాశము-ఎట్లాపుట్టినది?

ఉత్త. శబ్దంబువలనం బుట్టినది.

ప్రశ్న. శబ్దము-ఎట్లాపుట్టినది?

ఉత్త. ఓంకారమువలనంబుట్టినది.

అట్టి ఓంకారమువల్ల అకార, ఉకార, మకారముల నెడు, మూడు మాతృకలుగలిగినవి. వాటిలో అకారమాతృకవలన రజోగుణ యుక్తుడైన బ్రహ్మపుట్టి సకలసృష్టికి కారకుండాయెను. ఉకార మాతృకవలన సత్వగుణ యుక్తుడయిన విష్ణువుపుట్టి సర్వపోషణకర్తయయ్యెను. మకారమాతృకవలన తమోయుక్తుడైన శివుడుపుట్టి సర్వవిలయకర్తయయ్యెను.

ప్రశ్న. అయితే-అట్టి-ఓంకారము యెట్లా పుట్టెను?

ఉత్త. మాయాశబ్దభిత బ్రహ్మవలన పుట్టినది.

ప్రశ్న. మాయాశబ్దభిత బ్రహ్మయెట్లు గలిగెను?

ఉత్త. సత్వగుణప్రధానమైన మాయయందు, నిజాంశమైన-ఈశ్వరుడు

[పరిశీలించినందున, మాయాశబ్దిత బ్రహ్మయ్యెహ.

[ప్రశ్న. సత్యగుణ ప్రధానమయిన మాయ-ఎటుల-పుట్టినది?

ఉత్త. అహంకారంబు వలన త్రిగుణాత్మకంబై కలిగెను.

[ప్రశ్న. అహంకారం బెటుల పుట్టినది?

ఉత్త. మహత్తత్వము వలనంబుట్టినది.

[ప్రశ్న. మహత్తత్వము -ఎటుల పుట్టినది?

ఉత్త. మూలప్రకృతి వలనం బుట్టినది.

[ప్రశ్న. మూలప్రకృతి యెటుల పుట్టినది?

ఉత్త. అనాదినిర్వికల్ప పరబ్రహ్మమునందు లీనమైయున్నది - ఏలా గ్గంటె-దీపముక్రింది నీడవలెనే యున్నది గనుక, ఈవిధముగా పంచ భూతాత్మికమై, పంచవింశతి తత్వములతో గూడికొని యున్నదే-స్థూలశరీరము.

[ప్రశ్న. స్థూలశరీరము పంచవింశతి తత్వములతో కూడినదని చెప్పితిరి గదా. పంచవింశతి తత్వములనగా-ఎటువంటివి?

ఉత్త. శ్రోత్ర, త్వక్, చక్షు, జిహ్వ - ఘ్రాణములనే జ్ఞానేంద్రియము లందున్ను - వాక్పాణి పాద పాయూప స్థలనెడు కర్మేంద్రి యంబులైదున్ను, జ్ఞానమనోబుద్ధి చిత్త అహంకారంబులని యెడు, అంతరీంద్రియంబు లైదున్ను, శబ్దస్పర్శరూపరసగన్ధంబు లనియెడు విషయేంద్రియంబు లైదున్ను, ప్రాణము అపానము వ్యానము ఉదానము, సమానములనెడు, ప్రాణేంద్రియంబు లైదున్నుగూడి, పంచవింశతి తత్వంబులయ్యె.

[ప్రశ్న. సూక్ష్మదేహమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. జ్ఞానేంద్రియంబు లైదున్ను, కర్మేంద్రియంబు లైదున్ను, ప్రాణము లైదున్ను, మనస్సుచిత్తముకూడి వకటిన్ని, బుద్ధిఅహంకారము గూడివకటిన్ని, మనోబుద్ధులనే రెంటితోగూటి పదియేడుతత్వ ములతోగూడినదె-సూక్ష్మశరీరము, దీనికేలింగ శరీరమనిపేరు.

ప్రశ్న. కారణశరీరమునగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. మలినపత్వరజస్తమా గుణాత్తికమైన, అవిచ్ఛేదకారణ శరీరము. సంకల్ప వికల్పాత్తికమైన హితము నిర్మలమై, జ్ఞానముతో కూడినదై - కారణదేహము.

ప్రశ్న. అవస్థాత్రయమనగా-ఎటువంటివి?

ఉత్త. జాగ్రదవస్థయనియు, స్వప్నావస్థయనియు, సుషుప్త్యవస్థయనియు మూడువిధములుగా గలవి.

ప్రశ్న. జాగ్రదవస్థయనగా - ఎటువంటిది?

ఉత్త. ఇంద్రియంబులచేత, వెలుపలవుండే వస్తువులను గుర్తెఱుగడమే జాగ్రతవస్థ, దీనికి అభిమాని విశ్వుడు.

ప్రశ్న. స్వప్నావస్థయనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. జాగ్రదవస్థయందు, అనుభవించిన పదార్థములను అనుభవించని పదార్థములను మనస్సు విషయాశౌరముగా పరిణమించి యెంత పర్యంతము గుర్తెఱుగుచున్నదో అంతపర్యంతము స్వప్నావస్థయనంబడును. దీనికి-అభిమాని-తైజసుడు.

ప్రశ్న. సుషుప్త్యవస్థయనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. ఇంద్రియములున్న మనస్సున్న బుద్ధిలో లీనమైయుండగా, బుద్ధికారణాద్యా కారముగానెంత పర్యంతముండునో, అంత పర్యంతము సుషుప్త్యవస్థయనంబడును, దీనికి అభిమాని - ప్రాజ్ఞుడు.

ప్రశ్న. పంచకోశములనగా-ఎటువంటివి?

ఉత్త. అన్నమయ, ప్రాణమయ, మనోమయ, విజ్ఞానమయ, అనందమయములని, అయిదువిధములు.

ప్రశ్న. అన్నమయకోశమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. సప్తధాతువులలోకూడినదై, కరచరణాద్యవయవములతో సంభమువలెకనుపడె స్థూలదేహమే-అన్నమయకోశమనంబడును

ప్రశ్న. ప్రాణమయకోశమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. ప్రాణము లైదున్ను, కర్మేంద్రియము లైదున్ను, కూడుకొని యుండునదే-ప్రాణమయకోశము.

ప్రశ్న. మనోమయకోశమనగా - ఎటువంటిది?

ఉత్త. జ్ఞానేంద్రియము లైదున్ను, మనస్సున్ను గూడినదే-మనోమయ కోశము.

ప్రశ్న. విజ్ఞానమయ కోశమనగా - ఎటువంటిది?

ఉత్త. జ్ఞానేంద్రియము లైదున్ను, బుద్ధిన్ని గూడినదే. విజ్ఞానమయ కోశము.

ప్రశ్న. ఆనందమయకోశమనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. మలిన సత్వరజ స్తమోగుణాత్మికమైన-అవిద్యయే-ఆనందమయ కోశము.

ప్రశ్న. వీటికి కోశములని పేరు-ఎందుకువచ్చినది?

ఉత్త. ఆత్మను యెఱుంగనీయక, కోశములవలె కప్పబడుచున్నవి గనుక కోశములని పేరువచ్చినవి, అది యెట్లాగంటే, చింతపండుకు మీద గుల్లకప్పకొనియున్నట్టు. ఆత్మనుకోశములు గప్పబడి యుండును.

ప్రశ్న. అన్నితే శరీర త్రయమునకున్ను, కోశములకున్ను, ఏర్పాటులు గలవా?

ఉత్త. శరీరత్రయమే-పంచకోశములై యున్నవి, ఎట్లనిన, స్థూలశరీర మే-అన్నమయకోశము, కారణ శరీరమే-ఆనందమయకోశము, సూక్ష్మశరీరమే-ప్రాణమయ-మనోమయ - విజ్ఞానమయకోశము లై యున్నవిగాని, శరీరములువేరుగాను, కోశములు వేరుగాను యుండలేదు.

ప్రశ్న. చతుర్వింశతి తత్వములనగా-ఎటువంటివి.

ఉత్త. జ్ఞానేంద్రియములైదును, కర్మేంద్రియములైదును, ప్రాణము

లైదును, విషయాదులైదును, అంతఃకరణ చతుష్టయమున్ను
గూడ్చి, చతుర్ద్వింశతి తత్వములనబడును.

ప్రశ్న. సచ్చిదానందస్వరూపుడనగా-ఎటువంటివాడు?

ఉత్త. సత్తు, చిత్తు, ఆనందము, అనెడు మూడులక్షణములు గలవాడు.

ప్రశ్న. సత్స్వరూపుడనగా-ఎటువంటివాడు?

ఉత్త. ఏవస్తువుచేతనున్న బాధింపబడక, భూత భవిష్యత్కాలముల
యందు, ఏకరూపముగానున్నవాడు.

ప్రశ్న. చిత్స్వరూపుడనగా-ఎటువంటివాడు.

ఉత్త. తనకుతానే ప్రకాశించెడువాడు.

ప్రశ్న. ఆనందస్వరూపుడనగా-ఎటువంటివాడు?

ఉత్త. జేహేంద్రియాదులు నేను గానని, పరిపూర్ణముగాను తెలివిగా
నుయుండే-ఆత్మస్వరూపము నేను-అని తెలుసుకొనెడువాడు.

ప్రశ్న. నిత్యుడనగా-ఎటువంటివాడు?

ఉత్త. నాశనరహితుడు గనుక నిత్యుడు.

ప్రశ్న. సత్యుడనగా-ఎటువంటివాడు?

ఉత్త. అసత్యమైన ప్రపంచము, కాలత్రయములయందు కానివాడు.

ప్రశ్న. నిర్వికారుడనగా-ఎటువంటివాడు?

ఉత్త. షోడశవికారస్వరూపుడైన, సూక్ష్మశరీరము లేనివాడు గనుక
నిర్వికారుడని చెప్పబడును.

ప్రశ్న. నిర్వికల్పుడనగా-ఎటువంటివాడు?

ఉత్త. మనస్సులేదు గనుక, సంకల్పవికల్పములు లేనివాడు.

ప్రశ్న. నిర్గుణుడనగా-ఎటువంటివాడు?

ఉత్త. బుద్ధియను వృత్తిలేదుగనుక, నిర్గుణుడని చెప్పబడును.

ప్రశ్న. శుద్ధుడనగా-ఎటువంటివాడు?

ఉత్త. మాలిన్యరహితుడు.

ప్రశ్న. నిత్యముక్తుడనగా-ఎటువంటివాడు?

ఉత్త. సంసారాదిబంధములులేనివాడు.

ప్రశ్న. అసంగుడనగా-ఎటువంటివాడు?

ఉత్త. సంగతహితుడు.

ప్రశ్న. అనాత్మయనగా-ఎట్టిది?

ఉత్త. శరీరత్రయమున్ను, పంచకోశములున్ను, చతుర్వింశతి తత్వములున్ను. అనాత్మయని చెప్పబడును.

ప్రశ్న. అనాత్మయనగా-ఇంకా ఎటువంటిది?

ఉత్త. అనృతదుఃఖజడాత్మికమైనది.

ప్రశ్న. పైన చెప్పబడిన, ఆత్మయొక్క స్వరూపమును - ఎటుల నెఱుంగవచ్చును?

ఉత్త. లోకమునందు బియ్యము కావలసినవారు, వడ్లుదంచి పొట్టు తవుడు పరిహరించి బియ్యము నెటుల గ్రహించుచున్నారో - ఆ ప్రకారమే పంచకోశములవల్ల కప్పబడిన, ఆత్మను- స్వరూప దేశమను శాస్త్రదృష్టమును, స్వానుభవమును, అనునీమూడు సాధనములచేతను, పంచకోశవ్యతిరిక్తుడైన, ఆత్మను గుర్తెఱుగ వచ్చును.

ప్రశ్న. పంచకోశములతో గూడిన శరీరమందు పంచకోశవ్యతిరిక్తుడైన - ఆత్మ యెటువలె నున్నాడు?

ఉత్త. ఆత్మ దేహమందుండియును, దేహేంద్రియాదులు చేసెడుకార్యములకు కర్తగాకుండా, సాక్షిభూతుడై యున్నాడు. అదియెటువలెననిన, ప్రభువు తనకోటలోపలనుండిన్ని, తన ప్రధానులున్ను తక్కినజనులున్ను జేయనట్టిపనులను సాక్షియైయేలాగున జూచుచున్నాడో, ఆలాగుననే, దేహేంద్రియాదులు జేయుకార్యములకు వేరుగానుండియును, ఆత్మ సాక్షిభూతుడై చూచుచున్నాడు. అయితే-ఆ దేహేంద్రియాదులుచేయుకార్యములను జూచి, ఈకార్యములను-ఆత్మ జేయుచున్నాడని కొందఱు అజ్ఞా

నులు భ్రమింపుచున్నారగాని అదిసత్యముకాదు. ఏలాగంటే-
చంద్రుఁడు పరుగిడనివాడై యుండినను, వాయు వశము
చేత మేఘములు పరుగిడుచుండగా, ఆసమయమున చంద్రుఁడు
పరుగిడినట్టుగా, భ్రమయేలాగున కలుగుచున్నదో, ఆలాగున
నున్న, ఓడ నీళ్లయందు మహావేగముగా వెళ్లుతూవుండే సమ
యములో, నీటిదరియందుండెడు వృక్షములు కదలకుండా నుం
డియును, వృక్షములు పరుగెత్తునట్టుగా, చిత్త్రేవిభ్రమము-ఏలా.
గున కలుగుచున్నదో, ఆలాగుననే, దేహేంద్రియాదులు సర్వ
కార్యములను జేయుచుండగా, దేహేంద్రియాదులచేతం గప్పఁ
బడిన, ఆత్మసమస్తకార్యములనుజేయుచున్నదనే భ్రమ-అజ్ఞాన
ముచేత గలుగుచున్నదిగాని, నిజముకాదు. ఇదియునుంగాక,
ఆత్మయందు చంచలభావమున్నగలదని, కొందఱు-అజ్ఞానులు
చెప్పుదురు; అదియును నిజముకాదు. ఎట్లంటే, నీటిలో ప్రతి
బింబించిన చంద్రబింబము నీళ్లు చెలించినప్పుడు, ఆప్రతిబింబ
మున్ను చలించినట్టు భ్రమదోచుచుండగా, చలించని చంద్రు
డు చలించుచున్నాడని, అజ్ఞాను లెట్లుభావింతురో, అటువలెనే
చంచలములేని, ఆత్మయందు అంతఃకరణనిష్ఠమైన చాంచల్య
ముగలదని, అజ్ఞానులు భావింతురేకాని, అది నిజముకాదు.

ప్రశ్న. అయితే, మనోబుద్ధి చిత్తాహంకారములు-ఆత్మయొక్క సమీ
పమందుండియును, ఆత్మను గుర్తెఱుగకుండుటకు కారణమేమి?

ఉత్త. దీపము గృహమునందుండెడు సమస్తవస్తువులను ప్రకాశింపఁ
జేయుచున్నదై నను, ఆవస్తువులకు మిక్కిలి సమీపమందున్న
దై నను, జడములైన ఆవస్తువులు ఆదీపమును యెటుల గుర్తె
ఱుగవో-అటువలెనే, జడములైన బుద్ధి మొదలగునవి ఆత్మను
గనుగొనజాలవు. ఆత్మజ్ఞానస్వరూపుడై సర్వదా ప్రకాశుడై
యున్నాడు. కనుక అట్టి ఆత్మను గుర్తెఱుగకుటకు మరయొకజ్ఞానము

కావలసినదిలేదు. ఎటువలెను, ఒకదీపమునుగనుగొనుటకు, మరియొకదీపముకావలసినదని యెట్లులేదో, అటువలెనే యని తెలియవలెను గనుక, ఈవిధముగా శ్రవణమనననిదిధ్యాసముల చేత ఆత్మను గుర్రెఱిగినవారలే జ్ఞానులని చెప్పబడుదురు. ఇట్టి జ్ఞానులే మోక్షార్హులు. జ్ఞానహీనులై, అనేక బ్రహ్మకల్పములు మోక్షాపేక్షచేయెన్ని ప్రయత్నములు చేసినప్పటికిని మోక్షము గలుగదు. ఇందుకు సమస్తము || “జ్ఞానాంతోక్షః” అనియున్నది. “జ్ఞానంవినామోక్షోనసిద్ధ్యతి” అనియును. శృతివాక్యములు గనుక, జ్ఞానము వల్లనే మోక్షసిద్ధిగలుగును. మోక్షేచ్ఛగలవారు, జ్ఞానాధ్యానము ముఖ్యముగా చేయవలయును అట్టి జ్ఞానాధ్యాసముగలవారు, అసంగవృత్తి గలవారని చెప్పబడుదురు.

ప్రశ్న. జ్ఞానులై నవారున్న సమస్తలోకవ్యవహారములను-జేయుచున్నవారలై యుండగా, అసంగులని యెటుల చెప్పవచ్చును?

ఉత్త. శ్రవణ, మనన, నిధిధ్యాసములచేతను, గురువాక్యమువలనను, శాస్త్రదృష్టమువలనను, ఆత్మనిశ్చయమువలనను, తానేకేవలాత్మగాగుర్రెఱిగి, అనాత్మస్వరూపములై నశరీరము-మనస్సుప్రాణములున్న, తానుగానన్న నిశ్చయమెఱిగినందున, శరీరధర్మములయిన జననమరణములున్న, మనోధర్మములైన సుఖదుఃఖములున్న, ప్రాణధర్మములైన క్షుత్పిపాసలున్న, నేనుగుర్రెఱుగననిచెప్పట యేమియాశ్చర్యము, ఎట్లనిన, విననివాడును, కననివాడును, అననివాడును, స్పృశించనివాడును, ఆహూరించనివాడునునైన, కేవలాత్మతానేయను నిశ్చయముగలవాడు సమస్తలోక వ్యవహారములు చేయుచున్నవాడైనప్పటికిని, ఆకార్యములు తానుచేయుచున్నాననిగాని, అందుకు తానుగర్తననిగానిచెప్పడు, నిశ్చయముగా భ్రాంతినింబొందడు గనుక

సంగరహీతుఁడనుటకు సంధేహము లేదు. మఱియు స్త్రీవేష ధారియైనపురుషుఁడు, తానుపురుషుడనేగాని, స్త్రీనికానని, తననిజమును తానుయెఱిగి యుండుటచేత, అతను కనుపరిచే స్త్రీవిరహాదినటనలు, అతనికెట్లుజెందవూ, ఆలాగే, కేవలాత్మ తానని గుర్తెఱిగినవాఁడు, తానుకాని దేహేంద్రియాదులయొక్క వ్యాపారములచేత, తననిస్సంగత్వమునకు హానికలుగునని భ్రమించుడు, (ఉపమానమునందు) స్త్రీవేషముధరించక పూర్వమునుధరించి నటించుచున్నపుడును, ఆవేషము విడిచినపుడును యీత్రికాలములయందును, వానిపురుషత్వమునకు - ఎట్లుభంగము కలుగలేదో, ఆలాగే, వేత్త- తనయింద్రియమనంబులు చెల్లించక పూర్వమును, చెల్లించు చున్నప్పుడును, నిలిచినప్పుడును, నిశ్చలుడే, నిస్సంగుడే, అయ్యేయున్నాడు.

ప్రశ్న. ఇటుల లోకవ్యవహారము లాచరించినవారలైయుండియు మోక్షమునుజొందినవార లేవరై నాకలరా?

ఉత్త. అట్టివారలు అనేకులుగలరు, వారలలోకొందఱిని జెప్పుచున్నాను, వారలెవరంటే; వసిష్ఠమహాఋషి పుత్రమిత్రకళిత్రాదులలో గూడినవాడయ్యును, జ్ఞానులలో శ్రేష్ఠుడనిపించుకొనెను. జనకమహారాజు రాజ్యభారమునువహించి దుష్టనిగ్రహ, శిష్టపరిపాలనజేసినవాడయ్యును, జ్ఞానులలో నగ్రేసరుం డనిపించుకొనెను. తులాధారుఁడు వాణిజ్యవృత్తిచే జీవించినవాడయ్యును, జ్ఞానులలోను త్రముండనిపించుకొనెను. ధర్మవ్యాధుఁడు కటికవృత్తిచే జీవించినవాడయ్యును, జ్ఞానులలో బ్రసిద్ధిగాంచెను. కనుక జ్ఞానులు ప్రారబ్ధవశముచేత యెటువంటి వ్యవహారములాచరించినను, వారల జీవన్ముక్తులనుటకు సంశయములేదు.

ప్రశ్న. ప్రారబ్ధము, జ్ఞానులుకూడా అనుభవించవలసినదిగా చెప్పితిరిగి దా, ఆగామిసంచితములు యేమయ్యెను?

ఉత్త. జ్ఞానోదయముకాగానే, అజ్ఞానమునశించును. అజ్ఞానము నశించగానే, అజ్ఞానసంబంధములగు సుచితములన్నియు నశించును. ఆగామి కర్తలు యెటులనశించునంటే- జ్ఞానియైన తర్వాత, అతనుచేయు పుణ్యపాపములు అకర్తయైన అతనింజెందవు. అతనింభూషించినవారలకు పుణ్యములున్ను, అతనిందూషించినవారలకు పాపములున్ను జెందుచున్నవి. ఇందుకుసమ్యతము॥ శ్లో॥ ప్రారబ్ధంభోగతోనశ్యే | తత్త్వజ్ఞానేనసించితం | ఆగామి ద్వివిధంకర్త | తద్దేవీప్రియవాదినాం॥ అనియున్నది గనుక అట్టి జ్ఞానులు విదేహకై వల్యమును బొందుదురు. వారలకేజన్మ రాహిత్యము-ఇంకు సమ్యతము॥ “శ్లో॥ అగ్నిదగ్ధం యథాబీజం | శాఖాపల్లవవర్జితం | జ్ఞానదగ్ధంతథాయోగీ | పునర్జన్మన విద్యతే॥” అనియున్నదిగనుక, జ్ఞానులైన వారలకు, జ్ఞానోదయముకాగానే-ఆగామి సుచితములు నశించునుగాని, ప్రారబ్ధము మాత్రము అనుభవించక తీరదుగనుక, జ్ఞానులైనప్పటికి, ప్రారబ్ధ వశముచేత యెటువంటి వ్యవహారములు జేసినను వారలకు యేదోషమున్ను-అంటదు.

ప్రశ్న. అయితే, అట్లు-జ్ఞానులు సమస్తకర్త లాచరించు చుండగా కర్మానుభవము వారలనెటుల పొందదు?

ఉత్త. అదియెటువలెనంటే-తామర - నీళ్లయందు పుట్టినదైనను-ఎల్లప్పుడు నీళ్లయందే యున్నదైనను, తామరాకుయందు యెటుల నీరు అంటదో, అటువలెనున్ను, జిహ్వయందు నెయ్యిమొదలయిన పదార్థములు యెటులనంటవో, అటువలెనున్ను, చల్లలో వెన్నయెటుల కలియదో, అటువలెనున్ను. కుమ్మరపురుగు బురదయందు తిరిగినప్పటికిన్ని ఆబురుదయెటుల నంటదో-అటువలెనున్ను. గచ్చకాయయందు బూడిదయెటుల నంటదో, అటువలెనున్ను. చింతగుల్లకు చింతపండు యెటులనంటదో,

అటువలెనున్ను. జ్ఞానులైనవారలు లోకవ్యవహార సంబంధములతో గూడికొనిన వారలైనప్పటికిన్ని వారలకు యేవిధమైన దోషములున్ను అంటవు.

ప్రశ్న. బ్రాహ్మణులే మోక్షార్హులని చెప్పుమరు, నాకు తమబోధవలన జ్ఞానులకు తప్పయితరులకు మోక్షములేదని దృఢమైనది. బ్రాహ్మణ భావంబెటువంటిదో. ఆనతియ్యవలెను?

ఉత్త. బ్రహ్మభావముగలవారె బ్రాహ్మణులు, వారలు యెంటువంటివార. లంటే-లేనిశరీరములు యెన్నటికిలేవనే-దృఢముగలవారు, అతి శాంతులు, అనుకూలమనె - కులముగలవారు. ఉపదేశమనే-దేశముగలవారు. నిదానమనే-దానముగలవారు, సమృతమనె-మతముగలవారు, సర్వమిత్రత్వమనే-గోత్రముగలవారు, అంటి-అంటక యుండుటే - యింటిపేరుగలవారు. విదేశమనే-దేశముగలవారు, శాంతమనే - నడతగలవారు. అకర్తృత్వమే - క్రియగాగలవారు. క్షరాక్షరరహితత్వమనే-పేరుగలవారు. అచలుడనే-గురువుగలవారు. బ్రాహ్మణత్వము-దేనిని - అవలంబించుకొనివచ్చినదో - మనము విచారించ. వలసినదిగాయున్నది.

౧. జీవుని, అవలంబించుకొని వచ్చినదని చెప్పుదామంటే-జీవుడు సమస్తశరీరములయందును - ఏకరూపముగా యున్నాడుగనుక సర్వజీవులకు బ్రాహ్మణులనే- పేరురావలెనుగదా - అటులగా లేదు కాబట్టి, బ్రాహ్మణత్వము జీవుని-అవలంబించు కొనివచ్చినదని చెప్పటకూడదు.

౨. శరీరమును - అవలంబించుకొని వచ్చినదని చెప్పుదామంటే-బ్రాహ్మణాది చండాల పర్యంతమున్ను యుండే శరీరములన్నియును- పాంచభౌతికములై ధర్మాధర్మములనుజేయుచు, జననమరణాద్యవస్థలను బొందియున్నవి గనుక బ్రాహ్మణత్వము శరీరమును-అవలంబించి వచ్చినదని చెప్పకూడదు.

3. బ్రాహ్మణుడు శ్వేతవర్ణముగలవాడనియును, క్షత్రియుడైన కర్ణవర్ణముగల వాడనియును, వైశ్యుడు ఫీతవర్ణము గలవాడనియును, శూద్రుడు నీలవర్ణము గలవాడనియును చెప్పబడియున్నది గనుక శరీరకాయని-అవలంభించుకొని వచ్చినదని చెప్పదామంటే-హూణులు, స్థేచ్ఛులు, మిక్కిలి తెలుపును యెఱుపును గలవారలై యున్నారు. ఇంకా ఇతరులైన సర్వజనులున్న, ఇట్టికాంతిగలవారలై యున్నారు గనుక, ఇట్టికాంతిగలవారికందరికిన్ని బ్రాహ్మణత్వము రావలెనుగదా అటుల రాలేదు. శుక్లశోణితములవల్ల వచ్చినదైయున్నది గనుక బ్రాహ్మణత్వము దేహకాంతిని - అవలంభించి వచ్చినదని చెప్పకూడదు. ఇంతేకాకుండా - శరీరమునకు బ్రాహ్మణత్వము వచ్చినట్లైతే - మరణాంతమునందు అట్టిశరీరమును కుమారునిచేత - అగ్నిసంస్కారము చేయబడుచున్నది. అందువలనకుమారునకు బ్రహ్మత్వదోషము రావలెను. ఆదోషమురాలేదు గనుక, అట్లు చెప్పకూడదు.
౪. శిఖాయజ్ఞోపవీతములను-అవలంభించు కొనివచ్చినదని చెప్పదామంటే-శిఖాయజ్ఞోపవీతములు అన్యకులస్తులకున్న గలవు గనుక, వారలకున్న బ్రాహ్మణత్వము రావలెను-అటుల రాలేదు. కాబట్టి శిఖాయజ్ఞోపవీతముల నవలంభించి వచ్చినదని చెప్పకూడదు.
౫. తెలివిని అవలంభించి వచ్చినదని చెప్పుతామంటే- తెలివినర్వజనులకున్న గలదు గనుక, సర్వజనులకున్న బ్రాహ్మణత్వము రావలెనుగదా, అటులరాలేదు గనుక, తెలివిని-అవలంభించి వచ్చినదని చెప్పకూడదు.
౬. కర్తృనవలంభించి వచ్చినదని చెప్పదామంటే-ఆగామి, సంచితము, ప్రారబ్ధములచే కర్తృలనుసర్వజనులు అనుభవింపుచున్నారు.

గనుక సర్వజనులకును బ్రాహ్మణత్వము ధావలెను అటుల
రాలేదు. గనుక కర్తనవలంబించి వచ్చినదని చెప్పకూడదు.

2. దానము నవలంబించి వచ్చినదని చెప్పదామంటే - దానము
సర్వజనులచేత చేయబడుచున్నది. రాజులచేత విక్రీ-లిగా చే
యబడుచున్నది గనుక, సర్వజనులకు బ్రాహ్మణత్వము ధావలె
ను అటులరాలేదు గనుక, దానము నవలంబించి వచ్చినదని
చెప్పకూడదు.

౩. కులము నవలంబించి వచ్చినదని చెప్పదామంటే ఈ బ్రాహ్మణు
లని చెప్పెడు వారివంశమును గురించి విచారించగా-ఋష్య
శృంగుడు మృగమునకుం బుట్టెను. కౌశికుడు దర్భయందు
బుట్టెను. వాల్మీకి బోయకులమందు బుట్టెను. వ్యాసుడు బెన్ద
దానికిం బుట్టెను - గౌతముడు లేడికిం బుట్టెను. వసిష్ఠుడు
యూర్వాశికింబుట్టెను. అగస్త్యుడు కలశములో బుట్టెను. హంబ
వంతుడునక్క-కుంబుట్టెను. నారదుడు చాకలిదానికిం బుట్టెను
గనుక, ఈవిధముగా తిర్యగ్జాతువులకున్న, నీచజాతులకున్న,
జన్మించినవారికే-బ్రాహ్మణత్వము వచ్చినట్టైతే - మనుష్యజాతి
యందు జన్మించిన వారికందరికిన్ని సాధారణముగా బ్రాహ్మ
ణత్వము ధాకుండుటకుకారణమేమి. గనుక, కులమునవలంబించి
వచ్చినదని చెప్పకూడదు.

౪. ఎందువలన వచ్చినదంటే-బ్రహ్మజ్ఞానము నవలంబించి బ్రాహ్మ
ణత్వము వచ్చినదేగాని, ఇతరకారణములవలన వచ్చినదికాదు.
ఇందుకు సంశయములేదు. ఈవాక్యప్రమాణములు సత్యములు
గానువేదయుక్తములుగాను నమ్మవలెను. ||దీనికి నమ్మతి|| జన్మ
నాజాయతే శూద్రః | కర్తాణాం యతేద్విజః | వేదపాఠంతు
విప్రాణాం | బ్రహ్మజ్ఞానంతు బ్రాహ్మణః | అనియున్నది.

ప్రశ్న. అయితే, బ్రహ్మముఖమందు బ్రాహ్మణులును, బాహులయందు

క్షత్రియులును, ఊరుపులయందు వైశ్యులును, పాదములయందు శూద్రులును, పుట్టినట్లు చెప్పుదురు. ఆభావంబెటువంటిదో, అనతియ్యవలయును?

ఉత్త. ఈనామములు సాధారణముగా వృత్తులనవలంబించి వచ్చినవి గాని, పుట్టుకవలనరాలేదు. ఏలాగంటే, బ్రహ్మజ్ఞానంతు బ్రాహ్మణః, అనురీతిన, బ్రహ్మవిచారణ చేసినవారు బ్రాహ్మణులగుదురు. బ్రహ్మవిచారణ చేయవలెనని ఏగ్రంథమందున్నదంటే - వేదముల యందున్నది. అట్టివేదములను చదువుటకు, అట్టివారిని కొందఱిని, పూర్వీకులుగా నియమించి, జాతికి యేర్పరిచిన వృత్తి యేమనగా - స్నాన - సంధ్యా వందన - జప-తప-హోమాదివిధులు చేయవలసినది గానున్ను, వేదశాస్త్రములు చదివివాటి-అర్థములు చక్కగా తెలుసుకొని యితరులకు ధర్మాధర్మములును, పాపపుణ్యములును, మోక్ష నరకములును, మొదలుగాగల నీతిమార్గములన్నియు బోధించడమునకును, యజన-యాజనా-ధ్యాయనా-ధ్యాపన-దాన-ప్రతిగ్రహములనెడు, షట్కర్మలయందు నిరతులై తత్పలార్థమంత్రాత్ములై వాక్కువల్ల జీవించేవారు గనుకనున్ను. అట్టివాక్కు ముఖమందుండునది గనుకనున్ను, ముఖమువల్ల జీవించే వారనేకాని-ముఖమందు పుట్టినచారనిజెప్పకూడదు. పూర్వీకులైన యిటువంటి వారు తమకు ఏకొకతలులేకుండా జీవనములను జరుపుకొనుచు, తమకు సంభవించే - అపాయములను బోగొట్టుకొనుచు, చేయవలసిన కార్యములనుజక్కగా చేయని వారలను శిక్షింపుచునున్నారు. అట్టికాలము లో భుక్తివిషయమై-లోభము లేనందువల్ల ముక్తి మార్గవిషయమైన బ్రహ్మవిచారణయే సేయుచుండిరి. ఇప్పుడు అవిధముగా భుక్తిజరిపేవారు లేరుగనుక వాతలుబ్రహ్మవిచారణ వృత్తినిమాని, భుక్తికోరికై అనేకవ్యాపారములను జేయుచు

న్నారు గనుక, వారికి బ్రాహ్మణత్వము కలదనియెంతమాత్రమును
 జెప్పకూడదు. బ్రహ్మలక్షితి బ్రాహ్మణః అను-ఉత్పత్తివల్లనున్న
 చెప్పకూడదు స్మృతి. యోనధీత్య ద్విజోవేదాన్. యోన్యత్రకు
 రుతేద్విజః సతేవన్నేవ శూద్రత్వం. ఆశుగచ్ఛతి సాన్యాయ॥ అని
 స్మృతి. ఇంతేకాకుండా వృత్తివల్ల కులమువచ్చినదని చెప్పటకు
 యింకాకొన్ని దృష్టాంతరములను కలవు. గుడ్డలు ఉడుకుటవలన
 రజకుండనియు, డోరము చేసి నందువల్ల క్షవరకుండనియు, కుండ
 లు చేయుటవలన కుంభకారుడనియు, గుడ్డలు నేయుట వలన
 తంతువాయకుడనియు చెప్పుచున్నారు. ఇదియునుంగాక కంసాల
 కులములో-ఒకతండ్రికి కుమార్లు అయిదుగురు యున్నప్పుడు,
 వాండ్లుచేసెవృత్తినింబట్టి-ఇనుమువని చేసినందున కమ్మరబత్తు
 డనియు, కట్టవనిచేసినందున వడ్ల బత్తుడనియు, రాతివని చేసిన
 వానికి కాశీబత్తుడనియు, కంచు యి త్రడివనులు చేసినందున
 కంచరబత్తుడనియు, బంగారువనులు చేసినందున అగసాల బత్తు
 డనియును జెప్పుదురు. ఇంకాయితరములై న పనులుచేయు వార
 లకు అనేకములై న నామములు చెప్పుదురు. ఇటువంటి నామములు
 వృత్తులనవలంబించి వచ్చినవిగాని పుట్టుకవలన వచ్చినవికావు.
 ఇందుకు సమ్మతము । స్మృతి । “చాతుర్వర్ణం మయాసృష్టం
 గుణకర్త విభాగతః”॥ మరియుక దృష్టాంతమును గలదు. పనస
 వృక్షమునకు శాఖాగ్రమునందును, శాఖలకు మధ్యమందును
 మ్రోనుమధ్యను, వేళ్ల యందును, కాయలుపుట్టి పండ్లుపండినవి
 ఆపండ్లకు రూపభేదమున్ను, రుచిభేదమున్ను, నామభేదమున్ను
 లేదు. అవియన్నియు పనసపండ్లు అనే-చెప్పుదురు. అటువలె
 మనుష్యులందరున్ను, ఏకమైన బ్రహ్మవల్లనే పుట్టబడిన వారై
 యుండియు నామభేదములు రావడమునకు కారణమేమనగా-
 వృత్తివల్లవచ్చినవిగాని, పుట్టుకవల్లవచ్చినవికావు. కనుక వీర

అను బ్రాహ్మణులనడము యెట్లావున్నదంటే - నేదిబీరకాయయి
న్నట్టున్న బెల్లంకొండయన్నట్టున్న, బంగారపుకొండయన్న
ట్టున్న, సువర్ణముఖయన్నట్టున్నయన్నది. వీటియందు న్యవ
హారనామమేగాని - క్రియవల్ల - నెయ్యిన్ని, బెల్లమున్ను, బంగార
మున్ను కానము. అటువలెనే వీరలకున్ను, నామముమాత్రమేకా
ని - క్రియవల్ల బ్రహ్మజ్ఞానముకొండటియందుగానము. ఇంతేగాక
కొన్ని గ్రామములయందు వాడుకగా - యీ గ్రామములో బ్రా
హ్మణయిండ్లు యెన్నియున్నవని విచారించితే - రెండుయిండ్లు -
ఉన్నవని చెప్పదురు. తిరువాతివీధికి, వెళ్లి నప్పుడు, ఇవి బ్రాహ్మణ
యిండ్లవలెనున్నవి, ఇవియెవరియిండ్లు - అని - అడిగితే - ఇవి కరణ
ములయిండ్లు అని చెప్పదురు. గనుక, ఈనామము వీరలకుయెం
దుకు వచ్చినదంటే - కఠిణీకృత్తివల్ల వచ్చినదని స్పష్టముగా
తెలియజడుచున్నది. కనుక కృత్తివల్లవచ్చిన నామములేగాని,
పుట్టుకవల్లవచ్చినవికావు. శ్రీత్రియుల సంగతి ఆలోచించగా.
వారుబాహులయందు పుట్టినవారుకారు. బాహులవల్ల జీవిం
చేవారు గనుక, ఈపేరువచ్చినది. అస్త్రశస్త్రధారులై బాహు
బలపరాక్రమములచేత, జీవించెడివారుగనుకనున్ను, శ్రీతాత్రా
యతే - ఇతిశ్రీత్రియః । అను ఉత్పత్త్యనుసారమునను, వారికి
బాహుబలముచే జీవించుట - కులధర్మము గనుకనున్ను, కృత్తి
వల్ల వచ్చినదని చెప్పటకు యెంతమాత్రము సంతయములేదు.
వైశ్యులసంగతి విచారించగా. ఊరుపులయందు బుట్టినారనుట -
అబద్ధము. ఎట్టులనగా, ఊరుపులవలన జీవించేవారలై యున్నా
రు. ఎటులన్నను, ఊరుపుల ఆధారముచేకూర్చుండి, వాణిజ్య
కృత్తిచే జీవించేవారలై యున్నారు. అందువలననే, (విశంతీతి
వైశ్యాః) అను అవయవార్థానుసారమున వైశ్యులనిన్ని, వర్త
కులనిన్ని, పేరువచ్చినది. ఇందుకు దృష్టాంతము లోకమందు *

మొదలగు జనులుకూడా వర్తకముచేసినప్పుడు, వారిని కూడా వర్తకులని పిలువబడుచున్నారు, గనుక, వృత్తివల్ల అట్టిపేరువచ్చినదనుటకు సంశయమొలెమాత్రమున్ను లేదు. శూద్రులవిషయమై అలోచించగా, పాదములయందుపుట్టినారని చెప్పట-అబద్ధము. మతీయును-శూద్రులు, వ్యవసాయము మొదలగు పనులుచేయుటకు, పాదచారివృత్తికావలెను గనుక, అట్టి పాదచారి వృత్తిచే జీవించినందువలన, అట్టి పేరువచ్చినది గాని, పుట్టుకవల్లవచ్చినదికాదు. ఇందుకు దృష్టాంతము లోకములో యితరజనులున్న వ్యవసాయము చేసినట్లైతే, వారలనున్న శూద్రులనిన్ని - లేక తయితులనిన్ని - పిలుచుచున్నారు, దీనికి సమ్మతి. తస్మాత్వాదా ఉపజీవతః॥

టీక । పూర్వోక్తకారణమువల్ల, మంచిశూద్రులు పాదముల వల్లనుండి జీవించవలసినది. వేదశాస్త్రములలో-అజ్ఞానమే శూద్రత్వమని తేటగా వ్రాయబడినది. దీనికి అనుకూలము గానే, పరమహంస స్వరూపులైన వేమన్న గారు మొదలగు కొందఱు యోగపురుషులు వ్రాసియున్నారు. శూద్రత్వము అజ్ఞానమును బట్టియు, అభిమానమునుబట్టియు, వచ్చినదని యీక్రింద వ్రాయబడినవాటివలన స్పష్టమగుచున్నది.

“శైవమతోద్ధారకుండైన బసవేశ్వరులవారు, లింగబలిజకుల ఘడైన చెన్నయ్యగారియొద్ద కటాక్షమునుబొంది తీర్థప్రసాదములు పుచ్చుకొనిరి. అదైవమతోద్ధారకుండైన శంకరాచార్యులవారు, దూడేకులసిద్ధపుగారియొద్ద కటాక్షమునుబొంది, తీర్థప్రసాదములను పుచ్చుకొనిరి. రామానుజమతోద్ధారకుండైన రామానుజులవారు, పంచములైన మారునూరి నంబిగారికిన్ని తిరుప్పల్ల్యాశ్వాసలువారికిన్ని, రెడ్డికులఘడైన నమ్మాళ్వారులవారికిన్ని, ఇక్కుడైన వారి కటాక్షమును బొంది తీర్థప్రసాదములు

పుచ్చుకొనిరి. హిందూమతోద్ధారకులగు యీ ముచ్చురును, అజ్ఞానరహితులైన నిజమైన బ్రాహ్మణులు గనుకనె, కులభేదములు, జాతిభేదములు, అజ్ఞానమువలన వచ్చినవని తెలుసుకొనిన వారలై, జాతిభేద, కులభేదములను యెంచక, అన్య కులస్థుల యొక్క తీర్థప్రసాదములను ద్రికరణశుద్ధిగా గ్రహించిరి” ఇది యునుంగాక బ్రాహ్మణస్త్రీలు, అజ్ఞానముతో గూడుకొన్న వారుగనుకనే-శూద్రులనిచెప్పబడిరి. ఇదియునుంగాక, శ్రీకృష్ణ మూర్తి పంచమవేదమైన, భారతమునందు దుర్యోధనునకు చెప్పినవాక్యము విష్ణుభక్తి పరాయణుండైన మనుజుడు నాలవ జాతియందు జన్మించినవాడైనను, పరమ భాగవతోత్తముండైన బ్రాహ్మణుండనంబరగు-అనియును - సకలజాతులయందు విష్ణుభక్తి లేనివాడు శూద్రుండనంబరగుననియును తేటపఱచి యున్నాడు. శ్రీభాగవతమందు-అమలజ్ఞానరహితుడును, పట్కర్మనిరతుడునునగు బ్రాహ్మణునికంటె- అమలజ్ఞానసహితుడైన శ్వపచుడుమేలు-అని మొరలిడుచున్నది. “జన్మనా జాయతే శూద్రః । అనిస్తృతి ॥ గనుకనే స్త్రీలును శూద్రులును, వేదములను వినకూడదనియును జదువకూడదనియును భారతమందును యజుర్వేదమందును చెప్పబడియున్నది. దీనికి సమ్మతి. స్తృతి ॥ “స్త్రీశూద్రబ్రహ్మబిష్ఠానాం త్రయీనత్రుతిగోచరా” ॥ శ్రుతిః ॥ “న స్త్రీశూద్రావేదమధీయతామ్” ॥ అని యున్నదిగనుక బ్రహ్మజ్ఞానముగలవారే బ్రాహ్మణులని చెప్పటకు యేనందేహమున్ను లేదు, ఇది అనేకమార్లకు సత్యంసత్యం॥ ఇట్టివారే మోక్షార్హులు వ్యవహారత్వేన బ్రాహ్మణులుగానుండువారు, మోక్షార్హులుగాను. ఇదిసత్యము సత్యము. ఇందుకు సమ్మతముగా, మధుగుమూర్తియు పరమహంసయునగు, పులహరిఫీరోజిగారివల్ల రదియింపబడిన యాక్రింద వ్రాయబడిన

ప్రశ్నోత్తరసంవాదమువల్ల తేటపడును:

అన్నాగరామ - అటకాశము.

ధరణిలోపలను భూసురముఖ్యులనుజూచి । శరణుసేయనట్టి
సరణియేమయ్యా । పీరుదాస । పీరుదాసా ముగూఢవికాస పీరు
దాస । పరమాత్మ తత్వతత్పరులైన, ఏజాతినరులైన నవారికి శర
ణాధిక్షానన్నా । లక్ష్మణాఖ్యా । లక్ష్మణాఖ్య । దాక్షిణ్యసఖ్యా-లక్ష్మ
ణాఖ్య । ౧ । ధరనువల్లా శ్రమధర్మాతి శయములు పరికింప
వలసిన పద్ధతికాదా । పీరుదాస । అరయత్పణాదిపం । కరుహ
గర్భాస్తమీ । శ్వరుడగునతనికి శరణాధిక్షానన్నా । లక్ష్మణాఖ్యా
। ౨ । గణుతిపబ్రాహ్మణగణులాగన్గొనిభవి । ప్రణుతింపవ
లెనన్న ఫణితియేమయ్యా । పీరుదాస । అణుమాత్రమైనది ।
దాత్తనుగనుచివక్షణులెవ్వరైన బ్రాహ్మణులవుదురన్నా । లక్ష్మ
ణాఖ్యా । ౩ । కరమొప్పువేదాధికారులైన భూసురులే ముఖ్యు
లని స్మరియింతురేమయ్యా । పీరుదాసా । అరయగనిగమాగ
మాంతవేత్తలయిన పరమసాధులు వంశకరులవుదురన్నా ।
లక్ష్మణాఖ్యా । ౪ । భవిచాతుర్వర్ణ మానవులందునగ్ర । సం
భవులే యోగ్యులని పలుకుటేమయ్యా । పీరుదాస । వివరింప
కులమేమి స్తవనీయమయ్యె నెక్కువగుణయుతుని మక్కువసేతు
రన్నా । లక్ష్మణాఖ్యా । ౫ । పరికింపవట్కర్క నిరతులై య
హింసా । పరులైనవారె భూసురులందు రేమయ్యా । పీరుదాసా ।
సరవిశ్వపచుడైన హరిభక్తిజ్ఞానభానురుడైన వాడగైనరు
డందురన్న । లక్ష్మణాఖ్యా । పరగవాశేషేయ పాండరికాదుల ।
నెఱపువారలె ధరాసురులందు రేమయ్యా । పీరుదాస ॥ నిర
హంకృతిని । పరాత్పరభావ మొందిన । నరులనేబ్రహ్మవిధ్వరు
లందురన్నా । లక్ష్మణాఖ్యా । ౬ । గాయత్రీమంత్రశిఖోపవిత్రోప
ధ్యాయలేద్విజులని తలచుటేమయ్యా । పీరుదాసా । హాయిస

దాజపఃగాయత్రీమంత్ర విధేయుః తా వాదేసుధీయుతులన్నా ||
 లక్ష్మణాఖ్యా || ౭ || జలజభవానన జలజసంభవులని యిలలో
 విఖ్యాతిగ పలుకుటెమయ్యా । పీరుదాసా ॥ పాలుపొందురె
 చ్చోట । పొడముచుండు నాయాస్థలమే యోనిగనార్యులలపో
 తురన్నా ॥ లక్ష్మణాఖ్యా || ౮ || భాసురభద్రాద్రి వాసుడైన
 శ్రీనివాసునిగలసేటి వాసులెవరయ్యా । పీరుదాసా । సుగుణవి
 కాన । పీరుదాన । వాసనరహితులై ధీసాక్షియగు నద్వికాసు
 నెఱిగినవారె దాసులవుదురన్నా । లక్ష్మణాఖ్యా । దాక్షిణ్యసఖ్యా
 లక్ష్మణాఖ్యా ।

• బిడ్డా! ఇంద్రియాదులున్ను, వానిస్థానములున్ను, వాని అధిదే
 వతలున్ను, వానివిషయములున్ను, ఇవియన్నియు ఆత్మకాదని
 చెప్పుచున్నాను గనుక శ్రద్ధాసక్తుండవై వినుము.

౧. శ్రోత్రేంద్రియము - చెవులనే గోళాకారము నందుండి, లోకిక
 వైదిక, శబ్దాదులనువినునది, వీనికి అధిదేవతలు దిక్కులు, ఇది
 ఆకాశగుణముగనుక, ఆత్మయని చెప్పగూడదు.

౨. త్వగ్గింద్రియము చర్మమందుండి, శీత ఉష్ణములను గ్రహిం
 చుచుండును. వీనికి వాయువు అధిదేవత, స్పర్శము వాయువు
 యొక్క గుణముగనుక, ఆత్మయని చెప్పగూడదు.

౩. చక్షుర్గింద్రియము నల్లగుడ్డు మధ్యయందుండి, నానా రూపము
 లను చూచు చుండును, వీనికి అధిదేవత సూర్యుడు, రూపము
 అగ్ని గుణముగనుక, ఆత్మయని చెప్పగూడదు.

౪. జిహ్వేంద్రియము కొన నాలుక యందుండి వాడ్రవములను గ్ర
 హించుచుండును, వీనికి అధిదేవత వరుణుడు, ఇదిజలగుణము
 గనుక ఆత్మయని చెప్పగూడదు.

౫. ఘ్రాణేంద్రియము నాసికము నందుండి, సుగంధ దుర్గంధాదుల
 నాఘ్రాణించు చుండును, వీనికి-అధిదేవతలు-అశ్వినీ దేవతలు,

ఇదిగంధవిషయము, ఇదివృద్ధి గుణముగనుక, ఆత్మయనిచెప్ప గూడదు.

౧. వాగింద్రియ మనునది-వాక్కు-యందుండి, నానాలోక, వైదికవాక్యములను వ్యచించుచుండును. వీనికి-అధిదేవత-అగ్ని. ఇది ఆకాశగుణముగనుక, ఆత్మ - అని చెప్పగూడదు.
౨. సాక్షింద్రియము చేతులయందుండి, ఇచ్చిపుచ్చుకునే-వ్యవహారములను జేయుచుండును. వీనికి-అధిదేవత-ఇంద్రుడు. ఇది వాయుగుణముగనుక, ఆత్మయని చెప్పగూడదు.
౩. సాదేంద్రియము కాళ్లయందుండి గమనా గమనములు చేయుచుండును, వీనికి, అధిదేవత-ఉపేంద్రుడు. ఇది - అగ్నిగుణముగనుక - ఆత్మయనిచెప్ప గూడదు.
౪. ఉపస్థేంద్రియము లింగయోనియందుండి, శుక్లశోణితమూత్రవిసర్జన-ఆనందములనుజేయుచుండును. వీనికి-అధిదేవత-బ్రహ్మ. ఇది జలగుణము గనుక ఆత్మ-అని చెప్పకూడదు.
౫. సాయురింద్రియము గుడస్థానమునందుండి మలవిసర్జనముల చేయుచుండును వీనికి అధిదేవత మృత్యువు. ఇది పృథివిగుణముగనుక-ఆత్మయనిచెప్పగూడదు.
౬. ప్రాణవాయువు ఇంద్ర నీలవర్ణముగలిగి, హృదయమందుండి; శ్వాసనిశ్వాసములను జేయుచుండును. వీనికి అధిదేవత వినృవృడు, ఈ ప్రాణవాయువు ప్రధానమైన సముదాయ పంచభూతగుణములలో నొకటి గనుక-ఆత్మయని చెప్పగూడదు.
౭. అపానము పీతవర్ణముగల్గి-గుడస్థానమందుండి, మూత్రపురీష విసర్జనములు చేయుచుండును. వీనికి-అధిదేవత విశ్వకర్త, ఈ అపానవాయువు ప్రధానమైన సముదాయ పంచభూతగుణములలో నొకటి గనుక-ఆత్మయని చెప్పకూడదు.

- న్యానవాయువు గోచీరవర్ణము కలిగి-సర్వశరీరమునందు వ్యాపించి, శీతోష్ణముల నెఱిగి శరీరమును కాపాడుచుండును. వీనికి అధిదేవత విజయుండు, న్యానవాయువు ప్రధానమైన సముదాయ పంచభూతగుణములలో నొక్కటి గనుక - అత్తయని చెప్పకూడదు.
౪. ఉదానవాయువు మెఱుపు తీగెవర్ణము కలిగి-కంఠస్థానమందుండి, విచిత్రమైన లాకిక వైదికవాక్యములను బలికింపజేయుచు, సుషుప్త్యవస్థయందు యింద్రియాదు లన్నింటిని తీసుకొని పోయి, అవిద్యలో కలుపుచు, జాగ్రదవస్థయందు వాటివాటి గోళాకారములయందుండి, వాటిని నిలుపుచు, మరణసమయమందు వీటినిన్నింటినిలోకాంతరాళమునకుండునుకపోవును. వీనికి అధిదేవత-విశ్వయోని, ఉదానవాయువు సముదాయపంచభూత గుణములలో నొకటి గనుక-అత్తయని చెప్పకూడదు.
౫. సమానవాయువు నీలవర్ణముకలిగి, నాభిస్థానమందుండి భక్షించిన పదార్థములసారములన్నిటిని డెబ్బదిరెండువేల నాళ్లకు పంచిపెట్టుచుండును. వీనికి అధిదేవత జయుండు. సమానవాయువు ప్రధానమైన సముదాయ పంచభూత గుణములలో నొక్కటి గనుక - అత్తయని చెప్పకూడదు.
౬. నాగవాయువు వీరవర్ణము గలిగి, గీత ధాగందులను జేయించుచు హృదయమందుండి వాంతిచేయుచుండును. వీనికి- అధిదేవత విశ్వకు, ఇది ప్రాణవాయువునకు ఉపవాయువు గనుక-అత్తయని చెప్పకూడదు.
౭. కూర్మవాయువు-శ్వేతవర్ణము కలిగి-గుడస్థానమందుండి, నోరును కన్నులను మూయుచుచు, తెరిపించుచుండును. వీనికి-అధిదేవత విశ్వకర్త. ఇది - అపానవాయువునకు ఉపవాయువు గనుక-అత్తయని చెప్పకూడదు.

3. కృతురవాయువు- రక్తవర్ణము కలిగి, నాసికాగ్రమునందుండి, తుమ్మించుచుండును. వీనికి అధిదేవత జయుండు. ఇది వ్యాశ వాయువునకు ఉపవాయువు గనుక-ఆత్మ యని చెప్పకూడదు.
౪. దేవదత్తవాయువు- స్ఫటికవర్ణముగలిగి, గుహ్యనేత్రస్థానముల యందుండి, ఆవలింతలు వచ్చునట్లు చేయుచుండును. వీనికి- అధిదేవత విశ్వయోని-ఇది-ఉదానవాయువునకు ఉపవాయువు గనుక- ఆత్మ యని చెప్పకూడదు.
౫. ధనుంజయవాయువు- ఇంద్రవీలవర్ణముకలిగి, బ్రహ్మస్థానమందుండి కర్ణరంధ్రములలో దశవిధ నాదములను జేయుచు, మరణ కాలమునకు ముందుగా నిర్ణోషమయిపోవును, వీనికి- అధిదేవత జయుండు, ఇది సమానవాయువునకు ఉపవాయువు గనుక - ఆత్మ యని చెప్పకూడదు.
౬. మనస్సు కంఠస్థానమందుండి- సంకల్పవికల్పములను జేయుచుండును, వీనికి-అధిదేవత చంద్రుండు, ఇది ఆకాశవాయువులతో సమిళితమైన అంతరీంద్రియముగాని- ఆత్మ యని చెప్పకూడదు.
౭. బుద్ధిముఖస్థానమందుండి మనస్సుచేయునట్టి సంకల్ప వికల్పములను నిశ్చయించును. వీనికి-అధిదేవత బ్రహ్మ. ఇది-ఆకాశము లగ్నియొక్క- సమిళితమైనది గనుక ఇదియును-అంతరీంద్రియముగాని ఆత్మ యని చెప్పకూడదు.
8. చిత్తము నాభిస్థానమందుండి-మనస్సుచేయునట్టి కార్యములను చింతించుచుండును. వీనికి-అధిదేవత విష్ణువు. ఆకాశము ఉదకముతో గూడుటవల్ల సంభవించిన అంతరీంద్రియమే గాని - ఆత్మ యని చెప్పకూడదు.
౯. అహంకారము హృదయస్థాన మందుండి, అభిమాన పడుచుండును, వీనికి - అధిదేవత సుంద్రుండు, ఇది-ఆకాశము పృథ్వితో గూడుటవల్ల జనితమైన అంతరీంద్రియమేగాని ఆత్మ యని చెప్ప

కూడదు. స్థూలదేహమునీవుకాదు. సూక్ష్మదేహము నీవుకాదు. కారణదేహమున్ను నీవుకాదు. ఈమూడు శరీరములకున్న విలక్షణమైన ఆత్మయే-నీవు. జాగ్రతవస్థనీవుకాదు. స్వప్నవస్థ నీవుకాదు, సుషుప్త్యవస్థయున్ను నీవుకాదు. ఈ మూడు-అవస్థలకు సాక్షిగాను తెలివిగానుయుండే జ్ఞానస్వరూపమే - నీవు. అన్నవయ, ప్రాణమయ, మనోమయ, విజ్ఞానమయ, ఆనందమయకోశములు నీవుకాదు. ఈపంచకోశములకు విలక్షణముగాను తెలివిగానుయుండే సచ్చిదానంద స్వరూపమే నీవు.

శ్రోత్రం, త్వక్కు, చక్షువు, జిహ్వ, ఘ్రాణము, వాక్కు-పాణి-పాదము-గుహ్యము-పాయువులనెడు, ఇంద్రియములున్ను. పృథ్వీ, జలము-అగ్ని, వాయువు, ఆకాశములున్ను. శబ్ద-స్పర్శ-రూప-రస-గంధములున్ను, మనో బుద్ధిచిత్త-అహంకారములున్ను - నీవుకాదు. ఈయిరువదినాల్గు తత్వములున్ను నీవుకాదు. ఇరువదిలియదవవాడైన జ్ఞాతవేనీవు. నీవే-పరమాత్మవు, అట్టి పరతత్వమైన యాత్ముడవే-నీవు. ప్రాణాపాన వ్యానోదాన సమానములున్ను నీవుకావు. వీటివ్యాపారములున్ను నీకులేవు. వచన, దాన, గమన, వినర్జన, ఆనందములున్ను నీవుకావు. త్వక్చర్మ మాంసరుధిర మజ్జాస్థిమేధ్యములున్ను సత్వరజస్తమోగుణములున్ను నీవుకాదు. వీనికన్నిటికిని విలక్షణముగాను పరిపూర్ణముగాను తెలివిగానుయుండే - ఆత్మస్వరూపమే నీవు.

ఈనామరూపాత్మికమైన విశ్వము, బ్రహ్మమునకంటె వ్యతిరిక్తమయినది కాదు.

ఎటువలెనంటే - మృత్తువినాగా ఘటమెట్లులేదో, బంగారము వినహ-మకరకుండలములెట్లులేవో, తంతులూవినహ-పటములెట్లులేవు, ఇనుమువినాగా-ఖడ్గమెట్లులేదో, అటువలెనే-బ్రహ్మ

మువివాగా - ప్రత్యగాత్మ లేదు. అబ్రహ్మస్వరూపమే నీవు. నీవే
బ్రహ్మహుస్సు.

ప్రశ్న. ఇందుకు యేమయినా ప్రమాణమున్నదా,

ఉత్త. ఋగ్వేదసామాధర్వణవేదములు నాలుగున్ను, ఉపరి నాలుగు
మహావాక్యములున్ను, స్పష్టముగా బోధింపుచున్నవి. ఎట్లనిన,
ప్రజ్ఞానంబ్రహ్మ-అనే ఋగ్వేదమహావాక్యం, ప్ర అనే - ప్రకృతి,
అనగా-మాయ, మాయ అనగా అహంకారము అనే తెలివికి
కనుపించే - ప్రపంచము సత్యమనితోచుటయు, జ్ఞానమనగా-
అంతర్బాహ్యములను వాడజునొగోచరమైనదిన్ని, యదృశ్యం
తన్నశ్యం యత్కృతం తదనిత్యం. అని ప్రమాణమున్నదిగనుక,
ఈ కనుపించే వాక్కున చెప్పబడే-సర్వమున్ను అనాత్మ యని
యును, అజ్ఞాన మనియును విడిచిపెట్టి, ఒక్క- గురువాక్యము
నందే - ఏకచిత్తముగా నిలిచినదే - జ్ఞాన మనియును ఆత్మ-
అనియును ఆత్మానాత్మలరెంటిని తెలుసుకొనినతానే బ్రహ్మను
నిప్రమాణమున్నదిగనుక, సమస్తజగత్తుబ్రహ్మమని భావముచే
సినదే-గురుదీక్ష.

“అహంబ్రహ్మస్మి” అనే యజుర్వేదమహావాక్యము. అకార ఉ
కారమకారములనే మూడు వర్ణములు కూడినదే ప్రణవమని
యును, శబ్దదృష్టి సంకల్పములను నద్గురుడు చెప్పిన స్థాన
మందు విశ్వముచేయుట యోగమనియును, అకారమైన
అర్థమాత్మక, ఆధార చక్రమందుబుట్టి పరా-శక్యన్తిమధ్యమ,
వైఖరీచతుర్విధ శబ్దములను చాటి అహం, అని సుఖమును
యెక్కి, తనస్థానమందు విశ్వంఅవును'గనుక, అహంబ్రహ్మస్మి
యనుట. అహంఅనగా-నేననే మాట. నేననగా-పరబ్రహ్మ స్వ
రూపమనియున్ను, ఇదే ఈశ్వరుడనియును, విశ్వమంతాధరించి
నందున ఈశ్వరశాను ననియును, మంగళ ప్రదమైన తెలివి

నిచ్చుట చేత శత్రుడనియును అతెలివి-నేత్రమధ్యమందు మున్నదనియును । స్మృతి । “విశ్వంచ తుదు తంతస్మి తస్మిన్వం ప్రతిష్ఠితం” అని ప్రమాణమున్నది గనుక, తన నేత్రములయందు కనుపించే సర్వజరాచర ప్రపంచము, ఈశ్వరుడని గురువు చెప్పిన, అద్వితీయ్యదీక్షను భావించినదే - యజుర్వేదార్థము. ఈ అర్థమభ్యాసమైతే - తానే బ్రహ్మమని - ఆహం బ్రహ్మస్మి యని పలుకుట.

“తత్త్వమసి - అనే సామవేదమహావాక్యము తత్త్వమసి ఇత్యభేదవాచకం - యేజతన్తి తేశివసాయుజ్యము క్తిః । భావాభవన్తి” అని ప్రమాణము - గురువుయందు క్రియాద్వైతం, ప్రపంచమందు ద్రవ్యాద్వైతం, ఆత్మయందు భావాద్వైతం గలిగినదే - అభేదవాచకము. ఇదే యెల్లప్పుడున్న భ్యాసకలిగియుండవలయును, తత్-అనగా-నిరాకార స్వరూపము. త్వం అనగా-శాంసస్వరూపము, అసిఅనగా-నిరాకారమందు తిరుగకలియడము. ఈ ప్రకారముగానమ స్తజగత్తు వికృతమవుతున్నట్లు తెలిసి, భ్రమనువిడుచుట జీవేశ్వరులకు వికారము సంధానము జీవుడనగా- ప్రపంచము సత్యమనేభ్రమ. ఈశ్వరుడనగా ఈసర్వప్రపంచము అనాత్మయని ఏకత్వసిద్ధి గలిగినదే ఈశ్వరత్వము కాబట్టి, సర్వప్రపంచమున్న నిరాకార మేనన్నజ్ఞానం కలిగితే - అభేద జ్ఞానమనియును భేదమే అజ్ఞానమనియును నమస్త శాస్త్రములయందును జెప్పబడ్డది. కాబట్టి జీవేశ్వరులకు వికృతమయ్యే పరిణమించును. అయమాత్మ బ్రహ్మ అనే అధర్వణ వేదవాక్యము, అయం అనే శబ్దమునకు ఒకపిండమందే తాత్పర్యము గనుక, అండపిండ త్రివీండములకు భేదములేక, అభేదనిష్కర్మిగా, యావాక్యము పలుకును. అండమనగా- గ్రుడ్డు. పిండమనగా - నమస్త దేహములయందు కారణమైన హంస

స్వరూపము - బ్రహ్మాండమనగా - పదునాలుగు భువనములు
 ఈనకుక్షియరంధ్ర యిముడ్చుకొని తానువిలక్షణమై సర్వసాక్షి
 యై యున్న సరమాత్మ, వీటికి ఏకత్వసిద్ధి - ఏలాగనిన, బ్రహ్మాం
 డమువలన - పిండాండము, పిండాండమువలన - అండాండము.
 అండాండమువలన బ్రహ్మాండము - బ్రహ్మాండమువలన అవంత
 కోటి బ్రహ్మాండములు అవంతకోటి బ్రహ్మాండమువలన - అండాం
 డము. అండాండమువలన - సమస్తజగదుద్భవము, సమస్తజ్ఞ
 గత్తు - అండములోను, అండము - పిండములోను, పిండము,
 బ్రహ్మాండములోను, అయిక్యమగుచున్నది. ఈ నాలుగు మహా
 వాక్యముల అర్థానుభవముకలిగినవారే జీవన్ముక్తులు, ఇందుకు
 సంశయములేదు.

ఇది శ్రీమద్వేదాంతసారమును, స్వయంప్రకాశ పరిపూ
 ర్ణుడును, నిరాలంబుండిను, అశరీరుండును ప్రకృతి
 ద్వయదోషరహితుండును, సద్గురు స్వామియగు,
 పులహరి-ఘోషదాసుగారికటాక్షంబున, తిరుచు
 నాపల్లి రంగస్వామిచే-ఆంధ్రంబునవచన
 కావ్యముగారదియింపఁబడి, అచలగు
 రుండగు, పోకల-శేషచలాహ్వ
 యునిచే పరిష్కరింపం బడిన,
 ముక్తిప్రదాయనియమ
 గురు శిష్య సంవాద
 రూపకంబగుభక్తి,
 యోగ, జ్ఞాన,
 మూర్ఖములు
 శూన్యము.

అచలప్రకరణము

ప్రశ్న. శరీరములు మూడని సెలవిచ్చితిరి, ఈమూడేనా-ఇంకా యేమైనాయన్నవా?

ఉత్త. తాననిచెప్పిన నాలవ శరీరమే-మహాకారణమనియును, హిరణ్య గర్భుడనియును, ఎఱుకనియును జెప్పబడును. ఈయెఱుక చేతనే-అచలబ్రహ్మమును సేవించవలయును.

ప్రశ్న. స్వామీ! దయతో-అచలపరిపూర్ణము యెటువంటిదో - ఆనతియ్యవలెను?

ఉత్త. బిడ్డా! శ్రద్ధాసక్తుడవై వినుము. అఖండమై-అప్రమేయమై-ఆదిమధ్యంతరహితమై, తమమును, తేజమునుగాక, మహావ్యాపకమై-స్థిమితమై-అనాఖ్యమై - అనభివ్యక్తమై - అవాచ్యమై-అచింత్యమై-నిర్వికల్పమై - నిష్పరిపంచమై - ఆనందాతీతమై-సర్వకల్పశూన్యమై - సనాతనమై-అపర్యంతమై-హేతుద్వైతాంతివివక్షితమై-సర్వాధిష్టానమై-ఈశ్వర, అవ్యాకృత, హిరణ్యగర్భ, విరాట్పరిష్క, తైజస, విశ్వరూప, చిత్ప్రతిబింబ, చింబ ప్రతిచింబ, భావకల్పనావిరహితమై-పరిపూర్ణమై, ఎప్పుటికినిముప్పులేక, కదలక-మెదలక, చెదరక, బెదరక, తప్పుప్పులెఱుగక, ఆది, అంతములులేక, రాకపోకలులేక, వాదభేదములెరుగక, భేదమోదంబులనుబొందక, నామనీమములులేక, నాదబిందులుగాక, వర్ణాశ్రమములులేక, జాతిభేదములులేక, కులగోత్రములులేక, చావుపుట్టుకలులేక, భక్తికిర్కలులేక, యోగజ్ఞానములులేక, అండపిండములుగాక, రేపు మాపులు లేక,

చూపురూపులుగాక, చింతవంతలులేక, మాతృ పితృలుగాక, కళత్రమిత్రులులేక, జీవేశ్వరులుగాక, అన్నిటిని మిగిలి లావు సన్నములుగాక ప్రసన్నముగాయున్నది. ప్రేమతో పులహరి ఫీరోజ్ దేశికుడు తనశిష్యుడగుతిరుచునాపల్లి-రంగస్వామికిచూపించిన యచలమిది. ఇట్టియచలమందు యెఱుక యెన్నఱును పుట్టినేలేదు. ఇందుకుసమస్తము || “అంతఃపూర్ణోబహిఃపూర్ణః పూర్ణకుంభ ఇవాంభసి - అంతఃశూన్యో-బహిఃశూన్యః శూన్యకుంభ ఇవాంభరే || అనిస్తృతులచేతనున్న || పూర్ణమడః పూర్ణమిదంపూర్ణాత్ పూర్ణముదీరితిం । పూర్ణస్యపూర్ణమదాయ పూర్ణమేవావశిష్యతే || యతోవాచే నివర్తంతే అప్రాప్యమనసాసహ”|| అవేద్యమసంగ-మబోధ్య-మబాధ్య-మకర్త-మప్రమేయ మద్వయ మనిష్క్రియం పరమాకాశ మచలం సర్వదాభాతిపూర్ణం || “అనన్యమస్థూల మహాస్వ మదీర్ఘమజ మవ్యయం! అరూపగుణ వర్ణాక్యం తద్భక్త్యైత్యవధారయేత్ । నిర్గుణో నిష్క్రియో నిత్యో । నిర్వికారో నిరంజనః । నిరాకారో నిరాధారో నిత్యముక్తో సినిర్మలః” || అని యిట్టి స్త్రుతి శ్లోతులచేత ప్రసిద్ధముగా చెప్పబడుచున్న సర్వపరిపూర్ణమయిన యీనిర్వాహ్యమే - అచలబ్రహ్మము - అని సద్గురుని వలన సూచింపబడు చున్నది.

ప్రశ్న. స్వామీ! ఎఱుక-అనగా-ఎటువంటిది?

ఉత్త. బిడ్డా! ఎఱుకను వివరింతుము, ఏకాగ్రచిత్తుండవై వినుము. ఎఱుక-అనగా-సత్యజ్ఞానానంద స్వరూపమైనది. ఇదే-స్వయం భువు. ఇదే-సర్వసాక్షి. ఇదే-ఆపోజ్యోతి. సమస్తమయిన వారులున్న యీజ్యోతి స్వరూపమునే - బ్రహ్మమన్నారు. ఇదే - అక్షర పరబ్రహ్మం. ఇదే-కళాస్వరూపము. ఇదేమూలమాయ. ఇదే-విర్బాహి. ఇదిసగుణ రూపము గనుకనున్న, రాకపోకలు

కలిగియుండడము చేతనున్న, ఇదిపరిపూర్ణము కాదు ఇదేసత్యమైతే, దీనివల్ల - అయ్యేకత్వన యావత్తు సత్యమవును. ఇది - అన్నిటికి మూలమైనపుటికిన్ని దీనికిమూలము లేదు. కనుక మూలముకాదు. అమూలముకాదు. ఉత్పత్తికాదు. అనుత్పత్తికాదు. ఆదికాదు. అనాదికాదు, జ్ఞానము కాదు. అజ్ఞానము కాదు. రూపముకాదు. అరూపముకాదు. అన్నిటికిమూలం అదే గాని దానికిమూలం యెక్కడనులేదు. కనుక మూలముకాదు. ఉన్నట్టుతోచు చున్నదిగనుక, అమూలముకాదు. పుట్టినట్టు కానరానిది గనుకనున్న, సర్వాభావము గనుకనున్న, ఉత్పత్తికాదు. ఉన్నట్టుతోచుచున్నది గనుక, అనుత్పత్తికాదు. జ్ఞానాన్ని కూడా యెఱుగుచున్నది గనుక జ్ఞానముకాదు. అంతట విచారిస్తేలేదు. గనుక వ్యాపకము కాదు, సమస్తమందు లేకున్నాపున్నట్టు తోచుచున్నది గనుక, అవ్యాపకముకాదు. అభావముకాదు. ఇదేపులహరి ఫీరోజి దేశకుండు తిగుచునావల్లి రంగస్వామికి చూపించి విడిపింపజేసిన యెఱుకయిది. వేపకాయకుతీపు లేనట్టు పరిపూర్ణమందు యెఱుక లేదు. మాయ యెఱుక యేకాలమందు పుట్టనూలేదు, పుట్టింపబడనూ లేదు. యామా - సా-మాయా-అని యుండగామాయకునిగ్రహమెక్కడి.మాయదబ్బరగదా,మాయ-అనగాలేనిదిగదా, మాయ లేకుండీనమాయాకార్యములు నిజమా-కాదు, కాబట్టి గొడ్డాలికి - ఏకాలమందును విడ్డలులేనట్టు లేనియెఱుక-అచలపరిపూర్ణమందు-ఏకాలమందునూ పుట్టనేలేదు. పుట్టినదనుట దబ్బర. సత్యమందు సత్యమే పుట్టవలయును గాని - అసత్యము పుట్టనే పుట్టదు. పుట్టినది చెప్పట భ్రాంతియే గాని నిజముకాదు, గనుక యిదిగురుకృపచేత తెలుసుకొని దహించడమే పరమముక్తి, ఇదేస్వరూప రహితస్థి.

ప్రశ్న. ఈయెఱుకనేది - ఏలాగునవచ్చినది?

ఉత్త. నీటిలో-వడగొండ్లు-బుగ్గలు-తమకుతానేవచ్చి, పెరిగి యేలాగు నశించిపోవునో-ఆలాగుననే చలించకనున్న పరిపూర్ణ మందుండి యెఱుక తనకుతానేవచ్చి తనకుతానేపెరిగి తనకుతానేనశించి పోవును. ఎవరిపేరఃటమున్ను లేదు అది-ఏలాగంటే, కట్టలో, వచ్చినశరీరమును యెవరురప్పించిరి, తిరిగియెవరు కొనిపోయిరి. గనుక కర్తలేదని నెఱిసికొనుడు.

ప్రశ్న. పరిపూర్ణము ఉన్నదియున్నట్టు వుండగా- నడిమంత్రపుయెఱుక కు యిట్టిమిడిచిచాటెందుకు?

ఉత్త. ముందువచ్చిన చెవులకంటె వెనుకవచ్చిన కొమ్ములు పొడుగన్న ట్టున్ను. మధ్యఅయిత్వర్యమువచ్చిన- మిట్టిపడిన-చందమన్నట్టు న్నుయున్నది. సర్వదేశ, సర్వకాల, సర్వావస్థలయందు చలించక యొక-తీరుగాయుండే - బట్ట బయలందు యెఱుక పుట్టనే లేదు, పుట్టినదనుటదబ్బర. యెఱుకవిడిచిన పూర్ణ పురుషులకు చట్టవలె కదలకుండిన. బట్ట బయలందు యెఱుక పుట్టనేలేదు. దీనికిసమ్యక్తి. శ్లోకం॥ రక్షకోవిష్టురిత్యాది । బ్రహ్మసృష్టేస్తుకారణం సంక్షోరోరుద్రయిత్యుక్తం । సర్వంమిధ్యేతినీశ్చయం॥

ప్రశ్న. అట్లయితే - పదునాలుగు భువనములున్న, సకల వేదశాస్త్ర పురాణాదులున్న యెవరు కల్పించిరి?

ఉత్త. ఎఱుకతన్ను యెవరు లేదందురో యని తాను సత్యమని నిగూఢించుకొనుటకు, సమస్తమయిన వేదశాస్త్ర పురాణాదిహాసముల ను-కట్టుదిట్టములుగా కల్పించుకొనిన యెఱుకకుమూలములేక, తనకుతానేవచ్చి, మూలములేని పుత్రమిత్రకళత్రాదులతో - ఆనందించి, తనజాలమునకు తానేసంతోషించుచు, ముందరదానికి ముచ్చటపడుచు, వెనుకటిదానికి వేడుకపడుచు, తనకు తానే మటుమాయముగా పోవును. అట్టి యెఱుక-ఉంటే ఉంటుంది,

పోతేపోతుంది. నమ్మకూడదు. లేదనే నమ్మవలెను. లేదంటే - అందరికి నిష్పారము. స్వప్నములో సంభవించిన పుత్రసంపత్తి మేలుకొంటే కానంబడునా - కానంబడదూ. అందుకు దుఃఖ పడితేమాత్రము వచ్చునా - ఆలాగే వేరేతోచే దేహములకు పోతపూ పుంటవోయని విచారిముతో పనియేమి. వంధ్యాపుత్రునినిమిత్తము దుఃఖపడవలెనా - లేనిదేహములకు దుఃఖపడడము. ఆలాగే తానులేడుగనుక, తానుచేసిన కృత్యములున్ను లేవని తెలుసుకొనేది. ఇది ముమ్మాటికినిశ్చయం. శ్లో|| “అశరీరం సర్వదాస్తి | శరీరం రహితంసదా | ఇదమేవ సద్యోముక్తిః | అన్యథాభ్రమకారణం” ||

ప్రశ్న. నామరూపాత్మకమైన విశ్వము, ఇట్లుకనుపడు చుండగా - అబద్ధమనియేలాగున భావింపవచ్చును?

ఉత్త. “బ్రహ్మసృష్ట్యంజగన్నిధ్యా” యనువేదప్రమాణము వలన ప్రపంచము సత్యముకాదు.

ప్రశ్న. జగత్తుమిథ్య యన్నప్పుడు, జగత్తు సత్యమై తేనేతప్ప మిథ్య యను ప్రతీతికలుగదు. మిథ్యాశబ్దమునకు - లేదు అనే అర్థము. లోకములో సత్యమను వస్తువునకు లేదు అనే ప్రతీతియున్నది గాని - అసత్యమునకు అట్టిప్రతీతిలేదు?

ఉత్త. జగన్నిధ్యాయను దానికి జగత్తునందు పారమార్థిక సత్యత్వము లేదని - అర్థముకాని, అత్యంతాభావమని - అర్థముకాదు. వ్యవహారిక సత్యత్వము వున్నది కాబట్టి జగన్నిధ్యాయనుటకు బాధకములేదు. ఈప్రపంచము యింద్రజాలము వంటిది. ఎట్లనగా - ఇంద్రజాలకుడు తనజాలము గావించినప్పుడు, తనవద్దలేని వస్తువులను సంకల్పమాత్రమున రప్పించి, ఇతరులకు కనుపరచినప్పుడు, ఆవస్తువులన్నియు సత్యముగానే కనుపడి, తర్వాత యెటువలె గనుపించవో - అటువలెనే - ఈప్రపంచమున్ను అప్ర

మాణము. అయుక్తము. అనిశ్చితము. అసత్యమైనది గనుక,
 ప్రపంచరూపముగా కనుపడుచున్న దేగాని సత్యముగా కనుపిం
 చడముకాదు. ఇంకాయెట్టిదంటే - స్వప్నమువంటిది. ఏలాగం
 తే-స్వప్న వస్థయందు ప్రత్యక్షముగా కనుపడిన సమస్తశరీర
 ములున్ను, ప్రపంచమున్ను, జాగ్రతకలిగిన పిమ్మట యెట్లువలె
 గనుపించు - అటువలెనే పామరులైన జనులు భ్రాంతిచే ప్ర
 పంచమనే కలగంటూ నున్నారు. సత్పురుషులయినవారు సద్గు
 రూపదేశమనే జాగ్రతగలవారై భ్రాంతివల్లబైన యాప్రపంచ
 ము సత్యముకాదని నమ్ముచున్నారు. ఎటువలెనంటే - ఎండ
 మావులయందు జలమున్ను, శుక్తియందు రజతమున్ను, రజ్జు
 వునందుసర్పమున్ను, దారువునందు పురుషుడున్ను, ఆకాశమందు
 నీలపీతాదులున్ను, లేకపోయినను, ఉన్నవనే భ్రాంతియేలాగు-దో
 చుచున్నదో ఆలాగుననే-లేని ప్రపంచమున్ను భ్రాంతిచే నున్న
 ట్టితోచడమే కాని-నిజముగాదు. ఇట్టిఅసత్యమైన ప్రపంచము
 సత్యమని చెప్పట యెటులనున్నదంటే - వస్థానూనునిచేత నొక
 మనిషిచంపబడినా దన్నట్టున్ను, కుందేటి కొమ్ములవలన సింహ
 ము చంపబడిన దన్నట్టున్ను, ఒకమానవుడు యెండమావులలో
 నీళ్లుత్రాగిధాహము తీర్చుకొన్నాడని చెప్పినట్టున్ను, ఒకమనిషి
 మేక మెడయందుండిన చండ్లలోపాలు త్రాగి-తన-ఆకలితీర్చు
 కున్నాడని చెప్పినట్టున్ను, కాకిచిలుకవలె పలికిన దన్నట్టు
 న్ను, సూర్యుడు చంద్రునివలె యున్నాడన్నట్టున్ను, ఏనుగు
 యున్న గుఱ్ఱమున్న యొక్కతీరుగానే యున్నవన్నట్టున్ను,
 సూచింపబడుచున్నవి-గనుక, యీపైన చెప్ప బడినవన్నియు
 నెంతనిజమో - ప్రపంచము సత్యమని చెప్పట అంతనిజము.
 అదియునుంగాక, పరబ్రహ్మము లేజోమయమనియు, మాయత
 మోమయమనియు, వేదములయందు చెప్పబడి యున్నది.

అయితే యీరెండును-ఏకకాలమందున్న వనిచెప్పట-అసంభవము. అదియెట్లువలె నంటే-సూర్యునియందు చేటయంత చీకటియున్నదని చెప్పినట్లుగానున్నది. ఇట్టి-అసంభవము యెచ్చోటనుగానము, కాబట్టి, మాయ నీడము కానిది, ఉనికిపట్టు లేనిది. ఇట్టిలేనిమాయవలన జగములు యెట్లులభ్యుత్పన్ను గనుక సత్యమందు సత్యమే పుట్టవలయును గాని-అసత్యము పుట్టదు. కాబట్టిసత్యమైనబ్రహ్మయందు అసత్యమైన ప్రపంచము పుట్టనేలేదు. పుట్టించబడినది. మనుష్యులకు - మనుష్యులున్ను, సింహములకు, సింహములున్ను, ఏనుగులకు-ఏనుగులున్ను-దోమలకు-దోమలున్ను కుక్కలకు-కుక్కలున్ను పుట్టునేగాని, ఒకజాతియందు మరియొకజాతిపుట్టదు. గనుకసత్యమైన బ్రహ్మమందు - అసత్యమైన ప్రపంచము పుట్టినదనుట మిథ్యావాదము. గొడ్రాలికి - ఏకాలమందును ' బిడ్డలుపుట్టనేలేదు. నామరూపాత్మికమై- గుణసహితమైన - ఈ ప్రపంచము, నామరూపరహితమైన నిర్గుణబ్రహ్మ మందుయెట్లు పుట్టునుగనుక, పుట్టనేలేదు. అజ్ఞానులకుపుట్టినట్లుతోచును. జ్ఞానులకు-అట్లు తోచదు. [వత్స. అయ్యా లేని ప్రపంచము. అజ్ఞానులకు మాత్రము యెందుకు తోచవలెను?

ఉత్త. అజ్ఞానులు ప్రపంచమును సత్యముగా తలచడము తప్పు కాదు. అందువలన సత్యమనుటకున్న వీలులేదు. అజ్ఞానము - ఎంతవర్తంతముండనో - అంతవరకు - ప్రపంచము సత్యముగానే తోచినను, అజ్ఞాననివృత్తులగు పెద్దలకుసత్యమనితోచదు. స్వప్నముయెంతవరకు జరుగుతూ వుండునో - అంతవరకు దానికి స్వకాలము. అజ్ఞానము యెంతవరకుండునో - అంతవరకు దీనికి స్వకాలముకాబట్టి, స్వప్నముయొక్క- స్వకాలమందు-స్వప్నము సత్యముగానే తోచినట్లు - దీనిస్వకాలమైన అజ్ఞానము వున్న

వరకు యిదిసత్యముగానే తోచడము - ఆశ్చర్యముకాదు. ప్రబోధకలుగుటచేత - స్వప్నకాలముపోగా, స్వప్నము. అబద్ధము మైన్మట్లు, ఆత్మప్రబోధము కలుగుటచేత. అజ్ఞానముపోగా, ఆప్రపంచము - అబద్ధమవుచుగాని, అజ్ఞానులకు ప్రపంచము - అబద్ధముగా తోచలేదుగనుక, ఈ హేతువు చేతనే-ప్రపంచము సత్యమనుటకు వీలులేదు. జ్ఞానులయొక్క అనుభవమేసత్యము. ప్రశ్న. అజ్ఞానులకు ప్రపంచముండుటయును జ్ఞానులకులేకుండుటయును, యెట్లు, లోకములోనుక వస్తువు యిద్దరికియొక్కరీతిగానేకనుపడునుగాని, ఒకనికియొకవిధముగాను, రెండవవానికి నురియొకవిధముగాను, కనుపడునాయని సందేహము కలుగుచున్నది గాన, ఈసంశయచ్ఛేదమును జేయగోరెదనా?

ఉత్త. బిడ్డా! ఇద్దరుబాలకులు-ఆటలాడుకొనుచుండగా, వారిలోనొకడాత్మప్రదక్షిణము చేసుకొనుమాడ్కి వేగముగా గిరిగిరితిరుగసాగెను. ఈయాటకు-అల్లిబిల్లియని తిరుగుటచేరు. ఇట్లుతిరుగుబాలునకు. వృక్షస్తంభ గృహాదులు తిరుగుచున్నట్లు కనుపడి రెండవబాలకునితో సమస్తవదార్థములు తిరుగుచుండుటనుజూడుమనిచెప్పగా, లేదు-ఎచ్చటివి - అచ్చటనేయున్నవని రెండవవాడుచెప్పెను. ఇట్టివి లోకమందుకనియున్నారము. అల్లిబిల్లి తిరుగుటచేత దృక్కుచలించియున్న బాలునకుసమస్తవస్తుజాలము చలించుచున్నట్లు కనుపడుటసత్యమే, నిల్చియున్న బాలకునకు, అవి-అన్నియునిలిచియున్నట్లు కనుపడుటయు సత్యమేకావున, అజ్ఞానికి ప్రపంచముండుటయు, జ్ఞానికిలేకుండుటయుకలుగవచ్చును. అజ్ఞాని చెంచలమైన మనోవ్యాపారము గలవాడుగాన, అరినికి ప్రపంచమున్నదని తోచవచ్చును. చెంచలములేనివాడుగనుక జ్ఞానికి లేకపోవచ్చును.

ప్రశ్న. స్వామీ! తమరు - ఆనతిచ్చిన రీతినిచూడగా, ప్రపంచము

మానసికమని తోచుచున్నది. అందుకేమయినా దృష్టాంతమును సెలవివ్వగోరెదను?

ఉత్త. ప్రపంచముమానసికమేకావ్రస - అఖనస్కులకులేదు. దృష్టాంతమునుజెప్పెద. శ్రద్ధతోవినుము. మనస్సును ముఘప్రిమింగి నప్పుడు యేమియుకనుబడక, తిరిగిమనస్సు-ఇంచుకతోచేవరకు, మనము, ఇతడు, అతడు, అని సమస్తముతోచుచున్నది. సూర్యుడుండువరకును సూర్యకిరణములుతోచి సూర్యుడస్తగతుండైనచో-సూర్యకిరణములు తోచక పోవుటనుబట్టి, అవి సూర్యుని లాలూకేనని యూహించినట్టు, మనస్సుండగా - తోచే జాగ్రత్త్యప్తప్రపంచములు, మనస్సులేనప్పుడు లేవుగాన, అవిమానసికములని చెప్పటకు సందియములేదు,

ప్రశ్న. అట్లుంనచో - మనస్సు యొక్క నిజస్థితిని సిద్ధాంతము సేయగోరెదను.

ఉత్త. మనస్సే-మాయగనుక, మాయను నీవుయిట్టిదని సిద్ధాంతమును జేసితివా, మనస్సును నేను సిద్ధాంతముచేసెదను.

శిష్యుడు=మాయ లేనేలేదు.

గురువు=మనస్సున్ను అచేప్రకారము లేదు.

ప్రశ్న. ప్రపంచము సత్యమని చెప్పినందువలన బాధయేమి?

ఉత్త. అట్లా చెప్పినందు వలన - అధో గతి పాలగుదురు, నశింతురు. ఏలాగంటే. ఎండమావులనుజూచి నీళ్లనేభ్రాంతిచేత మిక్కిలి డప్పిగొని పరుగుబారినశించిన లేడివలెనే - నశింతురు.

ప్రశ్న. ప్రపంచము - అసత్యమైనట్టులయితే - అనుభవమెట్లుకలుగును. ఇది చిత్రముకాదా?

ఉత్త. సరే, వ్యవస్థమందొక యవ్వనస్త్రి వచ్చినట్టున్ను, దానితో సరసములాడి నల్లాసములు చేసినట్టున్ను, దానితో సంభోగించినట్టున్ను, స్వప్నమామెనుగదా? మెళకువ గలిగిన తర్వాతచూ

డగా - ప్రత్యక్షముగా స్థలనమైనదేగాని - ఆస్త్రికనుపించలేదు, గనుక యీప్రపంచముయొక్క - అనుభవమున్ను - అటువంటిదే నని తెలుసుకో వలయును కాబట్టి, లేని ప్రపంచము భ్రాంతిచే దృఢముగానున్నట్లు కనుపడుటవల్లనే- ఇన్నివిధములుగా చెప్ప వలసివచ్చినది. లేనిదియున్నట్లుగాతోచకపోతే-బోధతోపనిలేక నేయుండును. పొరపాటులేకపోతే-సవరణతోపనిలేదు. ఇంకొకదృష్టాంతమునుగలదు. ప్రపంచముసత్యమైతే-గాఢనుషుష్టిలో కూడా కనుపించవలెనుగదా అట్టిసమయములో యెంతమాత్రమున్ను కనుపించలేదుగనుక, ఇదియే - అనుభవముగా - ఎంచ వలసినది.

ప్రశ్న. అన్ని అవస్థలలో కనుపడునదియే - సత్యమన్నయెడల, జాగ్రత్తైప్పు సుషుప్త్యవస్థలయందు, కానరాని, యాబ్రహ్మముమాత్రము సత్యంబెట్లగును?

ఉత్త. అట్లుకాదు, బ్రహ్మముసర్వకాల సర్వావస్థల యందుండునదియై సత్యంబైనను, మనకుగల - అవిద్యాసంపర్కమును నుపాధిచే-గానరాకున్నదిగాని, స్వతసిద్ధముగా లేకపోలేదు. పుట్టిందిభ్రాంతిమేగాని జగముకాదు. ఇది కోటిపర్యాయములకు నిజము.

ప్రశ్న. పదునాలుగు భువనములున్ను, సకలవేదశాస్త్ర పురాణేతిహాసములున్ను, మాయకల్పించినదని చెప్పిరిగదా, మాయయెఱుక జడముగనుక, దానికి సృష్టికర్తయేలాగునకలిగినది?

ఉత్త. పరిపూర్ణసాన్నిధ్యమువల్ల మాయయెఱుకకు సృష్టికర్తకలిగినదియేలాగుంటే- సూర్యోదయభాతినహాయమువల్ల నమస్తజీవరాసులకుచలించుటకుయేలాగుకర్తకలదో- అటువలెనున్ను, అత్తసాన్నిధ్యమువల్ల జడములైన - ఇంద్రియములకు చలించుటకుయేలాగుకర్తకలదో- అటువలెనున్నూ, పరిపూర్ణ సాన్నిధ్యమువల్ల మాయ యెఱుకకు సృష్టికర్తకలిగినదిగాని పరిపూర్ణము

కర్తృత్వభోక్తృత్వాదులు లేనిదిగనుక మాయయెఱుకయొక్క
చావుపుట్టుకల నెఱుంగదు.

[ప్రశ్న. అయితే శూన్యమైనయెఱుక పుట్టినదనియును పెరిగినదనియును
పోయినదనియును యేల చెప్పవలసివచ్చినది?

ఉత్త. యక్షరాజధానికి రాజుగా నుండడు స్థాని పురుషుడు వేటకు
పోయి, కుందేటికొమ్ముపోటువల్ల మృతిబొందినందున ఆ పట్టణ
మునకు వేరొక రాజును నేర్పరచలేదని, మ్రాసుగజమయిన పట్ట
పుటేనుగను శృంగారించి, ఎండమావులయందుండెడు-ఉదక
ముతో పూరింపబడ్డ సువర్ణ కలశమున్ను, ఆకాశ పుష్పమాల
యున్నయివ్వగా, ఆయేనుగ ఆ పట్టణమునకు రాజుగా నుండలే
గినవాడనియెంచియావంధ్యాపుత్రునిశిరస్సుయందు-ఆకలశోద
కమునభిషేకించి, ఆకాశపుష్పమాలనుకంఠమునందుధరియించి,
అతనినితనమస్తకమునందు గూర్చుండఁబెట్టికొనితీసుకొనిపోగా,
అతనికి చేయబడ్డ పట్టాభిషేక వర్ణనమును గూర్చి కొనియాడు
నట్లున్నది. అనగా యక్షులకు రాజధానికలదా. స్థానిపు పురు
షుడుగా నుండునా. కుందేటికొమ్ములుండునా, మాను గజము
పట్టపుటేనుగు అవునా, ఎండ మావులయందుదకముండునా
ఆకాశమునందు పుష్పములుండునా, వంధ్యాపుత్రుడుకలదా,
ఈయేడున్న యెటులనసత్యమో. అట్టి-అసత్యవిధినిగూర్చికొ
నియాడిన నెటుల ప్రయోజనములేదో, ఆలాగే -సూదిమొన
మోపనందులేక నిండి నిబిడీకృతమైయున్న, అచలమందు లేని
యెఱుకయెన్నడూ పుట్టనేలేదు. అట్టియెఱుకపుట్టి పెరిగినశించి
నదని చెప్పడము-ఏలాగున్నదంటే - వంధ్యాపుత్రుని యొక్క
పట్టాభి షేకమును వర్ణించినటుల యున్నది.

[ప్రశ్న. లేనియెఱుక బయలుబో పుట్టినటుల యేలాగునవాడుక కల్గినది?

ఉత్త. కలలోప్రపంచమని, యెండమావు లుదకమని, రజ్జుపుసర్పమని

గోత్రాలు విడదాయని, ఆకాశపుష్పమని, దారుపురుషుడని, సుప్తి కలువెండియని, స్థానుపురుషుడని, కుంఠేటికి కొమ్ములని, మాను గజమని యెట్లుచెప్పి చున్నారో - ఆలాగుననే శూన్యమైన యెటుక భ్రాంతిచే కలలో ప్రపంచమువలెనున్న, యెండమావు లందుడకము వలెనున్న, త్రాటియందు సర్పమువలెనున్న, ముత్యపు చిప్పలయందు వెండివలెనున్న, చీకటిలో మొద్దు మీదదొంగ వలెనున్న గాన్పించునే గాని, నిజముగాపై చెప్పినవి సత్యములు కాకపోయినను భ్రాంతిచే సత్యముగా నున్నట్లు కనుపించినది గనుక, భ్రాంతినివిడిచి - అశరీరకావలెను. దీనికిసప్తుతి || "భ్రమేగాహం భ్రమత్వంచ | భ్రమేశోపానకం జనః | భ్రమేశ్వరభావత్వం | భ్రమమూల మిదంజగత్" || అని యున్నది.

ప్రశ్న. అశరీరులు - ఏవిధముగా నుందురు. ఎటులగనుపింతురు. అట్టి వారలనెటుల చూడవలయును?

ఉత్త. సొకల్పవికల్పములు లేకసర్వసములై, జితేంద్రియులై, అహం కారరహితులై, దూషించినప్పుడు కోపమున్న-భూషించినప్పుడు పంతోపమున్న లేనివారలై, తాను-నేను-అనేభావములేనివారలై, ప్రకృతి వ్యయదోషరహితులై, పుట్టుక-చావులేనివారలై, సహజము మాననివారలై, అయ్యేదానియందు ఆశ పుంచని వారలై, వెనుకటివాటియందు వేడుకపడని వారలై, అసత్యము పూననివారలై, నిజముమరువనివారలై, పెట్టినది, తిన్నది గురువునకర్పితము నేయువారలై, ఉండెడు వారలు యెవరుగలరో, వారు అశరీరులు. వారుతమవలెయిపై నెచ్చెప్ప బడ్డ వృత్తులుగలవారలు యెవరుగలరో వారలకు గనుపింతురే గాని - యితరులకు గనుపించరు. ఇందుకు దృష్టాంతము యెటు వలెనంటే, ఒక గ్రామమునకు యితర గ్రామమునుండి వక శాస్త్రు

జ్ఞాడువచ్చిన సంగతి, అగ్రామములో నుండి శాస్త్రజ్ఞునకు యెటుల తెలుసునో, అలాగున్ను. మఱియొక గ్రామములోనికి గంజాయి త్రాగేవాడు వచ్చినసంగతి, అగ్రామములో కాపురమున్న గంజాయి త్రాగేవానికి యెట్లు తెలుసునో-ఆవిధముగానే. ఆ శరీరులైన వాతుశరీరాభిమానము లేనివారి కే కనుపింతురు. గంజాయి త్రాగేవాడు వచ్చినసంగతి శాస్త్రజ్ఞునకు యెటుల తెలియదో, శాస్త్రజ్ఞుడు వచ్చినసంగతి గంజాయి త్రాగేవానికి యెట్లా తెలియదో, ఆవిధముగానే యితరులైన వారలకు - అశరీరుల సంగతి తెలియదు. అదియునుంగాక సూర్యుడు మలిన రహితమైన జలమునందును, నిర్మలమైన - అద్భుతమునందును యెటుల కను పించుచున్నాడో, అటువలెనే - అశరీరులున్న నిర్మలాత్ములైన నిస్సంగులకు మాత్రమే కనుపింతురు, సూర్యుడు మలినరహితమైన బురదయందు యెట్లా కనుపించడో, ఆవిధముగానే అశరీరులున్న - అరిష్టదర్శములతో గూడుకొనియుండెడి మలినాత్ములకు కనుపించరుగాన, గురువు శరీరము లేని వాడని చెప్పబడును.

[పత్న. గురువుకు శరీరములేకపోతే యేలాగునబోధిస్తాడు?

ఉత్త. గురువుయొకడు, శిష్యుడుయొకడు, గురువుబోధించి నట్లున్న శిష్యుడు విన్నట్లున్న తోచేభిన్న భావముభ్రమచేతనే కానియ దార్థముకాదు. అది యెట్లనిన శిష్యునియొక్క స్వప్నమందు గురువువచ్చి మాట్లాడిన సమాచారము గురువుకు తెలియద నుటయెట్లా-ఆశ్చర్యముకాదో, అలాగే గురు శిష్యులకు జరిగి బోధగురువుయెఱుగడు-అనుటవలెనగును. ప్రపంచమును, శరీరమును, స్వప్నమువంటివిగాన, లేదని-గురువువెంటనే యెఱిగిమేల్కొనియున్నాడు. శిష్యుడుయెఱుగడు కాబట్టి, ప్రపంచమును, శరీరమును సత్యముగానే భావించి కలకంటున్నాడు. గురుశిష్య

లకు కలిగేనంవాదము శిష్యునికలగాని, గురువుకలకాదు. గురుడుయొకడు తానుయొకడు ఉన్నట్టున్ను, ఆయనచెప్పుచున్నట్టున్ను, తాను వినుచున్నట్టున్ను, శిష్యునకు తోచును గాని, గురువునకు తోచదు. ఏలాగంటే, శిష్యునికలలో తనతొమాట్లాడిన పెద్దమనుష్యుడున్ను, ఆప్రసంగమున్ను, ఆమాట్లాడిన తానును మేలుకొని చూచేవరకు యేలాగబద్ధమో, ఆలాగే శిష్యునకు పూర్ణబోధ కలిగే వరకు బోధకుడైన గురుడున్ను, బోధయున్ను, బోధపొందెడుతాను అనే-అభిమాని యున్ను, లేకపోవును గనుక గురు శిష్యరహితము కావలెను.

ప్రశ్న. గురుశిష్య రహితము - ఏలాగు కావలెను?

ఉత్త. కర్పూరశిఖవతున్ను, అరణ్యదావాగ్నివతున్ను, కావలెను. ఏలాగంటే, శిఖకర్పూరమును దహించి తానెటులలేక పోయినదో, దావాగ్ని- అరణ్యమును దహించి తానెటులలేక పోయినదో, అటువలెనే - తాననే కల, గురువాశ్యమనే మోలకువచేత లేక పోయినపిమ్మట, బంధమోక్షములున్ను, ద్వంద్వాద్వంద్వములున్ను, గురుశిష్యులున్ను, ఏమి లేవని తెలిసికొనవలయును.

ప్రశ్న. సమస్తమయిన వారలకు ముక్తికావలయుననేకదా, తానుంటే ముక్తియేలాగున కలుగుచున్నది. తానులేకపోయినట్టులయితే ముక్తియెవరికి?

ఉత్త. సుషుప్తివచ్చుచున్న సమయమందు జాగ్రతవడలి సుషుప్తిపొందకమునుపు సుషుప్తివచ్చుచున్నదని తెలిసి, తత్కాలయేలాగు తెలియదో, ఆలాగుననే-తాననే యెటుక లేక పోవుచున్నప్పుడు యెటుక లేక పోవడమేముక్తి. దీనికిసప్తుతి. శ్లో. "ద్వేషదేబంధమోక్షయః । మమేతిసర్వమతిచ ॥ మమేతిబధ్య లేదంతు । నిర్మమేతిదుష్టచ్యుతి॥"

గురువు చెప్పుచున్నాడు. విజ్ఞా! నీవడిగిన - అన్నిప్రశ్నలకు

నదు తరములతో గోప్యములుంచక బోధచేసిరిని, నేనుచెప్ప బోయేదానిని సావధాన చిత్తుండవై వినుము. ఉన్నదియున్నట్టు, లేనిదిలేనట్టుచెప్పబడును, లోకులు, ఉన్నదిలేనట్టు, లేనిదియున్నట్టు ఉభయసంధికెలియక యీతోచే-అన్నియును సత్యమని, అహంకారముచేత - అనెదరు, నీవు - ఆలాగేసత్యమని నమ్మితే భ్రాంతిరహితము యెన్నటికీకానేరదు. ఇలకుమర్యాద చేసేవారు యిలలో వారే. అదియేలాగంటే ఇలరూపకమైన ఈప్రపంచములో, ప్రపంచమువలెనే లేకవుండే సకలవిర్గయాలు నిశ్చయమని బద్ధులైన వారునమ్మి యున్నారు. ఇలనమ్మరాదు. ఈలాగునచెప్పితే యెవరున్నునమ్మరు. ఇదిగాక యేమూర్తము నమ్మినా రాజమూర్తమునువిడచి, కొండదోవలకు జొచ్చినసంగతి - అవుతుందిగాని, యదాధకముగా జన్మరాహిత్యమైనయుక్తిగలుగదనితోస్తుంది. ఇందుకుభూమండలములో శరీరములేని గురుసాంప్రదాయము ఉన్నదని యెవరుయెరుగరు. నీవుమిక్కిలి బాగ్రతయును, తీవ్రక్రజ్ఞయును, చిత్తశుద్ధియును, సాధనచతుష్టయసంపత్తియును. మిగుల వైరాగ్యమును గలవాడవై, నన్ను చేరినావు. కాబట్టివాక్యత్రయములనుబోధ చేయతలచితినిగాన యేకాగ్రచిత్తముతో శ్రద్ధాసక్తుడవై వినుము.

ఈఉత్త బట్టబయలు యేమీలేదు. అనిద్వాదశాక్షరీ మంత్రము న్నుమంత్ర మూలమంత్రాధ్యక్షములున్న బోధించిసాక్ష చేసిసూచించెను. శిష్యుడుకుకాగ్రబుద్ధి గలవాడుగనుక గ్రహించిమానముగానుండెను. బిడ్డా! ఏమిదర్శించితివి, మానముతో మాట్లాడకుంటివనిన, సద్గురువర్యా, నాకుముఠిదువెనుకయిరుపార్వములనున్ను, నదుమూ, కింద, మీద, దశదిక్కులు మిగిలి అంతట నిండియుండే అచలమునుజూచితిని, బిడ్డా! అదియెప్పుడునున్నదా, నీవుచూచినప్పుడుమూత్రమే యున్నదా? నాయనా! అచల

ము పుట్టినది చావనిది తనకు తానే స్వతస్సిద్ధమై ప్రత్యక్షము
గానున్నది. నేను ఉన్నదని చెప్పినను ఉన్నది, లేదని చెప్పినను
యొన్నది. అనేకమంది లేదనినను యొన్నది. నేనురాకమునుపు
యొన్నది. నేనున్నప్పుడునుయొన్నది. అదియిక్క-డనుయొన్నది.
సకలదేశముల యందునుయొన్నది. సర్వకాలములయందు చ
లించకయున్నది. నను సమైవస్తువుల యందునుయొన్నది. ఇ
ట్లా చెప్పిన శిష్యునిచూచి, ఆనందభరితుండై యిట్లనియె. నా
యనా! కొందరు - అచలమునుదర్శించకయే అచలమని చెప్పు
దురు. అది-ఎలాగంటే, కనిమొటిగివవికొన్ని, కానక మొటిగే
విమరికొన్ని అన్నట్లుయొన్నది. అదియేమనిన, రాత్రికాలమం
దు మొకచోరునిచూచియొకకుక్క మొఱగసాగెను. ఆకుక్క మొ
టిగెడు ధ్వనినిని యాగ్రామములోనుండు కుక్క-లన్నియును
ఆమనిషిని చూడకయే, మొఱగసాగెను. అటువలెనే - అచల
మును నిజముగాదర్శించి, అనుభవముగాక, వాచావదిరే-అచ
లులు-అనేకులుగలరు. నీవువారివలెగాక, అనుభవ-అచలుడ
వైనందుకు నాది త్రమురంజిల్లెను. ఇదియే, మీతండ్రి ఉపన
యనకాలమందు పదేశించిన గాయత్రీమంత్ర మిదేయని - ఆ
మంత్రమున్ను, ఆమంత్రమూల మంత్రార్థములను - తేటపడు
నట్లుగా బోధించెను.

విద్వా! ఎఱుకనుదర్శించుమని చెప్పదొడంగెను, వాక్యార్థపరులు
యెఱుకను నిజముగాదర్శించిన వారుగారు, నిజముగాదర్శించిన
పుణ్యపురుషులు లోకమున అరుదుగానుండురు.

విద్వా! ఎఱుకను దర్శించనేక నిష్క-లేతాననియును, తానేపర
బ్రహ్మమనియును, అనేక గ్రంథకోధనలచే వాక్యార్థపరుడు చె
ప్పుటచేతనే బ్రహ్మసిద్ధికలుగ నేరడు. వాక్యార్థపరులు అనేకులు
గానుంటున్నారు. ఎఱుకను నిజముగా దర్శించినవారు లోకం

బుననరుకుగానుందురు, నిజముగా దర్శించేవిధము చెప్పెద వి
నుము. అది యెట్లనిన, కంటిదృష్టివలన శామ యాచార్య కమైన
ప్రపంచము నెఱుగబడుచున్నది, దర్శనమువలన తన ముఖము
ను, నాసిక, నేత్రములును, కారణస్వరూపమును, తెలిసికొనినటు
ల, నీలతోయదనుండునిలచి, ఆర్యదర్శనముచేత యెఱుకను ద
ర్శించుమని, మూలములేని యీగురైరిగళిరం యేమిలేదు,
అనిపోడకాక్షరీ మంత్రమున్ను, మంత్రమూలమంత్రార్థము
లున్ను బోధించి, ఆర్యదర్శనముచేత యెఱుకను జూపించెను. శి
ష్యుడుచూచి నాయనా? ఎఱుకనుదర్శించితిని, ఇతడేనర్హసాక్షి
యనియును, ఇదేమూలమాయ యనియును, ఇతడే విరాట్టని
యును, ఇతడే స్వరాట్టనియును, ఇతడే యింద్రజాలకుండని
యును, శరీరము ఆత్మ వేరుకాదనియును, ఈరెండునుయొక్కటే
యనియును, నాకు దృఢమాయెను.

బిడ్డా! ఈపోడకాక్షరీ మంత్రార్థమే నీకు నీతల్లి - నీవు వసిబాలు
డవుగా నున్న సమయమిది! నీకుబోధించెను. నీకుగల - అజ్ఞాన
ముచేత నీమనస్సునకు పట్టకపోయెను. అయితేస్వామి? నాజన
నిబోధించిన దెద్దినాకుదయతో నెఱిగింపుడు, బిడ్డా! నీవు అతిబాలు
డవుగానుండియేడ్చు సమయంబున, నీతల్లి నీవీవున హస్తంబుచే
ర్చి, నిన్ను నిద్రపుచ్చుటకు నుద్దేశించి పాడినజోలపాటకు పల్ల
విగా - హుళహుళక్కి హాయి! అనిరాగనరభితో పాడగా నీవు
ఆబోధార్థమును, ఎఱుంగకనే - హాయిని చెందినావు. అది యెట్ల
నిన, నీతనువును జూపించి యిదిహుళహుళక్కి, అనగా లేనిదని
నిశ్చయమైతే - నీవుహాయిని పొందుదువని, నీతల్లి బోధించెను
అదే - నేను యిప్పుడు నీకు చెప్పితిని.

కలలోదోచిన పదార్థములు, ఏలాగో - ఆలాగే - అనిపంచదశిమం
త్రమున్ను, మంత్రమూల మంత్రార్థములున్ను బోధించెను.

బిడ్డా! కలలో వచ్చిన శరీరములున్ను, రాజులున్ను, భటులున్ను, మేల్కొనిన కౌశలములను, వారిని యెవరు రక్షించిరి, తిరుగయెవరు కొనిపోయిరి, అటువలెనే యీనామరూపాత్మకమైన విశ్వము-కలలోవుండేవారికి తోచునేగాని, గురునాకృతమనే మంత్రముచేత మేలుకొన్నవారికి తోచదు, తోచేదే భ్రాంతి.

బిడ్డా! మేముగురువులము, నీవుశిష్యుడవు, మాకుగురుదక్షిణసమర్పింపుమని యడిగెను. సద్గురువర్యా! నన్నుతప్ప నా వద్దనేమియున్నది కాబట్టి యేమిదక్షిణ సమర్పింపగలను. మీరే నేనై యున్నాను. పరిపూర్ణముతప్ప మరి యేమియును లేదు. మీరే మనమర్పింపుమని-ఆనతిచ్చెదనో, అది మీకు సమర్పించెదను. బిడ్డా! పరిపూర్ణమును యెఱిగిన యేయెఱుకగలనో, దాన్నిగురుదక్షిణగా సమర్పింప వలయును. అటుల నీవు సమర్పించిన యెఱుకను తిరిగి పుచ్చుకొనిన యెడల గురు ద్రోహ మవును. కాబట్టి నీవుమరల దానికి యాశపడకుము. శిష్యుడు, అత్యంత సంతోషముతో గురువునకు యెఱుకనుసమర్పింపదలచి గురువుకు ప్రదక్షిణముచేసి గురు పాదములను తన నేత్రములయందు కలిగిన- ఆనంద భావములచే కడిగి, హృదయ కమలమందు నిలుపుకొని నిశ్చలచి త్తముతో నామహాత్మునిపాదములయందు సుగంధమునుబూసి. వివిధపుష్పములతో, సువర్ణరత్నములతో బూజించి యెఱుకను గురుదక్షిణగా సమర్పించి యేమియును గాక పరిపూర్ణుడై యుండెను. అట్టి శిష్యుని సద్గురుడు చూచి, తనకు సమర్పించినయెఱుకను తను మనోధనములను మఱల గ్రహించునో లేదో, పరీక్షింతుమనియును, శిష్యునకు దృఢచిత్తమును, సమరసభావమును, అభేదమును, అరిష్టదృగ్గములను విడిచియును ఈర్ష్యాసూయతలులేకను, ఉన్నాడో - లేదోయని యోచించి యనేకవిష పరీక్షలుగావించిరి. అందుకు చలన

రహితుండనై విష, వీయూషములు సమానములుగాను, మే
ధ్యామేధ్యములు సమానములుగాను, గుణములు భేదించకను,
ముఖమువాడకను, సస్థురునియాజ్ఞకు వెనుకకుతీయకను, ధీరుం
డనై యుండునట్టి నన్నుంగాంచి సంతోషానందభరితుండై ని
జగురుడు పక్కున నవ్వి నన్నుంగొలిపించుకొని, బిడ్డా! నీయొక్క
పరిపూర్ణసిద్ధిని గనుగొంటినని దీవించెను. ఇదియేపరిపూర్ణ
సిద్ధి, ఇదియే - అచలపరిపూర్ణభావము, ఇదియే - నిజగురు
సాంప్రదాయము.

ఇది శ్రీమద్వేదాంతసార, సచ్చిదానంద రహిత, నాదబిందు కళా
తీతుండును. ప్రకృతిద్వయదోష రహితుండును, నిర్వికార ని
రంజనుండును - అచల పరిపూర్ణుండును, అశరీరుండును
నగు, పులహరి - ఫీరోజీదేశికస్వాములవారి కటాక్షం
బున తిరుచునాపల్లి, రంగస్వామి శెట్టిచేత-ఆంధ్రం
బున వచనకావ్యంబుగ రచియింపబడి, అచల
గురుండగు, పోకల-శేషాచలాహ్వయునిచే
దిష్టుబాటు చేయించి ప్రచురింపబడిన
ముక్తిప్రదాయిని యను గురుశిష్య
సంవాద రూపకమగు - అచల
మూర్తము సర్వం బును
సమూహము.

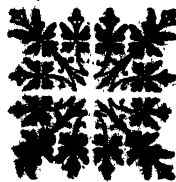
నక్షత్రమాలిక.

మధ్యమండగుపులహరి ఫీరోజీదేశికుడు
సిద్ధిపాండిన విషయమై చేసిన నక్షత్ర మాలిక.

శ్రీశేషగురువరు నేవాధురీణుండు పరిపూర్ణభావవిభ్రాజతుండు. అదిమధ్యాంతశూన్యాత్ముఁ డఖండచిదానందుఁడ చలసిద్ధాంతవేదిపామ రజన మనోబంధ మోచనకారుఁ డకళంక రాజ యోగాన్వితుండు । బ్రహ్మైక్య సంధానపరుఁడగమాంత విశేషజ్ఞజనమాళిశేఖరుడు । ప్రేమ తోపులహరి ఫీరోజగురువర్యుఁ డధ్యాత్మయోగీంద్రులభినుతింప । సరవి మీటవిరోధి సంవత్సరామాధ శుక్లయేకాదశిశుభదినమున । హరిహర బ్రహ్మాదులంద శక్యముగాని యలఘుసమాధి నిశ్చలతనొంద । దలఁచి శాస్త్రోక్త విధానంబుగావినూనాధిరూఢుండైన యవసరమునఁ జెలు వ్రెప్పఁగా మేన నలఁచిన గంధంబు పాలుపొంద ధరియించు భూతిగాగ । పుణ్యాత్మలర్పించు పుష్పమాలికలెల్ల రమణీయ్యభుజగహారములుగాగ । తిలకింపనొనటదిద్దినచెందిరము చుక్కఱునమైన వహ్నిలోచనముగాగ । మతిమంతులైనట్టి మహానియ్యజనులెల్ల కీర్తింపవరశివాకృతివహించె । లోచనోత్పవముగాఁ జూచు జనంబుల కత్యంత సంతోష మావహిల్ల । భాసిల్లు సతైన పల్లిపట్టణమందు సర్వ జనంబులు సన్నుతింప । చావు పుట్టువులేని తావుదెల్పిడివారలెవరాకో యనికొందతెన్నుచుండ । మరి కొండటదైవత మతముపదేశింపఁ గలవారలెవరంచుఁ గాసిఁజెంద । ఇటువంటి గురువర్యు నెటులగాంచెదమంచు పాటిమీర గభక్తికోటు లెన్ను । పరతత్వ మర్థమేర్పడఁ దెల్పు దేశికవరులెవ్వరని ప్రాజ్ఞవర్యు

లెన్న । కారణాపేక్షతగలవార లిటువంటి గురువర్యు లెవరంచుగొండు
 చుండ । సరసాత్మలగుసాధు జనులిందురా రే ఘోయనుచు కొందఱుమ
 హదార్తిజెంద । సంతతాత్మా నా త్తసరణి గాంచినభ క్తులొందమున
 గొని యాడుచుండ । లాలితంబుగ నారికేళ ఫలంబులు ప్రియమొప్పు
 కొరిదఱిప్పించుచుండ । పుణ్యాంగనాజనంబులువేడ్క-మీరకర్పూరనీరా
 జనంబులునుసంక । మేటిసత్తెనపల్లి పేటలోపల మహాభక్త్యులెన్నంగ మ
 హాత్మవముతోడ । బఱలెంచితిరుచునాపల్లి రంగస్వామి ఘనతని
 ల్పిన్నసమాధినివసించె । కేవలాపాథ సత్కృష్టపక్షాష్టమి శనివారమున
 శిష్యసమితిజేరి । గురువరారాధనపరగంగఁజేసిరి గుణవంతులగు బుధ
 కొటులెన్న । సచ్చిదానందగురుమూ ర్తిసచ్చరిత్ర । మవని నాచంద్ర
 తారకంబగుచు వెలయుఁ । బరఁగ వినరయ్యజనులార భవ్యమతిని
 సందియములేడు మీకునా నందమొదవు ॥

శ్రీరామచంద్ర సద్గుడ పరబ్రహ్మజేశమః.

శ్రీ కృష్ణకేంద్ర శృతపఠమానంద సుధాలహరియందలి.

భక్తిమార్గ కీర్తన లు.

—*—

రాగము, శంకరాభరణము - చాళుకాళము.

రామభజన సేయరాదట । జీమననవరం । ధామునిసేవింపరా
 దట । ఆముకొన్న ఘోరకల్పి మౌఘములను పరిహరించి । ప్రేమ
 మీరట్రోచు తారక నామమలరు సీతామనోభి । రామభజ ॥ ౧ ॥
 సంకటములు దీరిపోవును । సవాసుధీవ । శంకరత్వమనువు విఘ్నము ।
 పాంకముగను దివ్యమంగళాంక విభవ మమరనిరా । తంకచిదానంద
 సౌఖ్యదాయక మనియెంచిసీతా । రామభ ॥ ౨ ॥ సీల సీరచాళ గా
 త్రుడు । కస్తూరితిలక । ఫాలసరోజాతనేత్రుడు । మేలిమిబసిండివలు
 వప్రేల సత్కిరీటరుచీర । జాలమావరింప సద్దయాల వాలుడై వెలుం
 గు ॥ రామ ॥ ౩ ॥ నిరతభక్త పారిజాతము । పావనమునిరం । తరము
 తైత్రిలోక్య పూతము । నరసింహగర్భా మరేంద్ర సకలనిర్జ రామవినుత ।
 కరపరాత్మర స్వరూపపరవిలోక రూపమొసగు ॥ రామ ॥ ౪ ॥ పంచ
 పంచవృక్షీకంబుల । నిరసించివియ । త్పంచకాంచ దైకసూక్ష్మల ।
 పంచశక్తి పంచముక్తి । పంచకర్తాతత - మైవిక । సిందినిర్వికార ని
 ర్మలాచితమై వెలయునాత్మా ॥ రామభజన ॥ ౫ ॥ వాసనత్రయం
 బడంగును । సంపూర్ణచిద్వి । లాసమోద మందగల్గును । భాసమాన
 భద్రశైల వాసరామ చంద్రశ్రీని । వాసమహద్భక్త హృద్వికాస
 నిరామయనదాత్త ॥ రామభజన సేయరాదట ॥ ౬ ॥

౭. కీర్తన - రాగముపూరికల్యాణి - తాళము రూపకము.

రామరామరామ రామరామ శృష్టతారకం । రామరామసర్వ
 దోషదుర్వి పన్నివారకం । రామ ॥ ౧ ॥ సంతతంబు భక్తిమీరస్వా

మి నిన్నుగొల్వగా । చింతలన్నిదీర మిగులసేదుమొసగు చెట్టుగా ।
 రామ ॥ ౨ ॥ కామమోహ ములనుగెంటి నీవుహత్వమెన్నగా । హా
 ముకొన్న పుట్టుగిట్టుబాములన్ని సున్నగా ॥ రామ ॥ ౩ ॥ తామనుల
 ము దుష్టమతులమే మెటుంగజాలము । నీమవర్జితలము శుద్ధపామరు
 లము యేలుము ॥ రామరామ ॥ ౪ ॥ ఎన్నియెన్ని జన్మములను యె
 త్తియిడుము పాటులు । షన్నుగాఘటింప వలయుచున్న వెన్నికోటులు ॥
 రామ ॥ ౫ ॥ అన్నిటికిని నీపదాంబు జాత్రయంబే పారము । నిన్ను
 సన్నుతిం పగలిగె నితరమేమిగోరము ॥ రామ ॥ ౬ ॥ ఇలనుమున్ను
 పుట్టియను భవించినదియె చాలుగా । దిటమగునీ నామభజన కుటిల
 ములను దోలుగా ॥ రామ ॥ ౭ ॥ ద్రోహశీల చిత్తులనుచు ద్రోహ
 మెన్న బోకురా । మోహజలధి నావయైన శ్రీహరేపరాకురా ॥ రామ ॥
 ౮ ॥ బాములనే యటవిడి నీనామమెక్కొచ్చురా । రామనామమా
 శ్రితులకు కామితార్థమిచ్చురా ॥ రామ ॥ ౯ ॥ గండదోషములను
 బాపినిండు దయనుబ్రోవరా । యండదండమాకు నీవై యుండు జానకి
 శ్వరా ॥ రామ ॥ ౧౦ ॥ ఎల్లలోకములను మిగిలి కొల్లలయ్యె నీదయ ।
 చల్లనైన చూపులెనగ జల్లుకల్లగాదయ ॥ రామ ॥ ౧౧ ॥ ప్రాపునీవె
 గాక పరగనెవ్వరున్న వారు । నాపుకాపునీవె తప్పనన్య లెవ్వారు
 లేరు ॥ రామ ॥ ౧౨ ॥ సతముగాదు యిహనుఖంబు బ్రతుకు లతుకు
 లాయరా । గతమనాగతము శాశ్వతము కరూనేయరా ॥ ౧౩ ॥ పోయె
 కాలము వృధామాయ ననునరించి యున్ దాయు నిన్నుగొలిచిన స్వ
 శ్రేయసంబు మించియు ॥ రామ ॥ ౧౪ ॥ మూటిగోసి మూటిరో
 సిమూటిమూటి దాటగా । మూటినడుమ బాటసూటి నాటిచూడనే
 టుగా ॥ రామ ॥ ౧౫ ॥ నిండుపున్నమి చందురుని పండువెన్నలందును
 దండివియన్నం డలమైయుండి యంటవెండున ॥ రామ ॥ ౧౬ ॥ భా
 సురముగ భద్రశైల వాసుడైనవాడవు । వాసుదేవగురో ధీకుడాను
 నేలినాడవు ॥ రామరామరామ రామరామ కృష్ణతారకం.

భక్తి - రూపకాశము.

3. భక్తి - మహాభాగం - చాతుర్యం.

కరుణాసేయవే రమా కామినీమనోహర । సరసిజాతపత్ర నేత్ర
సాధుమనస్తత్పర । కరుణ ॥ ౧ ॥ పామరుడతిరామ సాన్నిధ్యసోమరు
డని జూడకు । రామనామ మేమియుమది నే మరవిడనాడకు ॥ కరుణ ॥
౨ ॥ మలినయుతుడ చలనగతుడ వలననేరమించకు । డలపనలఘు క
లుషజలధిసలగినన్న ముంచకు ॥ కరుణ ॥ 3 ॥ మనమునైననుదినమునీదు
ఘనమునందివేడితి । యుగి పెనగికగినట్టిగుణములదిగానాడితి ॥ కరు
ణ ॥ ౪ ॥ ఐహికాముష్టి కనుఖసాహములబాసితి । దేహిదేహమోహ
పూహపాహాములరోసితి ॥ కరుణ ॥ ౫ ॥ రేపుమాపు శ్రీపత్నిప్రాపు
దాపనినమ్మితి । యేపుచూపనోపుకోపరావములను జిమ్మితి ॥ కరుణ ॥
౬ ॥ కంటివింటినిపడములు జంటబాయకుంటిని । కంటుగెంటియంటి
నీకుబంటబంటనంటిని ॥ కరుణ ॥ ౭ ॥ పాంచభౌతికాభల ప్రపంచమైన
యెటుకను । గాంచియెంచిమించి నిన్మజించెడనేమరకను ॥ కరుణ ॥ ౮ ॥
మూటిఘూటి దాటిసూటిరెంటిన్వ ప్రకాశుడ । ధాటిసాటి లూటిభాను
కోటియావరేకుడ ॥ కరుణ ॥ ౯ ॥ మూటిమూటివాటినక్రియతోటినిన్ను
గొల్వగా । వోటుపాటు చేటులేనిదీటు నేటుచెల్వగా ॥ కరుణ ॥ ౧౦ ॥
మ్రొక్కితి హరిదక్కితివని యెక్కితికుధరంబును । నిక్కితివృధగక్కితి
సుధమెక్కితిమధురంబును ॥ కరుణ ॥ ౧౧ ॥ పండితహృన్మండితోరుఖండి
తథవనంచిత । మండలోర్ధ్వకుండలీయ ఖండితకల్పించిత ॥ కరుణ ॥
౧౨ ॥ వాసవసుత దాసవిసుతభా సురభద్రాచల । వాసవాసుదేవఫీరు
దాసపాలితాంబల ॥ కరుణ ॥

౪. కీర్తన - మహాభాగం, అటకాకం.

ఎంతనిర్దయ మానసుడవు । రామనే । ఎంతవేడిన కండ్లవడవు ।
ఎంతమేటికి రమాకాంత నీమనమర । వ్యంతైన గరుగదు యెంతకాతి
న్యమో । ఎంత ॥ ౧ ॥ నీదాసులగు వారియందు । నీలాని । రాద

రించుటకేమనందు । సాదరంబుగ నీప్రసాద మిద్రవంత । బీదవానిడు
 మర్యాద యింతేకాద । ఎంత । ౨ । అన్నదన్నల వైరమునను ।
 భానుజుడు । విన్నవించిన వాక్యములను । తిన్నగా ధర్మంబుదీర్చకన
 దోషమని । యెన్నకను వాలినుక యేటునను మూటితివి । ఎంత ।
 ౩ । ఘననీతి శాలియైనట్టి । జానికిని । జనలోక వాడుకనుబట్టి । విన
 యమించుక లేకవీరపత్ని మనసు । కనలేకఘోర కాననములకు బం
 చితివి । ఎంత । ౪ । ఘనుడు వార్తీకియుమీవెంట । వచ్చివృథుగాన
 మును సేయగావింట । నలుమూత్రమైన నాహ్లాదమొండకను నీ । తన
 యులగు కుశలవ్రలి । తరులుగానెంచితివి । ఎంత । ౫ । బలభారరా
 ప్త్ర సాంధ్రులు నుభయులకు గల పోరుదీర్చగాజాలు । తొలిమధ్య
 వర్తివని బిలిచినను ధార్తరా । ప్త్రులను జంపించితివి వలపక్షమును
 జేసి । ఎంత । ౬ । అలమహాదాన గుణశాలియైనట్టి । బలినివంచించ
 దయమాలి । బలుకవట వటునివలె నిలిచిమూడవ నడుగు । తలనుంచి
 వడిరసా । తలమునకు ద్రొక్కితివి । ఎంత । ౭ । క్రయములక్షలకొల
 దిగాను విక్రయించియు నిజోత్సవ సేవగాను । నియతిదప్పక పేయుని
 లరామ దాసునిటు । దయలేకకొన్నాళ్లు ఖయిడు లోనుంచితివి । ఎంత ।
 దాసుడై యితరంబుమాని సంతతోల్లాసమున నీసేవబూని । జేసినదృ
 క్తిభాసిలు తూమునరసింహ దాసునింబట్టి గోదావరిని ద్రోచితివి ।
 ఎంత । ౮ । ఎపుడునీసేవకుల నెల్లనీరీతి కృపదప్పి చూడనేనుల్ల । నవ
 రాధమెన్నకను నాశ్రితత్రాణైకని పుణ్యదీపని వింటికృపచూడకున్నావు ।
 ఎంత । ౯ । వాసిగాగోదావరిని భద్రాద్రి । వాసుడై నెలకొంటి
 వని । యాసించుకొని ఫీరుదాసుడను నీకునే । దోసిల్పొగ్గిన కరుణజేసి
 రాకున్నావు । ఎంతనిర్దయ । ౧౦ ।

ఫీరుదాస కృతజ్ఞానభావకీర్తనలు.

౧. శంకరాధరణరాగం - ఆదితాళం.

పరంధామ శ్రీధరుండవని నినుమునివరులెటుల నుతియించిరో ।
 నిరా తంకమస్థిరానంద తత్పరత్వసుఖ మెటులగాంచిరో ॥ పరంధామ ॥
 ౧ ॥ అమాపకుండ వై విరాజిల్లు నీన్వయాప మెటులవర్ణించిరో । స్ఫురన్ని
 జహృదంతర స్థితుండవై భరింపనెటుల లక్ష్మింంచిరో ॥ పరంధా ॥ ౨ ॥
 అమాయకుండవై సమస్తబ్రహ్మాండ ములుగ్గీ నెటులుంచితో । రమే
 శనీవాది మధ్యాంత శూన్యమై యెటుల వ్యాపించితో ॥ పరంధామ ॥
 ౩ ॥ నిరంజనుండవై చరాచరా కృతికరీరముల నెట్లుదాల్చితో ॥ క్షరాక్ష
 ర విలక్షణావ్యయ తరాత్పరాత్మయై యెటు నిల్చితో ॥ పరంధామ ॥
 ౪ ॥ గణింపరాని యగుణుండనీచే గుణత్రయం బెటులాయెనో । గు
 ణాతీతకారణ త్రిమూర్తిక రణన్విశ్వమే చాయెనో ॥ పరంధామ ॥ ౫ ॥
 నిరామయత నావరింపనీచే ధరావ్యోమ ముఖరంబులకా । భరింపగన్ధా
 వరాదిజంతు నికరంబులతిసుఖంబులకా ॥ పరంధామ ॥ ౬ ॥ అకాముండ
 వై వికాసింప సేవికారంబు లెటుగల్గెనో । సకాయాది విశ్వకల్పన వి
 లాసకుండనగ నెట్లుచెల్లెనో ॥ పరంధామ ॥ ౭ ॥ త్రిలోకములు నీవిలో
 కనముచే వెలుంగనెట్లు పాలింతువో । తలంపుడిగి నిశ్చలద్యోగ నిద్ర
 లోనేమి గావించుచో ॥ పరంధామ ॥ ౮ ॥ భవస్థిలయాది వర్తనము
 లందువర్తింప నెటులై చింతా । దివాకర శశాంకపక్షితా రాద్యవా
 ర్యులుచు లెటులజేతుచో ॥ పరంధామ ॥ ౯ ॥ అనవరతము సజ్జనుల్వి
 శ్వపావనుండంబు భావించురు । కనతకళాబిందు నాదములకెట్లున నా
 తనునిగాగాంతురు ॥ పరంధామ ॥ ౧౦ ॥ సమాయాప్రపంచ మూల
 ప్రకృతికాది మూలమైయొక రీతిగా । సమస్తంబు లీనమైనతరి సత్య
 మైయుండు విఖ్యాతిగా ॥ పరంధామ ॥ ౧౧ ॥ చలాచల వి వృత్తులం

బడక కేవలాత్మగా ప్రకటింతువు । సులక్ష్యార్థ నిస్తుల్యాచింత్య నిర్మ
లాత్మగా శోభింతువు ॥ పరంధామ ॥ ౧౨ ॥ ధరాధద్రభూధరేశ శో
దండరామ విధిశివశేవితా । స్ఫురచ్ఛేష సేస్తురోనుకం పాకవార్ధి ఫీర్దా
సావిత ॥ పరంధామ ॥ ౧౩ ॥

౨. కాఫీరాగము - ఆదితాళము.

ఎంతో బ్రహ్మనందమాయెనుమన చింతలన్ని దీరిపోయెను । సం
తసమునవృద్ధయాంతరంగము నాత్మాచింతనచేత నిహ చింత లేనట్టివా
రి ॥ కెంతో ॥ ౧ ॥ కీకారణ్యముబయలాయెను । యెంటిమేకాముగీట
ణగిపోయెను । ఏకాంతమునకొండ కూకలునమసిని । లోకనింది
యానిరాకాశులై నవారికి ॥ ఎంతో ॥ ౨ ॥ ఏడుకోటలుకోలుపోయె
నే । ఈరేడులోకము లేక మాయెనే । యాడుచుబంగారుమేడలోప
లజొచ్చి । ఈడైన ముక్తికాంతనుకూడియున్నట్టివారికి ॥ ఎంతో ॥
౩ ॥ దండిచీకటివెల్తురాయెనే చిన్నారాండడఖండ తేజాండామెనే । నిండు
మున్నీటిమీద పుండరీకములోన । నుండేమరందమనుమండితులై నవా
రికి ॥ ఎంతో ॥ ౪ ॥ సాకారగుణజయమాయెనే తన్నిరాకార పరవశ
మాయెనే । ఆకాశవిషయాది లోకాతిరిక్తపర । మేకచక్ర ముగను
జోకతోనేలువారికి ॥ ఎంతో ॥ ౫ ॥ మర్తములన్నివిడిపోయెనే । పర్వ
ధర్మపరిత్యజమాయెనే । దుర్లోహపాశపరినిర్మితమను పూర్వకర్మవర్జిత
నిత్యనిర్మలై నవారికి ॥ ఎంతో ॥ ౬ ॥ భూమియాకాశ మేకమా
యెనే । డెండమామీద నిర్వికల్పమాయెనే । నామరూపవికారస్తామా
విలీనామై నిరామయమొందియు నికనేమియు గానివారికి ॥ ఎంతో ॥
౭ ॥ భాసుదధద్రాద్రివాసుడై యొప్పు । శ్రీసీతారాములకు భాసు
డై । శ్రీశేషగురు సత్కృపాసమన్విత ఫీరుదాసాఖ్య సావరాత్తోల్లాసు
మొందినవారికి ॥ ఎంతో బ్రహ్మనం ॥ ౮ ॥

౩. శుద్ధకాంభోజి కాగం-అటతాళం.

అంతలదిశల మిన్నావరించిన పరమాత్మ యొక్కదనున్నాది ।

యూవృత్తంత మెల్లవిసగ నార్యులచే చాలసంతస మగుచున్నది ।
 పంతముననే బల్కినానని పండితులు మదినుంచ కిపుడత్యంత మోద
 మెలర్ప నుపనివడంత విడులుప్రసంగ రీత్యా ॥ అంతట ॥ ౧ ॥ అల
 ఘటాకాశ మహాకాశద్వయ మనిపలుకు మాత్రమైయుండగా । ఘట
 ము పొలశినద్వయ నామము లేదాకాశమాత్ర । మలరుచున్నదినిం
 దుగ । తలచునాకాశ తత్వముతో ధర్మణిమొనలగు నకలభూతౌ ఘట
 లితప్రాపంచ బహిరంగాంత రంగములందు నెడపక ॥ అంతట ॥ ౨ ॥
 ఆకాశశరీరం బ్రహ్మంబనిశ్చుతియందు జోక పలుకుచున్నది । చూడ ।
 నాకాశమేక మనేకవస్తువులొంది । ప్రాకటమైయున్నది । యాకసంబ
 న శబ్దమాత్రము నాకసము లేదనుచుపల్కుదు । రాకసమునైక నేర్పు
 వలన నిరాకరిండు తెఱంగుదెబ్బడి ॥ అంతట ॥ ౩ ॥ మున్ను వ్ర్యా
 మాతీతన్నిరంజన మనియున్న చాగమవాక్యము । గాన । మిన్ను మ
 న్నులానన్నదాని మిగిలున్నది పరసౌఖ్యము । మిన్ను నాత్మనిదెలిసి యెం
 దఱు వెన్నివిధముల నెంచిచూచిన । మిన్ను గాదది చాటిప్రత్యగభిన్న
 మాత్మను గాంచుటక్రియ ॥ అంతట ॥ ౪ ॥ నినదగుణంబున నింగియ
 నడగెను । నినదమణినింతనే । వ్ర్యాను । మునులేదు నిశ్శబ్దమును
 బ్ర । వ్రామనియూరకమ గొందరన్నంతనె । యనఘులటు కాదందురా
 దవగుణక నాకముస్వానుభవసర । సేవివీనము జేసినిర్భయమును నిరా
 రవబ్రహ్మయగునెటు ॥ అంతట ॥ ౫ ॥ కాసారతీర సంకాశిత భద్రగిరి
 సఖరావాసమై । చిద్విలాస పరనతిజానకేక జ్యోతిర్తయా । కాశాతీ
 తోల్లాసమై । భానురశ్మిరామ తత్వముదాస హృద్యము శేవగురుకరు ।
 కాసమన్విత ఫీరుదాసాఖ్యాన మగుపరమాత్మ నిరతము ॥ అంతటదిశల
 మిన్నావరించిన పరమాత్మ యెక్కడనున్నాది ॥

౪. కాశరాగం ఆదికాశం.

పరిపూర్ణమైనట్టి బట్టబయలులోన నెఱుకలేకనె గల్గెను । అరు
 దుగకలయందు పరికించుచిత్రముల తెఱగున సేచరాచర విశ్వాకృతిగా

ను । పరిపూర్ణ । ౧ । అరుణాకరముల దోచునెంబులాగుననం । బర
సూనముచందమున । నరయరజ్జువునందు నురగమువిధమున వరనారికే
శాంతరవారి జనితమైనట్లు । పరిపూర్ణ । ౨ । మూలప్రకృతి యాల
వాలముగతన । మూలముతానెగాగను । లీలావిలాసముగ కాలకాల
రూపమై । యోలితిగుణహంకారలయమైనవ్య । పరిపూ । 3 । హర
విష్ణు విరించినిజా రాంబుకృతాను । మరుద్రభ కంచకమునై । పర
సరిదంభోధి తరుగుల్లలతభూమి ధరమృగవిహంగాదిభరితమై కనుపట్టి ।
పరిపూ । ౪ । తనువునిండియములై మనసువికారములై । యనసి
విషయవృత్తులై కనుపట్టి కులాశ్రమాగార వర్తనంబులై । జనననాశ
ములకు నునికిపట్టుతానయ్య । పరిపూర్ణ । ౫ । రమణీయశాస్త్ర పు
రాణవేదాగను । సమితివాదభేదములై । భ్రమరూపమైనట్టి బ్రహ్మాండ
భాండానం । తములై జూపట్టి చిత్రములుజేయుచుండును । పరి । ౬ ।
అన్ని తానై యుండి యన్నిటికిని వేరై యున్నాననుచు బల్కును యెన్న
గనలవిగా కున్నదితేనిదని । యున్నదనును యున్నదెన్నదులేదను । ప
రిపూ । 7 । పాపపుణ్యకర్మకు లోపడినలుపుచు నాపద సంపదలప్రా
పించును భవబద్ధులు గనునరక । కూపములనుద్రోసి తాపమొందును
దానే । పరిపూ । ౮ । అనయమూర్ఖ నాథియును నృజించుభక్షించు ।
పనుపడి పటములను । కొనగా తంతువు చేతజనిన రీతినియెఱుక । జని
తమైవిశ్వము గీనునుద్రుంచి తానేగు । పరిపూర్ణ । ౯ । జలముచేవని
గల్లుగలిగి తనకుతాన । బాలియూచందమీ తెల్వియు । చలనములేని
కేవల పరిపూర్ణములో । పలదోచగురు కృపతెలిసిన తానెలేదు । పరి ।
౧౦ । కాసారతీర సంకాసితభద్రగిరీ శిఖరావాసా । వాసుదేవకేవ గు
రోసత్కృపను శ్రీధానురక్షించు తత్వార్థశిద్ధిగా । పరిపూర్ణమైనట్టి బట్ట
బయలులోన । ౧౧ ।

ఫీరుద్దాసకృత-అచలభావము.

౧ - శేషరాగము - త్రిపుటితాళము.

ఏమి చెప్పదు నేమి జూపుదునీమహా వధరమ్యము! తామరను గ
 రాభిమలై నను చలపరాని దగమ్యము ॥ ౧ ॥ అంద్యుండక పొంది
 పొందక నందు లేకను యున్నది । ముందు ననక ననందనాదుల దెంద
 ములకై యున్నది ॥ ఏమి ॥ ౨ ॥ దిక్కు దిక్కుల విక్కుటిల్లుచునక్క
 జులై యున్నది । చొక్కమై యూటకు విక్కుల నిక్కులెటుగకయు
 న్నది ॥ ఏమి ॥ ౩ ॥ చూపురూపును కోపుగేపును యేవుమాపును
 గానిది । యూపుగాపును ప్రాపుచాపును రేపుమాపై యున్నది । ఏ
 మి ॥ ౪ ॥ ఎప్పటికినొక ముప్పులేకను కప్పికదలక నున్నది । తప్పల్లా
 ప్పుల రిప్పలెటుగక కుప్పరముగాకున్నది ॥ ౫ ॥ రాకపోకలు లేకచలన
 ముగాక నేకంబైనది । టేకుటాకులుపోక రాకనుక్రీకరాకరమైనది ॥ ఏమి ॥
 ౬ ॥ ఎన్నిపుట్టిన నెన్నిగిట్టిన నెన్నటికిచెడకున్నది । వన్నెచిన్నెలన్ని ను
 న్నగనన్నిటికి మిగిలున్నది । ఏమి ॥ ౭ ॥ అండపిండా బాండభాండో
 ద్దండతండము గానిది । సిండి ఖండా ఖండములకును దండయండయు
 నైనది ॥ ఏమి ॥ ౮ ॥ చింతపంతలు వింతపొంతలు తంతుపంతములే
 నిది । యంతకంతకనంతమై భావంతమింతయు గానిది ॥ ఏమి ॥ ౯ ॥
 మాతృపితృ భ్రాతృగోత్ర కవిత్రపాత్రముగానిది త్రేత్రపాత్రా పాత్రగా
 త్ర కవిత్రసూత్రకమైనది । ఏమి ॥ ౧౦ ॥ అంటుగంటులు నొంటిజం
 టలు కంటుగొంటులు లేనిది । అంటియంటక నొంటియొంటక మింటి
 తొంటిది మైనది । ఏమి ॥ ౧౧ ॥ మంకుబొంకులు ఝంకజింకులు పం
 కశంకలు లేనిది । గుంక్కుదృంకులు సంకశంకము లింకిపొంకంబైనది ॥
 ఏమి ॥ ౧౨ ॥ భాసురంబగు శేషగురు కరుణానమన్విత మైనది । ఫీ
 ద్దాసునేలిన భద్రకైలని వాసమనదగి యున్నది ॥ ఏమి ॥ ౧౩ ॥

౨. సాపేరిరాగం ఆటతాళం.

రామానీస్వ స్వరూపమరయగని రామయమైయున్నది । నీతా
 రామయిదే మోమలేమియుగాకను యేమనరాకున్నది । కామరాగ
 ములేమిలేకను నామరూప వికారగుముల । భూమినిష్ఠుల కందరాక
 ను భామనన్తోదం బెలర్చగ ॥ రామా ॥ ౧ ॥ జననమరగాములనుజెంద
 కెపుడు నిరంజనము నిరాకారమై । జనా ద్దనశూలిధా త్రాదియని
 మిషమునిజను । ల్వినులింపనాకారమై । యనుపమానమై యాద్యంత
 రహితమై । తనరియిందియాదుల్లను గొనరాకను । తనమనుఃప్రవాది
 వృత్తులదగులకెపుడు మిగిలితానే । ననకనాహంభావ నైకృతమునకు
 బాల్పడ క్కలదుచున్నది ॥ రామా ॥ ౨ ॥ తరుగకవిరుగక పెరుగకకరు
 గక మరుగువరుగులేకను । చరా । చరరూపమైన యజాండకోటుల
 నెల్ల । నిరపుతానై గాకను । పరికింపభావా భావాతీతమై । పరమపవి
 త్రమైభాసిలుచున్నది । ధరణిజలపావక సమీరాంబరము లై దునుశబ్ద
 మాదిగ । పరగతన్మాత్రాఘ భవనంసరగా భావమెఱుంగకున్నది ॥ రా
 మా ॥ ౩ ॥ ఎఱుకచేజనియించు నెల్లలోకములను యెఱుకేవర్ధన సే
 యును । మరలి । హరియించుభరియించు వరియించుచరియించు । త
 రియించుతానాయను । అరనిమిషమంత మహాయుగమునుజేయు మ
 రలిగోష్ఠద మాత్రమఖిలధరిత్రిగ । తిరిగిమేరువతృణముసేయును తృణ
 ముమేరువగానొనర్చును । మెఱువువలెకనరాక నరిగెడుయెఱుకజోలేమె
 ఱుగకున్నది ॥ రామా ॥ ౪ ॥ కలపోలికనుద్దోడు తెలివి దేహముజగం
 బులుబీజవృక్షాగతి । ప్రకృతిబలిసివగుమకృతవలనమేఱుకొన్న । కలమిధ్య
 యాజగతి తెలివిలేనంతకే । పలపరిపూర్ణమై । పాలుపొందలోపలన్వెలు
 పలనంతట । చలనమచలముగాక వెలిగెడు వెలుగులకువెలుగయ్య వెలు
 గక । కలుగకనుమలుగకనునలుగక । దగులకనుమెలుగకను యున్న
 ది ॥ రామా ॥ ౫ ॥ వాననత్రయగుణ వాసితవృత్తుల । మోసములేకు
 న్నది । చిద్విలాసములను మించిహాసవాసములా । భానములేకున్న

ది । దోనదోనములవేసటలెటుగక । నీనడింపనిమ మంలాశలేకున్నది ।
భాసురంబులేవగురుకరుగా నమన్వితమిలపాడువళి । ద్వానుడనురక్షింప
భద్రగిరికుడై వెలుగొందునాత్మ । రామానీవ్యస్వయాపమరయగ । ౬ ।

3. శుద్ధకాంభోధిరాగం - ఆదితాళం.

పూర్ణమైయున్నది । నిరాద్యంతవి । సీర్ణమైయున్నది ।
వర్ణభ్రాత్రమనిర్ణయమునులేక । నిర్ణినాదభవార్ణవోత్పన్నమైయున్నది ।
పూర్ణమై । ౧ । అన్నిటిమీరినది । తనకుతానై । యున్నపరమాత్మ
యది । మమ్మనీరగ్నిగాద్యుమ్ములమీరిలావు । సన్నముగాకప్రసన్న
మైయున్నది । పూ । ౨ । సత్తుచిత్తునుగానిది । నిర్విమైసద । సత్తు
రిత్తైయున్నది । చిత్తవైకారికాయత్తులకందరాక । సత్రామాత్రాము
త్త్రమోత్తమమైనది । పూ । 3 । బిందుకళయుగానిది । అందియంద
క । సందులేకనేయున్నది । యిందునందన రాకనందుజూచినతానై ।
మందమానమలకు । పొందకళ్యముగాక । పూ । ౪ । యోగముగానిదది
యైహికపర । భోగములేనిదది । రాగద్యేషవియోగపయోగార్థత్యా
గమైవరాజయోగభోగ మయినది । పూ । ౫ । చూపములేనిదది ।
దృష్ట్యత్యభిమా । రోపణగానిదదిచూపులకందకని । క్లేషకమైనది ।
చూపువలపులేనిప్రాపకమైనది । పూ । ౬ । రాకపోకలు లేనిది ।
యంతర్వహిర్యమీకవిషయిగానిది । యేకమనేకవిలోకలోకాకృతి ।
వీకగన్పించునటులేకనిరాకృతి । పూ । ౭ । ఖండముగానిదదిఖండా
ఖండములునిండితానై యున్నది । అండపిండంద బ్రంహ్మాండ కోట్లకు
రాట్టి చండమైదోచుటకందదండైనది । పూ । ౮ । దివనికములులేనిది
హరిహరబ్రహ్మాదివిమతారకమైనది । భవమునాశముజూడ । లవమునెం
దుదగులక । నవిరళానారతప్రవిమలమైనది । పూ । ౯ । మానము
జెందనిది । శాంతమైయవమానమునుండనిది । పూనిప్రకృతిపురుష
జ్ఞానాజ్ఞానములేక । మానితానందసర్వజ్ఞానాతీతమైనది । పూ । ౧౦ ।
త్రిపుటముగానిదది । యంతరాంతరత్రిపుటులులేనిదది । జగతసస్వా

ధ్యాయ | నిపుణులకందరాక | నపరిమితమైనగురుకృప నుపమించునది ||
పూర్ణమై || ౧౧ || వాసనలేనిదది | సదాసద్బిద్విలాస-ముపించినది |
భాసురశేషగురు దయాసమన్వితఫీరు | దానపోషితభద్రాద్రీశమైయు
న్నది || పూర్ణమైయున్నదది || ౧౨ ||

౪. భైరవిరాగం - అటతాళం.

ఈమూలములేనిగురైతిగేశరీరం | బేమిలేదనిదెల్పెనే | కోమ
లిరోయిది కోటిమారులకైన | నేమారకుమనెనే || సద్గురుమూర్తి |
భామర్యోయిపుత్రబట్టబయలేకాని | యేమిలేదనిపల్కెనే | నామీదనె
డపక నామహామహునిద | యామృతమునుజల్పెనే || శ్రీగురుమూర్తి ||
ఈమూలము || ౧ || వనజనాభుడుసాందీ - పునిచేసంగ్రహించి | య
నుమానమునులేకను | దనుపరిపూర్ణజ్ఞుడై జనుదేరగాంచి | గుక్తిణియడిగి
నవీకను | వనితామణితోనే మనకనూరకుం | డినసరేననజోకను | ఉ
నికిగాంచి మోదమీననీరహస్య సూచనజేసెననరాకను | సద్గురుమూర్తి ||
ఈమూలము || ౨ || కలలోనదోచినకరియేమిలేనటు | వలెనులేదనిచెప్పెనే |
కలకాలమొకరీతిగా సమస్తలోకములను నిండియొప్పెనే | పలుకులనం
టకభావమునొందక | వెలయుచుండుననెనే | తలపునించుకైనతలపో
యరాకని | శృలముగనుండుననెనే || సద్గురుమూర్తి || ఈమూలము || ౩ ||
మృగతృష్ణకలయందు నిగనిగదోచునీ | రుగజగదాభాసము | దగులర
జ్జవందు-రగముదోచిననతై-రగునమాయావాసము | గగనప్రసూన
ము | నగుపడ్డబొల్పునమిగులచిద్విలాసము | జిగిమీరవంధ్యపుత్రగతి
దోచుదృశ్య | దృగదృక్పరీహాసము || శ్రీగురుమూర్తి || ఈమూలము || ౪ ||
సకలదేశములందు సచరాచరములందు | నొకరీతిగాకుండును | సుకర
మైయంతటసూదిమోపనంది | వ్యకస్సత్యమైయుండెనే | అకలంకమై
యడపక సర్వకాలము | వికలమొందకుండునే | ప్రకటితమైనర్వపరిపూ
ర్ణమైనిర్లేపకమై వెలయుననెనే || సద్గురుమూర్తి || ఈమూలము || ౫ || నానావి
ధములపుంఖానుపుంఖములురు | మీనాధికములెన్నియు | మానుగ

బుట్టినలీనమైదన | లోనజూడనన్నియు | ఆనీరధియెరుగలేనటునీబ్రహ్మం
దానీకములునన్నియు | పూనిజనించినపోయిననెఱుక | తానుండుబయ
లనెనే || శ్రీగురుమూర్తి || ఈమూలము || ౬ || పుట్టదు యెన్నడుగిట్టదు
యెందున | ముట్టదుపరికింపగా | పుట్టుగిట్టులకునికొప్పట్టెమిట్టిపడు | న
ట్టియెఱుకచలించగా | అట్టిట్టుకదలకచట్టువిధంబున | గుట్టుదెలియదెం
చగా | దిట్టముగాగను పట్టరాకనుత్త | బట్టబయలుఘంచగా || శ్రీగురు
మూర్తి || ఈమూలములేని || ౭ || కాసారతీరసంకాశితభద్రగి | రీశదా
వ్యధామము | వాసుదేవ తత్వభాసమాన | శ్రీనివాసమాత్మారామము |
శ్రీశేషగురుసత్కృపాసమన్విత ఫీరుదాసాభి నుతనామము | వాసనర
హితసుధీసంయమిమనోభ్యాసనిర్విరామము || శ్రీగురుమూర్తి || ఈమూ
లములేని గురైతిశతరీరం ||

౫ - సురటరాగము జులైతాళము.

ఈమహాగోప్యంబు నెవరందగలరు | శ్రీమంచుసన్నుదస్వామి
చేనలరు | ఆమహాదేవదైత్యారివిరించిన | త్రామాదిసురహృదంతర్గ
తంబు | నీమానవులుసంగ్రహించెనెంతటివారు | భ్రామిక్ష్మహరణమై
ప్రబలాభేద్యంబై | ఈమహా || ౧ || ఇట్టిదట్టిదటంచునెఱిగింపగారాదు
పుట్టిగిట్టెడుదానిపోడిమెఱుంగకను | చట్టువలెగదలకను సర్వకరిపూర్ణము
గు | గుట్టుదేసికుజేరిగొలిచిబడయకను || ఈమహా || ౨ || తనమహిమకొం
చెమైనను జూపకనులెస్స | తనమహిమచూపుదానినినెఱుంగకను | అ
నరాకవిసరాక కనరాక పెనురాక ; లనుపోకలనుజెందకను వెలుంగక
ను || ఈమహా || ౩ || నూపనామక్రియాలాపసల్లాపకా | రోషణంబులచేని
రూపింపరాక ప్రాబల్కులోబల్కుపై బల్కుల స్తీరి | సూపనిషత్సార
మైపర్వవీక్ష | ఈమహా || ౪ || ఏవికారములేక నేవికల్పములేక | నే
విచిత్రములేక వీక్షనింపొనరు | నేవిలాసములేక | నేవిశేషములేక | నే
విచారములేక నేకమైతనరు || ఈమహా || ౫ || కాసార తీరసంకాశ
మగుభద్రాద్రి | వాసస్వయంపరం భాసమిరవుగను | శ్రీశేషగురు

సత్కృపాసమన్వితపీరు । దాసునకుసంతతాభ్యాసమయిదగనూ ॥ ఈమ
హాగోప్యంబు నెవరందగలరు ॥ ౬ ॥

౬ - నాదనామక్రియ - అదితాళం.

ఈజగమునఫీరోజీ గురువరుడోజదెల్పినది యదేకదా । పూజని
య్యమైబుధవద్యులు పరిపూర్ణంబనునదియదేకదా ॥ ౧ ॥ జననమరణ
ములజ్ఞాడలెఱుంగక చెప్పురానిగురి యదేకదా । మును మునిజనములు
మనమునననిశము మననముజేసెదదేకదా ॥ ౨ ॥ ఉత్తబట్టబయలేమి
లేదనుచు నున్నద్వాదశియిదేకదా ॥ వేత్తలెల్లపరి పూర్ణంబనుచును
వెదకుచున్నదియదేకదా ॥ ౩ ॥ ఇతరరైవముల నెన్నెడివారలు యె
ఱుగలేనిదియదేకదా । మతభేదంబులమానియచలమై మహానియ్యం
బగునదేకదా ॥ ౪ ॥ శ్రీరాముడుహానుమంతున కొనగినశ్రీపరిపూర్ణం
బదేకదా । మార్గుతినిర్మలమతిచే దలచినమహానియ్యంబన నదేకదా ॥
౫ ॥ మూలములేనిదిమొదలేలేదని మొరలిడుపల్కులునరేకదా । చా
లబయలునదసద్వర్జితమని సర్వజ్ఞులుగనునదేకదా ॥ ౬ ॥ హరివిరించి
శివులాదియైన వారరయునిధానంబదేకదా । వెఱపుమఱపులను మా
నియచలమై యెఱుగరానిగురియదేకదా ॥ ౭ ॥ తిరుచునావల్లి రంగ
స్వామికి తెలిసినయచలం బదేకదా । పులహరిఫీరోజీ గురుదయచే
బొందినపూర్ణంబదేకదా ॥ యీజగమున ఫీరోజీగురువరుడోజ ॥ ౮ ॥

మంగళహారతి.

బాగుమీరగబ్రహ్మయోగ సమాధినిష్ఠా గరిష్ఠరాజయోగికిని ।
రాగద్వేషాపరిత్యాగ బ్రహ్మాత్మ సయోగానంద । నిజభోగికిని ॥ జయ ॥
మంగళం॥

విశ్వప్రాభునాకు విశ్వాంతరాత్మాకు, విశ్వరూపునాకువిశ్వనకు ।
విశ్వప్రకాశికి । విశ్వగర్భనకువిశ్వమూల పరమేశ్వరునకు ॥ జయ ॥
మంగళం॥

పంచభూతమయ ప్రపంచవిలక్షణుడంచితా కేవలాత్మారతిని ।
మించినిత్యంబు శోభించినట్టిముక్తి । పంచాతీతుడై బరుగు నాత్మారా
మా ॥మంగళం ॥

అందు-ఇందనరాక యెందుజూచిన పాలుపొంద సూదిమోప
సందులేక । పొంది పో పొందకానందినందక నెపుడుసనందనాదిమనో
నందకందళితాత్మ ॥ మంగళం ॥

సారాములేని సంసారాబ్ధిదాటింప నేరుపుగల్గియింపారునట్టి ।
సారాములేక సంపూర్ణమయి సర్వాధా । సారామై వెలయునాత్మా
రామగురుమూర్తి ॥ మంగళం ॥

నానాభూతో పాధిష్ఠానమైజ్ఞానా । జ్ఞానాతీతసన్నిధా నూనకు ।
హానివృద్ధిజగల్లీనమై మిగిలిబ్రహ్మానంద మూర్తివై దానె దానగుస్వామి॥
మంగళం ॥

మూఢారును పదమూడులేకను నెకమూడునై దును నాల్గుమూ
డింటిని । వీడిచూడజూడ పోడిమితనలోని చాడనరుగునొంటిదోడు
గల్గినస్వామి ॥ మంగళం ॥

అండచేసుక విధాతుండు సరోజ నాభుండు హరుండు నాఖండ

లుండు । మండీతుడై సర్వా జాండాము నేలగా । ఖండాఖండములేక
నిండియుండినస్వామి ॥ మంగళం ॥

పెరుగాకవిరుగాక తిరుగాకనే ప్రొద్దుకరత లామలకమై యిరు
వొండగా । ధరణిలోడు జనుల్ పరికింపరానట్టి । పథమాపావిత్రమై
బరిశేరునాస్వామి ॥ మంగళం ॥

ఏమియేవునరాక । యేమీయుగాకను యామూక సర్వంత
ర్యామిగాను । ధీమసమునమాయా । కామరాగము । ఖమేమియంటక
నూ నిరా మయమగుతండి ॥ మంగళం ॥

రాకడపోకడ లేకనేవిశ్వ మనేకమైన దేమిలేకతానై । సా
కారమునతన్నిరా కారమునుమీరి । యేకాంతమైన నిరాకాశమగు
స్వామి ॥ మంగళం ॥

ఇంతంతయునరాక సేంతతమాది మధ్యాంత రహితమై మహం
తముగా । సంతోషాసంతోష మింతాయులేక । నితాంతమైన చి
రాంత పూనునాకు ॥ మంగళం ॥

పేలుగాకమలుగాక తొలుగాకకలుగాక పలుకూలనంటాకనల
రుచూను । కలకాలమొకరీతి చలనములేక నచలమైనచలాచల లక్ష
ణాగురు ॥ మంగళం ॥ సద్గురురాయా మంగళం ॥

కాసారతీరనం కాసిత భద్రగిరి శిఖరాగ్రనివాసమై । తాత్త్వీ
శేషగురు సత్కృపాసమన్వితఫీరు । దాసుని రక్షించు వాసుదేవునకు॥
మంగళం ॥ సద్గురురాయామంగళం ॥ జయమంగళం॥

మంగళహారతి- రాగం-సురట్ట.

మంగళం-మంగళం పరబ్రహ్మగురుస్వామి । మంగళంమంగళం॥
ఆదిమధ్యాంత రహితంబునూనై । అప్రమేయ నిరాలంబమూనై । నా
దుబిందుకళల కమలాయతీతమై భేదభేదాతిరి క్తపరిపూర్ణము ॥ మంగ
ళం॥ మంగళం॥

శశవిషాణాకాశ జలజాతాములభంగి । చలనమానీదృశ్య జా
మెఱుగకను । అశదృశంబగుశుద్ధ అచలమైవెలుగొందు ఆశరీరమగు
సచ్చిదానంతరహితము ॥ మంగళం మంగళం ॥

క్షరమక్షరముగాక । సత్తుచిత్తులులేక సగుణనిర్గుణమూలను జా
డయెఱుగకనూస్థిరమై-అతీతమా । చిన్తాత్రమునుమీ । రుపరమాకాశ
నంత । నిశ్శబ్దము ॥ మంగళం మంగళం ॥

ఫీరోజీగురుచరణౌ । బిసరుహాధ్యాసలనూ । శ్రీరంగాయాఖ్యం
దు చెందినపొందినది సారమై అతినిర్వికారమై ॥ అఖలామాకారణతీత
చిద్దగ నాతిరిక్తులము ॥ మంగళం మంగళం ॥

ఇది శ్రీమద్వేదాంతసార, సచ్చిదానంద రహితుండును, ప్రకృతిద్వ
యదోష రహితుండును, నాదబిందు కళాతీతుండును. ఉపాధి
ద్వయదోష రహితుండును, అశరీరుండును-అచల పరిపూ
ర్ణుండునునగు, పులహరి- ఫీరోజీగురుస్వాములపారికట్టా
క్షంబున, తిరుచునాపల్లి, రంగస్వామిశెట్టి-ఆంధ్రం
బున రచించి, అచల గుతుండగు, పోకల-
శేషాచలాహ్వయునిచేదిద్దుబాటుచేయించి,
ప్రచురింపబడిన తత్వకీర్తనలు సహస
ర్వంబునుమూడవ - అధ్యాయము
సంపూర్ణము. ఇదే నిజగురు
సాం ప్రదాయము.
ఇదే-సత్యము.

ప్రకటన

ఈ రిజిష్టరు గ్రంథమును

వి. పి. ద్వారా తెప్పించుకొనువారు. కృష్ణాజిల్లాతో చేరిన
కారెంపూడి - గ్రామమునందు. హాస్పిటల్, అసిస్ట్యాంటు గారైన -
టి. వి. రంగస్వామి సెట్టిగారి పేరట వ్రాశి తెప్పించుకోవచ్చును. అటుల
గాకుండిన యెడల,

చెన్నపురి - నాటుపిల్లారిగుడి వీధి నెంబరు ౨౦- గల గృహ
మునందుండెడు బోకల - శేషచలమునాయుడుగారి పేరట వ్రాశి యె
నను తెప్పించుకో వచ్చును.

	రూ. అ. పై.
గ్రంథముయొక్క వెల.	౦-౮-౦
మణియార్దరుచార్జి.	౦-౨-౦
పోస్టుచార్జి.	౦-౧-౦
	౦-౧౧-౦

వి. పి. ద్వారా తెప్పించు కొనువారలకు పదకొండు అణాలు
చార్జి అవును. ఒకసారి ౧౦. గ్రంథములు పుచ్చుకొను వారికి, ఒక
గ్రంథము బహుమతిగా నివ్వబడును.

టి. వి. రంగస్వామి సెట్టి.

10795

